

Zur
Gräfl.vom Hagen'schen

Majorats - Bibliothek

MÖCKERN

gehörig

N° 5896

oo 1/2

Christophorus de Hagen.
1697 comparavit Abi. curi Librum Lipsiae pro 1494.

CHRISTIANI WEIDLINGI

Phil. & J. U.D.

PHILOSOPHIA
JURIDICA,

^{QUA}
PRÆCEPTA LOGICA,
METAPHYSICA, ETHICA, POLI-
TICA, AC DISPUTANDI AR-
TIFICIUM,

Remotis otiosis Doctrinis & Spinosis Controversiis
METHODO FACILLIMA

^{PER}
DEFINITIONES, DIVISIONES
ET AXIOMATA

Perspicuitati ac brevitati debitæ restituantur,

EXEMPLIS JURIS PUBLICI, PRIVATI AC
NATURÆ ILLUSTRANTUR,

Atque ita

Via ad decerpandos suavisimos Juris flores aperitur:
Per aliquot annos non absq; insigni Juris Cultorum fructu
IN

ACADEMIA LIPSIENSI

^{PRÆLECTA,}
NUNC AD PETITIONEM AUDITORUM SUORUM
PUBLICI JURIS FACTA,

Annexis ubique circa applicatas Juris Controversias in gratiam
Docentium Auctoribus.

De Confirm. Dig. §. sedet 16.

*Multo utilius est pauca idonea effugere, quam multis inutilibus
homines pręgravare.*

LIPSIAE,

Sumptibus MARTINI THEODORI HEYBEY.

Imprimebat IMMANUEL TITUS, A. 1696.

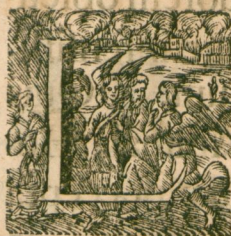
CHRISTIAN WEIDING
Phil & J. L. D.
PHILOSOPHIA
JURIDICA
PRAECEPTA LOGICA
METAPHYSICA, ETHICA, POLITICA, AC DISPUTANDI AR-
TIFICIUM
Remotis octo doctrinis & spinosis controversiis
METHODO FACILLIMA
DEFINITIONES, DIVISIONES
ET AXIOMATA

243

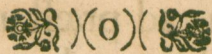
Lectori Benevolo

S. P.

Entum quidem nomen sum, non tamen, ni fallor, malum. Exsolvo namque promissa, quamvis serius quam promissa. Nec certe cum damno Creditorum meorum. Quod enim hactenus infida denegavit crena; fida maxime ac minime pigra compensavit lingua. Cessit quidem diu dies, nunc demum dies venit & terminus solutioni destinatus. En Philosophiam Juridicam repetitis tandem desideriis Dominorum Auditorum meorum extortam! Rem sane utilissimam, etsi nonnullis Philosophiæ hostibus inaudita, aliis inutilis visa. Ast hi videntur sibi peritissimi & propriam profitentur imperitiam. Quod Theologis licet, licebit & JCrts. Id enim, quod in Jure tentavi; Feurbornius, Calovius, Possevinus non absque insigni fructu in Theologia felicissime effecere. Taceo, quod Viros Clarissimos, puta Stephanum, Schilterum, Hartungium non poenituerit calamo hoc trivisse labellum, quamvis methodus Aristotelica, cui insistant, non omnibus jucunda. Famula ad famulandum obligata. Quid mirum, si cum Domina ad præstandos famulatus unia-
tur. Utilitatem probatam dat autopsia præceptorum meorum. Quot Juridicas deprehendis applicationes: tot fontes probandi utilitatem Juridicam offendis.

Binos campo in Philosophico observavi colles Juvenes
diffidentes non raro avertentes. Alterum difficilem
præceptorum concinnationem; Sinistram applicatio-
nem alterum. Profecto non desunt, qui nubem pro
Junone amant, putamina pro nucleo vendunt & ab-
sinthium pro mulso propinant, h. e. spinosis controver-
siis inutilibusque tricus Philosophiæ splendorem obscu-
rant, discentibus nauseam movent, eamque infensissi-
mos apud hostes ferme infamem reddunt. Quis
ignorat, quod tota Logicorum caterva Animal, Ho-
minem, Petrum, Paulum clamitet? Quæ præcepta
Metaphysica, in quibus non resonant exempla de
Monte aureo, rosa tempore hyemis? Felices semper
prædicavi illos Theologiæ studiosos, qui cum solida
Philosophiæ cognitione & prima Theologiæ imbibunt,
principia. Cur Jurisprudentiæ Cultoribus hæc felici-
tas invidenda? Ab illis tamen vix timendos spero no-
tatos colles, qui perspicuis hisce Tabulis & ingenio
& memoriæ inservientibus instructi campum Philoso-
phiæ ingrediuntur. Si non omnia placebunt omnibus, pla-
cebunt tamen nonnulla & forsân illis, in quorum gratiam
suscepti labores. Irreprehensibilem esse nolle, immortalis
folius non mortalis roboris est, consentiente sacratissi-
mo Imperatore Justin. *in Constit. Dedit nobis. De*
Confirmat. Digest. Valeas B. L. opto & inser-
viendi meis conatibus faveas.

ARTIFICIUM DISPUTANDI

perspicuis Tabulis comprehensum
perque

EXEMPLA JURIDICA ILLUSTRATUM.

L. 28. §. 26. ff. de Muner. & Honor.

Disputando elucescit Veritas.

TAB. I.

De

CONSTITUTIONE ARTIFICII
DISPUTATORII.

Quaest. Praejud. An iudicio juris commendandum artificium
disputandi? Affir. Quia sine artificio disputandi
oratoria o. p. elegantem
discursum instituit. 1) Nullum autorem tractan-
tem controversias sine artificio disputandi intelli-
gere poterit. 2) In praesentia artificium dispu-
tandi locum habet. 3) Quia. Etymol. Vocabulum hoc ab horum
dicium acuit.

II. Homon. { Systematicè.
sumitur vel { Habitualiter.
Actualiter.
Omnes significationes huius loci sunt.

III. Defini. est modesta collatio diversarum sententiarum ad eruendam Veritatem.

IV. Personae { Principales { Opponens. Opponent et Respondens sunt de necessitate
Respondens. quia sine opponente et Respondente nulla est
disputatio.
Minus principales. { Praefus, Praefus et Auditoribus sunt de dignitate
Auditores. quia sine his potest esse disputatio.

a) quia si non sit obiectum potest per falsa, quia D. inter dignitatem & necessitatem.
b) quia male est pugnare contra absolutam
veritatem per modestiam & humanitatem
c) quia absoluta falsa o. p. per veritatem
d) quia deus impius, aut.
e) quia quod non disputatio est per i-
mentem o. p. anae mentis ac humani
comitibus

V. Object. salutatur
Thema, ubi { Simplex, v. g. de Jure Primogenitura.
Compositum, v. g. An liberi unius matrimonio possint jungi?
Divis. in { An jus primogenitura sit contra Jus N.
Complexum, v. g. De Apanagiis impropriis, Legitima Col-
lateralium.
Incomplexum, v. g. De Apanagiis. It. de Legitima.

VI. Principia
debent { 1. Certissima.
esse { 2. Notissima.

VII. Finis { Essentialis est Veritatis Eruitio. hinc falsitas excluditur.
Accidentalis, v. g. Promotio eruditionis, it. ut lingua fiat diserta & iudicium
acuat.

VIII. Divisio { 1. in { Theologicas.
Juridicas.
Medicas.
Philosophicas. } Philologicae non constituunt peculiarem
speciem, pertinent enim ad
philosophicas.
2. in { Theticas,
Exegeticas.
Elenchticas.
Polemicas.
Mixtas, } Petita hac divisio à methodo.

TAB.

TAB. II. De OFFICIIS OPPONENTIS ORDINARIIS.

I. Thesis accurate ponderanda quoad verba, mentem, hypothesen, Consequentia.

II. Status controversiae secundum mentem Respondentis formandus vel per quaestionem, vel descriptionem.

III. Medius terminus formae Syllogisticae in eludendus, quo formalis sit disputatio.

IV. Conclusio Thesi si verè contradictoria, ne totum concedatur argumentum.

V. Pensitet principales locos Topicos, & quoad fontes & Axiomata, applicetque ad praesentem materiam, quo argumenta ex his fontibus derivare liceat.

VI. Illustrationes sumat ex Locis Topicis minus principalibus.

VII. Evolvat Subiectum & Praedicatum per definitiones factaeque earum collatione ap- parentes eruat contradictiones.

VIII. Cogitet de futuris responsionibus, quo privato studio ex fontibus argumentorum exceptiones elicere valeat.

IX. Ut litis faciat compendium, ex divisionibus eliciat dilemmata adversariumque con-

X. Probationes firmas dat argumentatio ab universali ad particularem, à toto ad par-

XI. Ponderandum, an non thesis aliis sit contraria, ut inde nascatur oppositio.

XII. Considerandum, num assertum peculiaria Disputantium evertat principia.

TAB. III.
De
OFFICIIS RESPONDENTIS
ORDINARIIS.

*Si ratio est sufficiens
eas ipsas sententias
ratiocinationis firmissimas
requirit rationes.
Adversarius me ex
hypothesi evince
re ab hypothesis demo
strare possit.*

- I. Privato studio ponderanda est thesis quoad rationes, hypotheses & antitheses.
ergo tela praevisa minus nocent. Et an opposita vera (falsa)
- II. Repetendus controversiae status mutatis interdum verbis, aut illibato semper sensu.
- III. Assumendum est integrum Argumentum ob favorem Auditorii. *ex spatione medi*
- IV. Obscurioris petenda est probatio, quae non raro est major, interdum etiam utriusque illustratio desideranda. *ga probatio objectionis & definitio*
- V. Repente probatione responsio indirecta danda scilicet per instantiam, inversionem, a pari & a posteriori. *hic magis respondendi est optima*
- VI. Stuat responsiones directas ex ipsis argumentis Adversarii, quo facilius sit earum defensio. *ga periculose est aliquem suo gladio pugnare*
- VII. Modum eruendi notet haec per imperativa: Evolve, Connecte, Distingue.
- VIII. Fundamentum quaerat in biga Axiomatum: Qualia subjecta talia praedicata; quaecunque conveniunt in aliquo tertio, illa inter se conveniunt.
- IX. Facta distinctione eandem si obscura explicet, limiter, applicet, si fieri potest, ut concedatur totum argumentum. *ga hoc monstrat argumentum ab adversario non esse contradictorium acio valde ab impugnandum sententiam meam non respondendi*
- X. Cogitet, quid contra responsiones reponere adversarius valeat, quia tela praevisa oppositis minus nocent.
- XI. Consideret probe, num argumentum verè pugnet, & quantum probationis robur. *ga si o vere pugnat & cedendum est.*
- XII. Cautionem adhibeat circa Syllogismos compositos ac ex diversis mediis terminis confictos in petenda probatione. *ga ne decipiat & ne petat probare id per se clarum est facit probandum*
- XIII. Exceptiones redigat in Syllogisticam formam, quo formaliter respondere valeat tempusque deliberandi nanciscatur.
- XIV. Respondeat etiam non *ἀντιφωνον* ex propria hypothesis adversarii.

TAB. IV.
De
STRATAGEMATIBUS
OPPONENTIS.

- I. Seducat Respondentem à quaestione maximè nota ad ignotum & peregrinum principium, v.g. ab Emphytensi ad feudum. *Majestate ad superioritatem territorialem vel Dominium Eminens.*
- II. Exhibeat argumentum, cujus conclusio apparenter contradictoria.
- III. Nova cum principalibus connectenda sunt argumenta, tituloque exceptionum insignienda.
- IV. Simulet opponens responsionem non esse sufficientem, provocetque ad auditorium.
- V. Falsa principia commendet pro veris, modo falsitas non sit manifesta.
- VI. Urgeat responsionem directam, applicationem, explicationem, limitationem, præprimis si artificium disputandi respondens non adeo expeditè calleat. *qa id respondens artificium disputandi ignorat & fallitur*
- VII. Petat casus formationem, Controversiæ evolutionem, rei per definitionem explicationem. *qa o quibet fuit definitione rei, et qa ois definitio picaly*
- VIII. Complicentur controversiæ mediatis terminis ambiguis, quo Respondens à controversiæ statu abducatur per quaestiones affines.
- IX. Adducantur Argumenta in forma peccantia, quod melius Syllogismis compositis quam simplicibus fieri potest. *qa sic decipit facile respondens*
- X. Conferat disputantium verba & hypotheses, an non apparens elici queat contradictio.
- XI. Cumulet plures quaestiones ac dilemma, nec prius respectu horum communicet probationem, quam electio fuerit facta, quo illud eligat, quod maximo gaudet robore.
- XII. Impetrata respectu alicujus controversiæ victoriâ contrariam defendere allaboret sententiam, quam paulò ante omnibus impugnavit modis. *Id enim somine doctus ab*
exaditum indicat

**

TAB.

TAB. V.
De
RESPONDENTIS STRATAGEMATIBUS.

- I. Deficiente responsione formali respondeat ad conclusionem non facta conclusionis mentione.
- II. Si hic modus non ad palatum, probanda est thesis urgendumve argumentum allatum recte rationi omnibusque principiis esse contrarium.
- III. Si nec hic placet modus, argumentum contra adversarii conclusionem ex fontibus contrariis ferendum.
- IV. Assumpto hoc ab adversario argumento ex opponente fit respondens, hinc exceptiones contra datam responsionem continuanda.
- V. Si argumentum ab opponente communicatum tria vel plura continet membra seligat faciliora misis difficilioribus.
- VI. Simulet argumentum allatum non esse huius loci, pertinere ad aliam cathedram, esse controversiam inutilem, satis decisam assumptioneque indignam.
- VII. Si Respondens opponentem privare vult apparatu argumentorum, argumento prolato ante factam assumptionem membrum adjiciat distinctionis, quo addito corrui totum, ita ut nec assumptione nec responsione opus.
- VIII. Si Opponens amiat argumenta secundae ac tertiae figurae in forma peccantia statuatur unicam saltem figuram, qua asserta aut contraria probanda sententia, aut Syllogismi secundae ac tertiae figurae omnes simul corruunt.
- IX. Si Opponens plurimum interrogationum utitur fallacia, retorsione onus respondendi declinandum.
- X. Ad solvenda dilemma ante factam assumptionem tertium communicet, quo dato corrui argumentum, vel utrumque diverso tamen respectu assumendum.
- XI. Quo satisfacere possit nimis difficili argumento deficiente formali responsione simulet opponentem aberrare a controversia statu, repetat ad demonstrandum assertum argumenta principalia una cum minus principalibus probationibus ac responsionibus, ut tempus meditandi habeat & formalis succurrat responsio.
- XII. In promptu habeat nonnullas generales distinctiones ad materiam spectantes, quo urgente necessitate unam ex his eligere & applicare queat.

TAB. VI. De MODO CONSCRIBENDI DISPUTATIONEM.

- I. Thema in Disputatione tractandum rarum sit utile ac speciale, ne Disputatio excreseat in Commentarium.
- II. Exordium solenne debitis constet requisitis scil. Thesi Exordiali, probatione, amplificatione, commendatione thematis, enumeratione partium & invocatione nominis divini.
- III. Exordium extraordinarium s. minus solenne procedat à thesi ad hypothesin vel vice versa, modo summè necessaria observentur requisita, quæ sunt thematis commendatio, methodique evolutio.
- IV. Fontes Exordiorum solennium sunt Loci Topici, maximè autem quadrant fontes contrariorum, exemplorum, cognatorum,
- V. Si ventilandum est thema simplex incomplexum observanda (1.) evolutio nominis, (2.) Definitio realis. (3.) Explanatio per causas. (4.) Divisiones univocæ. (5.) Species. (6.) Affectiones s. adjuncta. (7.) Effectus. (8.) Cognata. (9.) Contraria s. opposita. (10.) Controversiæ suis locis inferendæ. *v. g. de Homagio, Precario.*
- VI. Si Thema elaborandum est simplex ac complexum, laudata observanda est methodus, ita tamen ut in definitione nominali singula, quoniam diversa occurrunt, explicet vocabula, *v. g. de Testamento Parturientium, de Homagio Eventuali.*
- VII. Si thema est compositum, explicanda sunt (1.) vocabula per definitionem nominalem, potissimum verò realem. (2.) Formandus controversiæ status. (3.) Subnectenda est determinatio, an affirmativa an negativa faveat? (4.) Probanda decisio ex hypothesi communi & propria. (5.) Satisfaciendum argumentis adversariorum per responsiones directas & indirectas. *v. g. An Lex Salica à Pharamundo lata sit contra Jus N? An subditos armata manu ad prestandum Homagium cogere liceat?*

II. Si Disputatio sistit Thema Elencticum, (1.) evolvenda sunt vocabula secundum mentem auctoris, observatâ simul veritatis normâ. (2.) Ponendus controversiæ status, annexa determinatione vel affirmativa vel negativa. (3.) Respondendum, ad argumenta adversarii & quidem non solum ex hypothese communi, sed & propria. (4.) Adjiciendæ sunt probationes genuinæ.
v.g. *Si quis contra Lyserum de Polygamia cum J. N. pugnante disputare vellet.*

IX. Si thema est historicum sistens factum, resolvi potest in antecedentia, concomitantia & consequentia vel in circumstantias morales, quis, quid, ubi, quibus &c. non facta circumstantiarum mentione.

v.g. *Num Pontifex R. tanquam causa principalis transfulerit in Carol. M. imperium?*

X. Si thema Historicum exhibet personam ordo notissimi observandus versiculi: Forma, figura, Locus, stirps, nomen, patria, tempus, ita tamen ut disputaturus non sit contentus nuda tractatione historica, sed subnectat sectionem vel moralem vel Politicam.

v.g. *de Ottone M. Carolo V.*

XI. Corollaria tanquam conclusiones ex ipsa fluant disputatione, vel controversias sistant affines. Aliena non adeo magni aestimanda. Faciunt enim, ut intacta maneat Disputatio.

S. D. G.

Errores Typographicos, qui præter spem irrepsere, B. L. ipse emiendet, est quod rogo.

TABULA GENERALIS. De PHILOSOPHIA IN GENERE

CIRCA PHILOSOPHIAM IN GENERE NOTANDA SUNT SEQUENTIA.

- I. Quæst. Præjudicial. Num Philosophia Juris Cultoribus commendanda? R. Aff.
 1. Logica in Jurisprud. Thetica & Polemica.
 2. Metaphysica in Exegetica.
 3. Ethica potissimum in Jurisprud. Universali f. Divina.
 4. Politica in Jurisprud. Publica. vid. speciales probationes in explic. singul. Disciplin.

II. Etymologia. Nomen exprimit Studium Sapientiæ (generaliter pro tota Philosophia acceptæ)
Rarum haud est in Jure, ut Nomen Speciei sit etiam Nomen Generis. §. 1. J. de Adopt. & L. 1. §. 1. ff. eod.
Sapiens autem est, qui omnium rerum potest dare Rationes. Hinc Jurisprudentia salutatur Philosophia. L. 1. §. 1. ff. de J. & J. Hahn. ad Wesenbec. Tit. J. & J. pag. 49.

III. Homonymia. Sumitur vel
 { Generaliter, quatenus includit Disciplinas Instrumentales.
 { Specialiter pro solis Principalibus vocabulo SISPA comprehensis.
Sic Jurisprud. tribuitur { *Rabulis vid. Myl. Dissert. 1. ad Inst.*
 { *Jctis, qui sciunt Jus in thesi & Applicatione, l. un. ff. de Profess. qui in urb. Const.*

IV. Synonymia. { Medela Intellectus & Voluntatis (quia per lapsum hæ facultates sunt obscuratæ)
 { Restauratio Imaginis Divinæ circa Objecta humana (sc. Naturalia, Moralia, & Civilia.)
Jus Publicum Particulare alias dicitur Doctrina Imperii, quæ recte habentur pro Synonymia, quicquid alii dicant, non verò universi Status Cognitio.
Jurisprud. Privata alias dicitur Jus l. 1. pr. ff. de J. & J. Universalis vero Divina. vid. Culpis. Colleg. Grot. p. 1. §. 2. Thomas. Jur. Divin. p. 1. seq.

V. Paronymia. A Philosophia derivatur Philosophus, ut Concretum à suo Abstracto.
Concretum Jurisprud. est Jctus, Hinc evolunda quæstio: An Jurisperitus & Jurisprudens sint Synonyma? Conringius favet affirmativæ, negativam defendit Tabor, Conciliationem præbet Struvius Syntagm. Jur. Civil. Exercit. J. D. 43.

VI. Definitio. { Cognitio rerum variarum informans Intellectum & Voluntatem (illum in discernendo verum à falso, hanc in eligendo bono præ malo)
 { Scientia rerum Divinarum & Humanarum (res divinæ sunt necessariae, Humanæ verò Contingentes)
Scientia sumitur in sensu accidentali pro disciplina, ita etiam definitur Jurisprudentia l. 10. §. 2. ff. de J. J. Hinc evolunda quæstio, an Jurisprudentia salutari possit Scientia Practica, quod Neg. contra Franz. in Comment. Dig. p. 75.
Hanc Definitionem Imperator tribuit Jurisprud. §. 1. J. de J. J. Ast ostendendus est diversus considerandi modus, scilicet hic quatenus diriguntur ad justitiam.

{ Theoreticos, qui (ultimato) acquiescunt in speculatione { Pneumatica.
 { Metaphysica.
 { Physica.
 { Tota Mathesis.
 { I. in Habitus
 { Practicos, qui (ultimato) tendunt ad operationem { Ethica.
 { Politica.
 { Oeconomica.
 { Artes liberales.

A

VII. Di.

VII. Diviso. I

*Jurisprudentia Publica, practica annumeranda, quia legibus fundamentalibus non
utitur pro Objecto sed Principiis. Hinc Historicus non est Publicista. Swed. In-
troduc. 7. P. p. 2.*

Jurisprudentia Privata, etiam inter Habitus Practicos referenda ob finem Internum, Externum & Media. Vid. Hopper. de Ver. Jurisprudent. L. 4. Tit. 31. Hic autem non contradicit Magn. Dn. Schwendendorff. distinguens Jurisprudentiam in Theoreticam & Practicam, modo recte intelligatur, sed potius nostram confirmat sententiam, uti in discursu demonstrabimus. Vid. Programm. ad Diss. in Tim. Fabr. Exercit.

¶ Principales, qui propter se addiscuntur.

Pnevmatica.
Phyfica.
Metaphyfica.
Ethica.
Politica.
Omnes Artes.

Minus principales, qui propter alias addiscuntur disciplinas

	Logica.
	Grammatica.
	Poetica.

Jurisprudentia Publica aequè ac Privata disciplinis Principalibus annumeranda, nisi quis confundere velit finem Discipline cum fine Subjecti.

Originales; quæ aliis præbent originem
Autor hujus scripti fuit Pythagoras Samius.

Jonica. Autor bujo Setae i Pales. Nitefins. H.
 Italica. pring imortahitalem animal doquisse e tem
 & Academica. Plures divisiones

(Circa has Sectas, Nomina, Auctores
peculiares evolvenda Hypotheses

& Academia Plures divisiones

II. X. Sectæ sunt vel
Academice, Epicure, in neys fuit Sen-
Syrus Platonicus & Coroneus vid.
Horn: philo: Morel: p.m. 84
Peripateticæ auctor fuit Aristotelys.

peculiares evoluendæ Hypotheses)

Peripatetica & quidem in se-

noicor parum dogma fuit: Fatum stercum. Eoy
antep. fuit Zeng Cithices.
ab picro. Cuyt dogma parum fuit: Satum
bonu i fiter lin oduptat

Stoica	ctas Ante diluvia-
Epicurea	nas & Post dilu-

Originata, quæ ab aliis ducunt originem
condita Mathematica, Jurisprud. & Theologic.

Carthesiana } vianas, Ante Chri-

5, in qbz monachi eam^t docuerunt & alia la

Scholastica | ftum & Post Chri-

1. Thomafius et Puffendorffius Defensores d. Nafig et d.
biti auctoritate sunt Palamovicitatem auctorem

Ramea, itum expoluit rho-
Christiana mas. in Logica Av.

ul: *[illegible]*

Electitia lica p. 6. feqq.

Illustrari potest per Sectas 7 Ctorum vid. Cor.

nel. von Gef in Princ Fur Civil ub

in Sabinianos, Cassianos &c. dividit Lib. 1. Tit. 2. p. 55.

*It. Publicistarum, qui sunt vel periculosi, peccantes vel in excessu vel in defectu
vel minus periculosi, vid. B. Thomas. in Doctr. Imperii T. I.*

¶ Philosophia superioribus facultatibus non est contraria. Una enim est veritas in oibz rebus, & De
Diff. inter contrarietatem veram & apparentem. um bñ auctorem.

II. Philosophiæ non est tribuendum Imperium sed ministerium.

Dist. 1. inter sanam & vanam.

2. quod sit de Jure & facto.

III. Studium Philosophiæ Reipubl. salutem magis promovet, quam impedit.

Dist. I. inter Abstractum & Concretum.

2. *Inter Philosophiæ usum & abusum.*

LIX. Axiomata

LO

LOGICA JURIDICA,
h. e.
PRÆCEPTA LOGICA

Perfpicuis Tabulis
comprehenfa,

EXEMPLISQUE JURIDICIS
illustrata.

L. 63. §. 1. ff. de Condit. & Demonstr.

Veritas super omnia amanda.

TAB I. De CONSTITUTIONE LOGICÆ.

Circa Constitutionem Logicæ commendanda veniunt

I. Quæst. Præjudicial. An Logica Jurium Cultori commendanda? Resp. Aff.

{ Disputando l. munerum §. fin. de Muner. & Honor.

{ I. Ob Theoriam, quia utilitatem præbet in

{ LL. interpretandis, quia sæpe probant indirecte Berger. Resol. LL. Obf. L. A. Definiendis & Dividendis Rebus Civilibus.

{ II. Ob Praxin quam Disputationis Analogum appellare haud veremur, uti testantur Libellus, Litis contestatio, probatio per argumenta artificialia, inartificialia, Necessaria, Contingentia, Exceptio, Replicatio, Duplicatio, Triplicatio, Quadruplicatio, Disputatio Attestationum &c. Philip. Consider. in Ord. Process. Sax. Sirwo. Jur. R. G. p. 606. seqq.

II. Etymol. Nomen habet à verbo { Primario interno seu conceptu mentis.

{ Secundario externo seu sermone prolato.

Illustrandum per questionem juridicam: Utrum Jus Publicum recte dicatur id, quod (primario) tendit ad utilitatem publicam. Ludvel. Exerc. 1. Thes. 7. lit. C.

III. Homon. sumitur { non pro Naturali sed Artificiali.

{ non pro Systemate sed Habitu. *F. i. e. op. libro in quo Philosophia descripta*

Applicandum ad Jurisprudentiam Publicam ac Privatam vid. Dn. Schwendendorff. ad Eckold. p. 4. & Schwed. Intr. §. P. p. 2.

IV. Synonym. { Medicina mentis. }
 { Ars disputandi. } Differunt quoad forum, quoad rem con-
 { Ars Cogitandi. } veniunt.
 { Ars ratiocinandi. }

Sic La raison d'Etat, Ratio Status, & Interesse Reipubl. recte habentur pro Synonymis, non vero Ratio Status & Jus Publicum, quod per discursum evolvendum. Mauric. de Princip. Jur. Publ. Germ. c. 2. n. 3. Ratio enim staty interesse Reipubl. ppu nit. Jus Publicum vero leges fundamentales respicit.

V. Paronym. A Logica derivatur Logicus, uti Vassallus à Vassallagio, hinc inquirendum annon Vassallus possit dici subditus? Stryck. de Vassall. Desfert. c. 1. n. 26.

VI. Definit. Est Ars inveniendi veritatem mediante Syllogismo.

Artes sunt triplicis generis: sunt enim I. crasse, II. subtiliores, III. subtilissima. Sunt titulo insignitur Jurisprudentia ab Ulpiano. L. 1. §. 5. ff. de J. J. Quo in sensu etiam assignari possit Juri Publ. scil. in Accidentali pro Disciplina.

VII. Objectum sunt omnes Res sub notione { non prima pro ipsa rei essentia

{ Sed secunda, quatenus res terminis Artificialibus involuta.

Jus Naturæ est dictamen recte rationis immutabile, est notio prima. Prima naturæ brutis competentia non sunt Jus Naturæ.

Jus Naturæ in hac propositione est Prædicatum, præterea Qualitas, Accidens, Adjunctum. E. notiones secundæ. De controversia autem, an Jus Naturæ cadat in brutum, eleganter egit, Culpis l. c. p. 10. §. 8.

Neg. vid. Hopp. Com. ad J. 1. 2. pr. de Jur. Nat. Gent. et Civ. p. m. 19. rest. fia anima

Respubl.

NEER

II X. Finis.

Frax. vulgaris
 en-Hopp. 20.
 + 12 20.
Xanthoxanthin
 nalisin
 Laut. 1000
 H. 1. 1. 20.
 200. ed. 10.

Laut. Cong.
H. L. 1. D. E.
Fuss. ed. ju.

i.e. progress a subject as fine,
a fine ad media

X. Autores sunt vel

Dist. inter 1.) *Essentialia & Accidental.*
2.) *Remota & Proxima*

XI. Axiomata.

III. Veritas est harmonia oris cum re.

Dist. inter Logicam & Moralem. Verit

Veritas Logica ē, q̄ cū re im affirmat. l. negat j̄lent. l.
Veritas Moralis ē, q̄ sicut ea, quæ sunt in mente.

I. Etymologia nomen habet à prædicando.

II. Synon. dicitur Universale. Differentia

aut jure gentium. Et c. de Mandat. Principis. Imp. Pacis. Rel. Pac. Profane, Pacifici. Osabrung. 1661.
LL. Fundamentales respectu A. B. Capituli. Recell. Imp. Pacis. Rel. Pac. Profane, Pacifici. Osabrung. 1661.
Monaster. titulo predicabil. ac univers. al. insigniri possunt. [Dicendum hac occasione: An LL. gentium
non scripte etiam probandi vim habeant in jure Publ.?] it. An Rex Romanus vivo Imp. electus
capitulatione adstringatur? Et c. Lim. ad Capit. Proleg. sect. 7. n. 6.

III. Definitio est Terminus de pluribus prædicabilis [in oppositione ad Individuum & prædicatum.]

LL. predicantur de Universalibus, Provincialibus & Municipalibus. (Explicandum quinam condant Universales? An in Camera Imperii etiam valeant Provinciales, & num confirmatione indigeant Municipales?) Schulz, ad Inst. p. 2. & 5. Mev. ad Jus Lubecens. L. 1. Qv. prelim. 2.

*Privilegia de Personilibus & Realiibus dicuntur. [Derminandum an dentur Mixta & qualia in dubio
presuntur.] Privilegium Personale est, quod persona tantum habet
Privilegium Reale est, quod etiam ad alios transit.*

IV. Divis. in	{	Essentialia quæ rei essentiam constituunt	Genus.	{	Extraessentialia minus accurate salutantur Accidentalia.
			Species.		
			Differentia.		
		Extraessentialia rem constitutam sequuntur	Proprium		
		Accidens			

V. Cognatum est Prædicatum quod est Actus prædicandi.

V. Cognatum est Prædicatum quod est Actus prædicandi.
v. g. *Homines Proprii gaudent libertate* [scilicet ratione personarum non bonorum] *Husan. de Hom.*
Propr. c. 8.

Jus primariarum precum est Reservatum Imperatoris [explicanda origo hujus Juris.]

1. Etymolog. est indivisibile [in sensu Logico].

2. Synon. est singulare [in Sphæra Juridica non Theologica].

3. Dehn, est Terminus, qui non potest prædicari de pluribus
[dist. inter prædicationem Logicam & Oratoriam].

V I. Oppositum est Individuum

(a) per Nomen Proprium v. g. *Actio Publiciana.*
Otto Magnus qui transtulit Imp. ad Germanos,
quia cum Ludovico IV. extincta Famil.
Carolina.

4. Species { β) per pronom. demonstr. v. g. *Hec Aethiopratoria.*
Hic Imperator.

γ) per pronomen Vagum, v.g. *Quedam Actio Praetoria, quidam Imperator.*

Reliqui modi Oratoribus tribuendi.

VII. Utilitas { in exstruendis Propositionibus, Individua enim nunquam locum prædicati occupant.

(in consensendis Definitionibus. Constat enim esse debent ex genere & differentia.
 { Dici requirit inesse, quale quid in dici tale inesse. *ga aliter nulla est veritas.*

VIII. Axiomata. *Inter prædicata Realia & Notionalia.*
 Universalia totam suam naturam tribuunt inferioribus.
D. inter id quod sit physice & Logice ratione prædicationis.
 Qualia prædicabilia, talia inde resultant prædicata. *Quæ prædicabilia sunt fontes prædicato-*
D. inter Essentialia & Accidentalibus, Necessaria & Contingentia.

TAB. III.

VITAB III. De GENERE.

Circa evolutionem Genetis notand.

- I. Homon. Non in sensu Politico pro Familia. *Non in sensu Politico pro Familia. Ita occurrit in Mutuo L. 2. pr. ff. de R. C. pr. ff. quibus mod. recontrah. oblig.*
Nec in Juridico pro specie Eben dergleichen. *Ita occurrit in Mutuo L. 2. pr. ff. de R. C. pr. ff. quibus mod. recontrah. oblig.*
Sed in Logico pro natura communi in ordine ad species.
- II. Defin. est Natura communis prædicabilis de pluribus Speciebus essentialiter, immediatè & in abstracto.
*V.g. Jus de Jure Personarum, Rerum & Actionum. (Enodandum an sint diverse species, an tria unius speciei objecta?) S. fin. ff. de J. N. G. C. L. 1. ff. de Stat. Homin. Jus in re de Dominio, Servitute, Hereditate, Possessione & Pignora [notand. an sint opposita species & num. earum numerus per Jus dor. augendus] vid. Feltn. in Tract. de Jur. in Re & ad Rem. c. 12. Tutela de Testamen-
taria, Legitima & Dativa [quærendum qualis sit Tutela Electorum] Job. Copp. L. 1. obs. 67. Schulz. l. c. p. 40. Regalia de Reservatis & Communicatis Majoribus, Minoribus, Im-
manentibus & Transcurrentibus. Refutandus est Hippolytus à Lapide in dubium vocans Reser-
vata. Knichen. Op. Pol. p. 153.*
- Essentiale, quod constituit rei essentiam.
I. V.g. Prudentia respectu Jurisprudentiæ. [An Judiciaria? vid. Franz. in Comment. ad ff. de J. J. n. 71.]
Accidentale quod extraessentialiter afficit.
V.g. Doctrina & Disciplina, Notitia, Scientia. §. 3. Proem. Inst. L. 91.
§. 3. ff. de V. O. §. 1. ff. de Justit. & Jur. respectu Jurisprudentiæ.
Besold. in Delib. Jur. Lib. I. Delib. I.
Proximum quod immediate essentiam exprimit.
2. V.g. Prudentia respectu Jurisprudentiæ.
Remotum, quod remote essentiam afficit.
V.g. Habitus Præcticus respectu Jurisprudentiæ. Dist. inter Actus formā-
liter & virtualiter practicos. Dr. Schwendendorff. ad Eckold. p. 3.
- Divisio in Genus Summum & subalternum nullam ferè in Jure prabet uti-
litatem.
- In exstruendis propositionibus, quia genus cum specie l. individuo connexum sem-
per prædicati occupat locum.
- IV. Utilitas In discernendis Propositionibus; an sint essentialia, an minus?
In consiciendis Definitionibus. Ubi commendanda Genera Essentialia &
proxima.
- I. Genus prius est Specie.
Dist. inter Essentialia & Predicationem.
- V. Axiomata. II. A Genere ad Speciem non valet Sequela.
Dist. inter Speciem confusam & determinatam.
- III. A quocunque removetur Genus, ab eo removetur & Species.
Dist. inter argumentum necessar. & probabile.

TAB. IV. De SPECIE.

- I. Homon. { Non in sensu Juridico pro Individuo Eben dasselbe uti occurrit in materia de Commu-
dato §. 2. quibus mod. recontra. oblig. Deposito §. 3. f. cod.
Sed Logico pro natura Communi in ordine ad individua.
- II. Defin. est Natura Communis predicabilis de pluribus individuis essentialiter & abstractive.
Imperium de Romano-Germanico, Turcico, Gallico &c. Hinc cognoscendum discrimen inter Jus
Publicum Universale & Particulare. *Imperium est universale & finet reges universa
Tutela Dativa de Caji, Sempronii Tutela. Legitima de hujus & illius Electoris. [Hinc aperitur
via ad enodandam questionem: An inter primogenitus Elector etiam ceterorum possit esse tu-
tor? It. quanam Individua à tutela onere per excusationem se immunita prestare valeant?]
vid. ff. f. & Excusat. Tut. & Cur.*
- III. Divis. { Univocas quæ æqualiter à natura Generis participant.
V. g. Servitutes respectu prædiorum Urbanorum & Rusticorum, quæ non tam ex
loco quam utilitate discernenda §. 3. f. de S. P. U. & R.
Regalia respectu immanentium & transeuntium.
Analogicas quæ inæqualiter à natura generis participant.
Servitus personalis dividitur in Usum & usufructum & habitationem. Usus &
usufructus, Habitatio & usus adium differunt ut magis & minus. vid. L. 1. §.
§. ult. ff. de Alim. Legat. inde judicandum, an plures dentur species. *Magis magis
Jurisdictio in Superiorem & inferiorem. Illa non gaudet omnes Academias
Eodem modo dividitur Venatio, ubi inquirendum, annon media sit statuenda. Insuper
Schwed. f. f. P. p. 323. seg. Eckendorff im Deutsch. Fürsten & Staat. Subet
Subalternas quæ in novas dividi possunt species.
V. g. Actio dispescitur in Realem & Personalem. [Adjiciendum quid de Mixtis
habendum] Realis in Vindicationem, Confessoriam, Negatoriam, Pignora-
tiam, Hereditatis petitionem &c.
Dominium dispescitur in Singulare & Universale, illud in Plenum & Minus Plenum.
Comitia sunt vel universalia vel particularia. Hæc iterum Deputatorum, Electo-
rum, Principum. &c. Electorum de novo dividuntur in Collegial-Tago
und Wahl-Tago.
Infimas quæ in novas dividi non possunt.
Fœtus in offensivum, defensivum & mixtum, quibus speciebus subjiçuntur immedia-
te individua Grot. L. 2. f. f. P. c. b. [An cum infidelibus licita discursus
dabit] Dominium Minus plenum in utile & Directum utrum hoc verum sit
& ob quas causas hoc insigniatur titulo aperiendum]*
- IV. Utilitas. { In extruendis Divisionibus. Quales species, Tales divisiones.
In conficiendis propositionibus. Quando conjungitur cum Individuo locum occu-
pat prædicati, si v. cum genere, ponenda est loco subjecti.
Plus est in specie quam in genere.
Dist. inter Latius extensive & intensive.
- V. Axiomata. { A quocunque removetur species ab eo non statim removetur Genus. v. g. a quocunque removetur
D. inter assertionem universalem & particularem. *fortitudo non statim removetur virtus
Magis & minus non variant Speciem. potest enim huiusmodi alij virtutibus ex
Dist. inter diversum gradum & essentiam. temperantia, caritate etc. potius esse*

Ad explicandam speciem faciunt.

cum infidelibus adversus arripere
les item commerciorum et defensionis
causa fœtus in re licet alioro.

TAB. V. De DIFFERENTIA.

I. Homon.	Non in sensu generali Nec in speciali Sed in specialissimo cujus fundamentum	Accidens facile separabile. v. g. <i>Definitio e differentia</i> Accidens difficulter separabile. v. g. <i>Definitio e differentia</i> Ipsa est Essentia. v. g. <i>Definitio e differentia</i>
II. Defini.	est Natura Communis prædicabilis de pluribus speciebus & Individuis essentialiter ac	
in concreto.		
Jus Naturæ est immutabile, Civile mutabile, scil. illud ratione	Essentia non Effectuum §. 11. f. de I. N. G. & C.	
Inter Nuptias & Sponsalia de præsentibus, Feudum & Emphyteusim, Arrestum & Repressalias intercedit Essentialis Differentia. Hopp. ad Instit. p. 39. B. Thomas. Doct. R. J. Tab. 31.		
Essentialem, quæ fundatur in ipsâ Essentiâ.		
v. g. Alio præjudicialis & non-præjudicialis, quæ vel Realis vel Personalis est. Falso itaq. referuntur præjudiciales ad reales. Struv. Jur. R. G. F. L. 1. T. XV. §. 34.		
Bona Feudalia & Allodialia. (unde hæc appellationes & quatuorplex discrimen inter hæc bona? detegendum) Schulz. Synops. Jur. Feud. p. 26.		
Accidentalem, quæ in meris fundatur Accidentibus.		
v. g. Inter Status Imperii, quæ dividuntur in Armipotentes & minus tales, Majores & Minores, Catholicos & Protestantes, item Quatuor-Viros, quia ratione Voti & Sessionis, h. e. ratione Essentia conveniunt. Conring. in Diss. de Civib. Imp. rh. 30. Fritsch. Tom. I. Exerc. I. p. 14.		
Lex & consuetudo (non scripta) differunt accidentaliter ratione scriptura & essentialiter ratione Sanctionis.		
Genericam, in quâ conveniunt plures species.		
Omnes Contractuum species gaudent conventionione. L. 7. §. 1. & §. 2. ff. de Pact.		
Votum & sessio omnibus competit Statibus Imperii.		
(Titulares Imperii Principes de hisce gloriari haud possunt) Besold. voc. Surs.		
Specificam, per quam discrepant Species.		
Conventio cum traditione conjuncta facit determinationem certa speciei, contra-		
tumq. exprimit Realem, l. 1. §. 2. ff. de Rer. permut.		
Votum ac Sessio cum electionis voto conjuncta Electorem declarant, atq. à ceteris Im-		
perii statibus distinguunt. (Hæc requisita Essentialia etiam Regi Bohemia compe-		
tere, adeoq. verum esse Electorem, tuto asserimus cum Rachelio Diss. de Capis. c. 3.		
rh. 7. ed. 8. et stat. Imperij Tet. spec. juris p. 1. 2. c. 5. §. 11.		
In extruendis Definitionibus. Præter conceptum generalem commendanda etiam Differentia Essentialis & Specifica.		
In discernendis Propositionibus. Differentia enim Essentialis Essentialem facit Propositionem, Accidentalis Accidentalem & contingentem.		
I. Differentia Specifica debet esse positiva. q. d. indicare debet quod res sit, negativa a. d. d. quod non sit, et fabulosa e. scilicet quod res non sit.		
Dist. inter Terminos negativos quoad sonum & rem. q. d. res sit, et int. & imper.		
II. Differentia non facit aliud Individuum, sed aliam speciem. scilicet multa de fi-		
Dist. inter Essentialem & Accidentalem.		
III. Sola Differentia constituit speciem.		
Dist. 1. inter Genericam & Specificam.		
2. inter Essentialem & Accidentalem.		

TAB. VI.

TAB. VI. De PROPRIO & ACCIDENTE.

		1. Soli Speciei, sed non omni Individuo. <i>1. c. omni. Lom. in fo. hoc o. p. p. n. u.</i> 2. Omni Individuo, sed non soli speciei. <i>q. d. ipse d. venit definitio proprii</i> 3. Omni Individuo, soli speciei, sed non semper. 4. Omni Soli & Semper. Ultimus modus verum fignit Proprium.
I. Homon.	quod com- petit.	
II. Synon.	- Proprietates. - Naturalia. - Necessaria Consecutiva.	- Hæ appellationes potissimum Jctis ad palatum. <i>Stryck. Exam. J. F. p. 41.</i> <i>differentibus in una specie fignit. p. t. in Quale, Accidentali.</i>
III. Defin.	est Natura Communis prædicabilis de pluribus extraessentialiter & necessiter. <i>Necessario et Conventibilitate.</i>	
I. Proprium		v. g. Præstatio Doli in Contractibus, adeo ut non valeat conventio doli (futurus) præstetur. L. 23 ff. de R. J. & L. 27. §. 4. ff. de Pact. Res sacra sunt extra commercium (Hinc alienari non possunt) Can. 20. XII. qv. 2. Limitationes dabit discursus vid. §. 8. de Rer. Divis. & acquir. Dom. c. 2. X. qv. 2. Nov. 7. & 120. Schulz. ad Instit. p. 70. Superioritas territorialis (quæ non est ipsa Majestas, sed Analogum Majestatis) est necessarium consecutivum s. Proprium status Imperii, competit enim omni, soli & semper. In discernendis Propositionibus, quia extraessentialiter & necessarias faciunt.
IV. Utilitas		In conficiendis Descriptionibus. Deficiente enim differentiâ Specificâ recurrendum ad Proprium.
I. Homon.	fumitur	- non pro prædicamentali, quod inhæret, - sed pro prædicabili, quod non est de essentia rei.
II. Defin.	est Natura Communis prædicabilis de pluribus extraessentialiter & contingenter.	
		Scriptura respectu contractus v. g. emtionis, nisi specialiter de hac conventum. Melioris enim probationis causâ de scriptura actum videtur L. 4. ff. de Emt. Vend. L. 17. C. de Eid. Instr. Carpz. P. 2. C. 33. Def. 12. & 13. Munus Vicariatus respectu Electoris, quia salvâ dignitate Electorali abesse potest. (Tangenda controversia, utrum Palatino an Bavaro competat?) Relatio in Circulum & Jus monetandi respectu status Imperii sunt Accidentalia, quorum absentia non destruit Essentiam status Imperii.
II. Accidens	III. Divis. in	- Separabile, quod facile potest separari. v. g. Præstatio Servitiorum Vasalliticorum in propria personâ. 2. F. 55. §. Firmiter. Anton. Disp. 7. tb. 5. lit. b. - In separabile, quod difficulter abesse potest. v. g. Præstatio Servitiorum Vasalliticorum, quia non nisi ex voluntate contrahentium mutationi obnoxia sunt Feuda, uti testantur Franca. Struv. Synt. c. 2. tb. 8. it. Juramentum fidelitatis. Nec obstat 2. F. 3. in fin. Dist. inter remissionem fidelitatis & Juramentum fidelitatis. Hartysen in Analys. Jur. Feudal c. 2. l. a.
IV. Utilitas		In discernendis Propositionibus. Producent enim extraessentialiter & Contingentes.
		In extruendis Descriptionibus. Deficientibus Propriis recurrendum ad Accidentia conjunctim accepta.
V. Axiomata		I. Proprium distinctum est nota distinctæ essentia. - Dist. inter id, quod fit à priori & posteriori. II. Proprium cum suo reciprocatur subjecto. - Dist. inter id, quod fit abstractivè & denominativè. III. Non omne, quod accidentaliter prædicatur statim est Accidens. - Dist. inter terminos affines & Synonymicos.

Palatino competit Jur. vicariatus Bavaro

Tab. VII.

TAB. VII. De ANTEPRÆDICAMENTIS.

I. Defin. Sunt Vestibulum Prædicamentorum. (Secundum hypothesein Veterum Philosophorum. Hodie longè aliò addiscuntur fine, vid. infra Utilit. circa fin. hujus Tab.)

† Synon: aliàs Homonyma salutantur.

Requisita { Idem Nomen.
Diverſa Definitio.

v. g. Servitus ſpectans ad Jus personarum, quatenus libertati contra-
distinguitur §. 2. J. de Jur. Pers. & ſervitus ex Jure rerum resul-
tans. L. 15. §. 1. ff. de Servitut.

Jus Civitatis vel ſumitur in ſenſu famoſo pro Jure erigendi Civi-
tatem, vel in minus famoſo pro Jure recipiendi in Civitatem. (Hac oc-
caſione judiciũ de vexatiſſimã controverſiã ſerendũ. Num ſtatus Im-
perii absq. conſenſu Imperatoris gaudent hoc Jure in ſenſu famoſo?) *affirm. qd*

Æquivoca } Diviſ. in { Conſilio facta, ubi dari poteſt ratio. *Sic quotidiana praxi conſtat.*
Caſu facta, ubi nulla dari poteſt ratio.

1) Jus notat LL. & Jurisprudenciam, & hujus dari poteſt ratio. *affirm. qd*
Cur autem Legem & offam? nulla. Nuptia ſumuntur vel pro ſe-
ſſivitate Nuptiarum §. pen. J. de Nupt. vel pro conjunctione ani-
morum §. 1. J. de Patr. Pot. Propter connexionem ſunt Conſilio fa-
cta. Uti & Eques reſpectu Equitis & Nobilis, quia olim apud ve-
teres Francos militia Equieſtris fuit penes Nobiles, hinc in ſenſu ge-
nerali adhuc hodiè utuntur hoc titulo. v. g. Eques Miſnicus, Saxo-
nicus &c.

II. Species

† Diviſio in Æquivoca æquivocata & æquivocantia eſt nullius mo-
menti.

Synon. aliàs Synonyma

Requiſit. { Idem Nomen } ſcil. conveniunt Definitione generali, non
Eadem Definitio } ſpeciali.

v. g. Teſtamentum ſolenne & minus ſolenne idem habent Nomen & De-
finitionem generalem. Conveniunt enim in definitione Teſtamenti.

(Hinc quærendum: An Imperans remittere poſſit ſolennitates, &
distingv. inter Naturales ac Civiles.) vid. L. 1. ff. de Teſt. Ord. *affirm. qd*

Jus de non-appellandò vel eſt Abſolutum vel Limitatum. Illud
competit Caſari & Electoribus: Hoc Duci Bremſi, Civitati Ham-
burgenſi &c. Conveniunt quoad Definitionem generalem, quoad ſpe-
cialem diſcon-veniunt. *affirm. qd*

Univoca } Diviſ. in { Grammatica, quæ ſunt Termini idem ſignificantes.

Logica, quæ ſunt Termini eſſentialiter ſuperiores.

† Sic falſo Status Imperii, Membrum Imperii & Imperio immo-
diatè ſubjectus habentur pro Synonymis Grammaticis. Oſtenden-
da eſt ratio hujus falſitatis. Rectè verò ſtatus Imperii & Coimpe-
rantes. Majestas & ſuperioritas territorialis non ſunt Synony-
ma, bene tamen Majestas & ſumma poteſtas. *affirm. qd*

Circa Ante-prædicamenta notanda.

Nuptia & Matrimonium sunt Synonyma Grammatica, quàmvis
 Grotius etiam repugnante veritate brutis Matrimonium tribuere
 volit. (Explicandum quomodo hi actus maris & fœmina conjun-
 ctio, sobolis procreatio & educatio de brutis prædicentur) Pulsare
 & Verberare non sunt Synonyma, quia illud est sine dolore cadere,
 hoc verò cum dolore. L. 5. §. 1. C. de Injur. Rebban. in Hodog. Jur.
 chart. 3. Clim. 4. §. 36.

† Divisio in Univoca univocantia & univocata nihil in recessu ha-
 bet.

Synon. Derivativa, Conjugata, Cognata.

Requis. { 1. ut adsit prius } Derivatio non Grammatica, sed Logica
 { 2. ut derivetur ab eò } intelligitur, uti Concretum derivatur à
 suo Abstracto.

v. g. Legislator derivatur à LL. ut Concretum ab Abstracto (Deci-
 dendum an teneatur ex LL.) L. 31 ff. de LL. & L. 4. de Leg.
 Comes à Comitatu, quia hodie est ille, qui investitus est de Comi-
 tatu. Olim erat Judex, hinc Landgraff & Land. Richter etc.

Divis. Conjugata sunt { qvoad rem, quæ realem involvunt cognationem;
 { qvoad sonum, quæ involvunt verbalem.
 { qvoad sonum & rem simul.

v. g. Juramentum fidelitatis & subjectionis sunt Conjugata qvoad rem.
 Fidelitas verò & Juramentum fidelitatis qvoad sonum & rem.
 Adoptio & Unio prolium sunt Conjugata qvoad rem, non sonum.
 Servitus Romana & hodierna qvoad rem & sonum simul.

Synonym. Proportionata.

Requis. { Idem Nomen } Definitio iterum generalis.
 { Eadem Definitio } Modus applicandi vult, ut tri-
 { Diverfus applicandi modus } buatur uni primario, alteri se-
 cundario.

v. g. Recessus imperii sunt vel primarii vel secundarii Neben-Ab-
 schiede.

Nobiles sunt vel Mediatæ vel Immediatæ. Mediatæ vel Schrift-
 fassii vel Landsassii.

Adoptio in Arrogationem dispescitur & Adoptionem in Specie. Sub-
 stitutio in Pupillarem & Vulgarem.

Divis. in { Proportionis, quæ sunt Metaphoræ, siye omnia Æquivoca
 consilio facta.

{ Attributionis, quæ vera realia Analoga, de quibus supra.

In conficiendis Disputationibus. Faciunt ad evolvendam Definitionem Nomi-
 nalem.

III. Utilitas { In discernendis Divisionibus. vid. infr. Doctr. de Divis.
 { In Oratoriâ Aulicâ. Dant inventiones & illustrationes.
 { In eruendis Oppositionibus.

I. Homonymia est errorum genetrix. quæ est diversa voci acceptio

D. inter involutam & evolutam.

II. Synonyma illustrant, non probant.

D. inter Grammatica & Logica.

IV. Axiomata { III. Conjugatorum eadem est ratio.

D. inter talia qvoad sonum & rem.

IV. Analoga dant argumenta realia.

D. inter proportionis & attributionis.

PRÆDICAMENTIS.

I. Defin. sunt Genera seu classes rerum. (scilicet, ex hypothesi Veterum Philosophorum.)

II. Specif. Communitate decem numerantur. At, quia Imperatoris, Cancellarii, libertatis, status & aliorum Genera offendere haud licet, sufficientem nonnulli hunc putant numerum quoad res Physicas, non Morales, Civiles ac Politicas, cui tamen adhuc reclamant Physica.

III. Divis. in { Substantialia & Accidentalia.
Primaria & Secundaria.
Interna & externa. } Has divisiones Philosophis donatas volumus.

Homon. { non in sensu abusivo pro materia L. Labeo & Sabinus de V. S.
vel Forma L. 1. §. 7. ff. de oblig.

(Sed proprio *pro subsistentia seu statu* rei L. Julianus ff. ad Exhib. Def. est Ens per se existens. (Existere & Subsistere hic præter necessitatem distinguuntur, quàmvis aliàs Existentia, Essentia & Subsistentia differant.)

IV. Evolut.

Divis. in { Universalem v. g. *Servus*, IMPERATOR REMOTUS.
 { Singularem v. g. *Stichus servus*, WENCESLAUS.

Def. est extensio substantiæ corporeæ.

(Molis & Virtutis. v. g. *Otto Magnus, Goliathus.*

Divis, in } Continuum & Discretam. (De superficie aliter loquuntur 7 Cr)

titutudinem L. i. ff. de Viâ Publ. & Itin. Privat. Per numerum autem, fur distinguitur ab abigeo. L. fin. ff. de Abig. vid. & L. ancimus C. de Donat.)

Def. est forma accidentalis dans efficaciam substantię.

(Quantitatis enim nulla est efficacia.)
Sic Advocati vocantur, quod advocacionibus operantur L. Prae-
ses Provincia §. Advocatos ff. de Var. & Extraord. cognit.

Divis. in	Habitum & Dispositionem	} Omnes hæ species differunt gradu, sola tamen prima hujus loci est.
	Potentiam naturalem & impotentiam	
	Patibilem Qualitatem & Passionem	
	Formam & Figuram.	

Defin. sunt Accidentia mutuum respectum involventia.

(Accipiuntur hinc Abstractivè non Concretivè.)

v. g. *Locator & Conductor, Mandans & Mandatarius vid. & L.
Reos in pr. de duobus Reis.*

Divis. in { Æquivariantia & Disquivariantia
 Secundum esse & dici.

Electior ad alios Co-Electores refertur & ad Imperatorem electum.

In evolutione Prædicamentorum observand.

TABLE.

2

Actio

Actio

v. g. *Promulgatio legis, de qua q*

Divis. in

Elicitam & Imperatam.

Voluntariam & Involuntariam.

De his in Ethicis agendū.

Passio est exercitium potentie Passivæ.

Quando est existentia rei in tempore.) Distingv. inter ipsum tempus & existentiam rei in tempore.)

Sic in negotiorum circumstantiis, maxime factum temporis consideratur L. aut facta §.
tempus ff. de poen.

Ubi est existentia rei in loco. (non ipse locus.)

Huc facit Lex fin. ff. de Jurisdiet. & §. atrox f. de Injur.

Situs est dispositio partium in ordine ad locum.

Maxime attenditur situs, si quis in confinio duorum vel plurium occisus reperitur vid
Dialect. Jurid. Stephan. l. i. p. 37.

Habitus est adjacentia vestimenti & ornamenti.

Huc spectat Lex. penult. ff. de Aliment. & Cibar.

Elegantius illustrari possunt hac explicata Prædicamenta ex Jure Publ. & Feudali per actum investituræ illiusq. solemnitates Electoris Saxonici. vid. Strýck, in Append. Exam. Jur. Feud. p. 340.

V. Utilitas. Modie vel plane nulla vel exigua datur { 1. Propter difficultatem.
2. Propter Imperfectionem.

Sublata Substantia, tollitur & Accidens. *q̃a* Accidens Substantia inheret
Valer & Logice & Physice.

Posito } uno Relatorum } Ponitur
Cognito } Cognoscitur } & alterum.

Dist. inter cognitionem confusam & distinctam.

Actio non tantum ex agente, sed & recipiente æstimanda.
Dist. inter Principia adequata & inadequata.

Dist. inter Principia adequata & inadequata.

Et secundum alia et probata judicare tenet, aut officium judicis deponere et factis asseruer
schol

TAB. IX. De POST-PRÆDICAMENTIS.

I. Defini. Sunt corollaria Prædicamentorum.

Veteres
sunt quinque;
Opposita
Prius
Simul
Motus
Habitus

Prius & Simul ad Metaphysicam & quidem ad doctrinam de Principio spectant, Motus ad Physicam. Habitus naturam Lexica evolvunt. Ergo termini præter necessitatem non sunt multiplicandi.

II. Specif.
juxta

Recentiores unicum nempe Oppositum

Defini. sunt diversa cum pugna. (in oppositione ad Disparata.)

v. g. Nuptie & divorcium. Declaratio in Bannum & fama restitutio. (Inquirendum an hæc respectu status Imperii soli Imperatori tribuenda.) *Non, sed quæ cum mem*
bror. imp. societ. debet.

Relativa sunt Relatum & Correlatum. (scilicet ratione repugnantia, non affinitatis.)

v. g. Actor & Reus. (adjiciendum quod fama interdum obtineat locum actoris.) *It. officio iudicis*
Pares curie seu Comasallianus territorii *et*
involvunt relativam oppositionem;

Privativa, ut Habitus & Privatio. (accipitur Habitus pro qualibet forma Positiva.) v. g. Imperator actu imperans & mortuus vel depositus. (Inquirendum an Status Imperii deponere possint Imperatorem.) *Imperio*
Hereditas institutio & exhereditatio. Nam *exhereditatio*
tacita sufficit, discursus dabit. Quod procedit *in materia*
Contraria sunt plures Qualitates positivæ pugnantes. *non habens ad rationem com*

v. g. Iudex iustus & iniustus (decidendum an secundum Acta & probata an secundum conscientiam judicare teneatur. Vid. Ziegl. Tract. de hac Materia. Imperans bonus & malus (videndum an mali Imperantis qualitas sit *et* teneat privilegia sint valida?) *Re affirmat*

Contradictoria { Explicita, Majestas non salubem rei *et* Dominus, Dominus non dant.

Implicita, v. g. Majestas dependens quæ vulgo tribuitur Electoribus. Dominium absq. libera disponendi voluntate.

III. Cognata Disparata, quæ sunt diversa sine pugna (Hæc i. possunt esse in uno subjecto 2. Prædicari de se invicem in concreto.)

v. g. In Imperatore requiritur (1) ut sit Mas (2) Germanus (3) Princeps (4) Persona secularis (5) Christianus. Thom. Doct. Imp. R. G. Tab. 34. In iudice concurrunt forum, habilitas & competentia. Struv. Jur. R. G. p. 585. seq.

IV. Utilitas { 1. In extruendis Propositionibus negativis. Harum enim fontes sunt opposita.
2. In conficiendis Disputationibus & oppositionibus.
3. In extruendis Orationibus.

Disparata se mutuo non tollunt. q. d. si vera opposita

Dist. inter opposita in sensu vulgari & rigoroso.

A Privatione ad habitum non datur regressus.

Dist. inter Privationem totalem & partialem, inter Habitu numero eundem & diversum.

V. Axiomata { Contrariorum contraria est ratio.
Dist. inter perfecta & imperfecta.

Duo Contradictoria nunquam simul possunt esse vera, q. d. veritas una est. sed simul possunt

Dist. inter Apparentia & vera.

v. g. esse falsum & in materia contingenti
v. g. esse falsum & in materia contingenti

Postprædicamenta exhibent sequentia.

TAB. X. De NATURA PROPOSITIONIS.

I. Defin. est Oratio (Logica) cui verum vel falsum (ratione declarationis) inest.	
<i>alpe ex le literarum q in v. g. Experts literarum non est excusatus à tutela. (modo non sit experts negotiorum) Carpov. part. 2. C. 4. D. 7. Hoppius in Comment. avindictul. m. Tel. XXV. 8. p. m. 224.</i> <i>Confirmatio Pontificis Romani non est de essentia Academicarum.</i>	
II. Partes	Effectivæ sunt { Subiectum, de quo aliquid dicitur. Prædicatum, quod de altero dicitur.
	Signativa est copula { Explicita v. g. Episcopi sunt Cancellarii Academicarum (adjicienda est ratio.) qd olim creditio erat in monasteriis Implicita v. g. Senectus annum 70. excedens excusat à tutela. <i>l. 3. ff. de Jur. immunitat. Brunnem. ad Tit. C. Quest. vel Profess. Insin. Tit. XXV §. 13. de Excusatione Tutor. l.</i>
III. Characteres Subjecti	Infalibiles { Scopus dicentis. Curat: Connexio antecedentium & Consequentium. Situs terminorum.
	Probabiles { Pronomen demonstrativum. Casus rectus.
Simplex quæ est	1 { Complexa, cujus vel Subiectum vel Prædicatum vel utrumque complexum. Incomplexa, cujus neque Subiectum neque Prædicatum complexum. <i>v. g. Milites spirituales non sunt excusati à tutela testamentaria Novell. 123. cap. 5.</i> <i>Relegatio est bannum.</i>
	2 { Modalis, cui præfixus est Modus { Necessæ { Priores duo resol- Contingens { vuntur adverbiali- Possibile { ter, reliqui verbali- Impossibile { ter. Absoluta, quæ non præfixum habet modum. <i>v. g. Possibile est, ut maritus sit curator uxoris (scil. secundum mores non Jus Civile L. 2. C. Qui dare tut.)</i> <i>Impossibile est, ut miles fiat tutor (nevolentes quidem ob salutem rei- publ. admittuntur §. 14. J. de Excus. Tut. & Curat.)</i> <i>Contingit literas quinquennales esse octennales.</i> <i>Necessæ est ut ad impetrandas literas moratorias probetur casus fortui- tus.</i>
3	Finita, cujus neque Subiectum neque Prædicatum est infinitum. Infinita, cujus vel Subiectum vel Prædicatum est infinitum. (Infinita differt à negante ratione formæ & effectus.)

Circa Naturam Propositionis notand.

*fg actu existit in militia secg
 est si iam dimisso et sacra men
 to solutus Hoppig in Notiz
 §. 14 de Excus. Tut. et Curat.*

Essen-

IV. Divisio

- 4 { Essentialis, quando Prædicatum est de essentia Subj-
 Ci. v. g.
 Extraessentialis, quando Prædicatum essentiam confi-
 rutam sequitur. v. g.

{ Genus
 Species
 Differentia.
 Proprium
 Accidens.

Sic Status Imperii gaudet bonis immediate Imperio subjectis.

Status Imperii est religioni Protestantium addictus (an rectè di-
 les nominare deſiderant, ut eo melius diſcerni poſſint ab iſtis, ſi ſunt à Proteſtan-
 tijs ſolenniter ſepa- ratum, exinde quia Pontificij religionem habent catholicam
 non à Proteſtica-catholica.)

- 5 { Ordinata, quando Subiectum & Prædicatum debitum occupant
 locum.
 Inordinata, quando non occupant debitum locum. v. g. Jus conſi-
 tuendi ferias univerſales eſt jus Comitiorum.
 Actus eſt donatio L. i. § 29. pr. ff. de Donat.

- 6 { Propria, quando Prædicato non ineſt tropus
 Figurata, quando in Prædicato datur tropus

{ Copula nunquam
 inhæret, quia non
 eſt pars effectiva.

v. g. Imperator eſt Caput Imperii (Aurea Bulla ſeptem aſſerit ca-
 pita reſpectu propriorum territoriorum.)

Imperator eſt ſummus Princeps.

Capitis diminutio eſt capitis mutatio. ſc. in deterius.

Capitis diminutio eſt prioris ſtatus mutatio ſc. in deterius.)

Compoſita, quæ ex diverſis Propoſitionibus eſt conſtata. Hinc diſfert à Complexâ.

v. g. Si ad donationem mortis cauſâ requiritur acceptatio, ſequitur, quòd ratione forme
 diſſerat à Legatò, L. 38. ff. de don. m. c.

Moguntinus eſt Decanus Collegii Electoralis & Archi-Cancellarius per Germaniam.

V. Utilitas datur

1. In Legum interpretatione, quia lectio Logica à Grammaticâ maxime diſcre-
 pat.
2. In Diſputandi artificiò tam ad reſolvendos, quàm componendos Syllogiſmos.

VI. Axiomata

1. Talia ſunt Prædicata, quæ valia permittuntur à ſuis Subiectis.
 Valer & vi Oppoſitorum.
2. Unius propoſitionis unus eſt ſenſus.
 D. inter ſubordinatum & oppoſitum.
3. Omnis propoſitio de Præterito & Futurò verificatur de præſenti.
 Non ſemper, Phyſicè & ratione exiſtentie, bene tamen Logicè & ratione prædicationis.

E

Tab. XI.

TAB. XI. De AFFECTIONIBUS IMMEDIATIS PROPOSITIONIS.

I. Defin. sunt Affectiones immediatè propositioni convenientes.

*a) donatio propter nuptias jst
fuit in secunda
tem dotis dno gea
regula pter a donatib. tu
dotalis p v. in compensatione
dotis illas omnes ab hostib.
fory. (m. b. 7. tit. 7. de donat.
p. m. 357)*

Affirmativa, quæ aliquid tribuit subiecto.

*Donatio propter nuptias differt à Dotalitio. Carpz. P. 2. Const. 24. Decis. 3.
Electo Saxonie habet jus Nundinarum Anniversariarum.*

Explicita { Quando Non afficit copulati.
Quando præponitur signò.
Quando includitur signò.

Negativa, quæ remo-

vet estque vel

Implicita datur in Propo-
sitionibus. { Exclusivis
Exceptivis
Disjunctivis
Impossibilibus.

v. g. Fœdera cum infidelibus non sunt licita.

Nullum bellum absq. læsione (ne offensivum quidem) est licitum. *q. bellu
absq. læsione
injustu.*

Non omnis status Imperii est arripotens.

Solus Moguntinus est Archi-Cancellarius per Germaniam.

(Dicendum an ratione juris, an exercitii?) *ratione exercitii è Archicancellariis
per germaniam.*

Omnes Electores excepto Rege Bohemiae sunt Principes.

Aut Electorium est Imperium, aut successurum.

Universalis, quæ habet signum Universale distributive acceptum.

(Vocabulum Omnis collectivè ac Synecdochicè acceptum non facit
propositionem universalem.)

Distrib. Omnes Electores sunt status Imperii. *q. sint votu & signoni in comitis.*

Collect. Omnes Electores sunt novem.

Synecd. Omnes Imperii status sunt in armis.

Particularis, in quâ datur signum Particulare. v. g. Quidam, Non nullus.

Quidam Marchiones Principibus sunt preferendi. *Marchiones Germanie l. 1. p.
per hunc Marchi by Italice*

Quoddam peculium solum spectat filium familias. (Hinc nec donata à

Principe, nec pecunia lustrica spectant ratione usufructus ad pa-
trem.)

Indefinita, ubi { 1. nullum datur signum } Commune alias dicitur Uni-
2. Subiectum commune. } versale in oppositione ad Sin-
gulare.

Testamentum Militare est privilegiatum.

Civitates Libere sunt status Imperii.

Singularis, ubi { 1. nullum signum } Singulare Subiectum est Indi-
2. Subiectum singulare. } viduum,

Hoc Testamentum est privilegiatum.

Norinberga est Civitas Imperii.

Circa Affectiones immediatas notand.

Quantitas

*scil. Castrense et Quasi
Castrense*

III. Utilitas

1. in Resolutione & Interpretatione LL. Ne confundamus propositionem virtuali-
ter negantem cum affirmante, Universalem absolutam cum limitatâ, Synecdo-
chicam & collectivam cum Universali.

2. in Actu disputatorio tam quoad officium Opponendi, quàm respondendi.

1. Unius Affirmatio (positio) non est alterius negatio (remotio). *v. g. Elector Brandenburgicus
est p. 1. & 2. elementum
non hoc in q.*

2. A Particulari ad Universale non valet Consequentia, bene tamen v. v.

D. inter Prædicata Necessaria & Contingentia.

3. Indefinitæ & Singulares æquipollent interdum Universalibus, interdum Particu-
laribus.

D. inter Materiam Necessariam & Contingentem.

Tab. XII.

TAB. XII.

De

AFFECTIONIBUS MEDIATIS.

I. Defin. Sunt Adjuncta Propositioni mediātibz aliis competentia.

Defin. est affectio, qva propositiones obscuræ redduntur perspicuæ. (Finis igitur est evidentia.)

Æquipol-
lencia.

Regul. { Non omnis, quidam non, omnis non, quasi nullus,
Non-nullus, quidam, nullus non valet omnis.
Non alter, Neuter, Neuter non, præstat uterqve.

Non omnis Archi-Episcopus est Elector. v. g. Archiep. Salsburg.
Quidam Archi-Episcopus non est Elector. v. g. Westphal.
Omnis Elector Ecclesiasticus non potest fieri Imperator.
Nullus Elector Ecclesiasticus potest fieri Imperator.
Non-nullus Elector est Archi-Cancellarius.
Quidam Elector est Archi-Cancellarius.
Nullus non Elector est Status Imperii.
Omnis Elector est Status Imperii.

Utilitas { In interpretandis Legibus.
In Lectione Autorum Logicæ.

Defin. Est pugna Propositionum. (Ita contradistinguitur oppositionis Terminorum.)

II. Specific.

Oppositio

Divis.

I. { Idem Subjectum.
Idem respectus.
Idem tempus.
Eadem Pars.
Vera, qvæ omnia observat requirit.
Apparens, ubi aliquod horum deficit.

Nobiles immediati nunquam fuerunt status Imperii.
In Prefat. A.B. mentio fit der Edlen. vid. Thomas p. 39. in
Doctrinâ R. J.
Is, qui actionem habet, ipsam rem habere videtur. l. 16. ff.
de R. J.
Minus est actionem habere, quam rem. L. 204. ff. de R. J. qvæ per acti.
Vid. Hoppii Comment. ad Institut. ubi evoluit quest. an in rem, pe.
Antinomia vera, an apparentes demur in jure p. 9.
seq.

Circa evoluit, Affect. Mediat. notand.

2 { Contraria
Subcontraria
Contradictoria
Subalterna } Sola Contradictoria vera est, uti testatur Schema:

N

O. Contraria. N.
Subalterna
Contradictoria
Subcontraria. Q.

Contra-
dict.

Illustr. per Testamenta contraria, Struv. Jurispr. R.G.p. 243.
Omnia status Imperii gaudet jure belli & pacis.

Quidem Status Imperii non gaudet jure belli & pacis.

Nulla Femina fasces Imperii R.G. prensare potest, qd electio animi tam generosa est, ut suum munus ferre possit.

Defin. est affectio propositionis, qva ex subjecto fit Prædicatum & ex Prædicato subjectum.

Conversio

Divis. in { Simplicem
per Accidens
contrapositionem }

vid. B. Scherz, Nucleum.

Utilitas

{ Historica datur } qvia hodie Reductionis nulla est Utilitas,
{ non Dogmatica }

III. Axiomata

1. Opposita se mutuò tollunt, qd opposita inter se pugnant
D. Inter perfecta & imperfecta.

2. Propositiones Aequivollentes sunt reciprocabiles.
D. Inter Aequivollentes quoad sonum & rem.

3. Contradictio est fundamentum omnis disputationis, qd absente contradictione est disputa-
tio.
D. inter objectum & fundamentum.

Tab. XIII.

TAB. XIII. De PROPOSITIONE COMPOSITA.

[1. Defin. est propositio ex pluribus constata. [Omnis quidem propositio composita ex Terminis non verò Propositionibus.]

Circa Proposit. Compos. offendimus,

II. Divis. in

Conditionalis { 1. Particulæ Si, Ni, Nisi:
2. Formale non in veritate extremorum sed connexionis consistens:

Si Rex Gallia est Caput Imperii, Rex Gallie erit Imperator.
Si Josephus est Rex Romanus erit infallibilis Leopoldi successor.
Si Octavius testis adhibetur ceteraq; observantur solennia, cæcus potest testari. L. 8. C. qui Test. fac. poss.

Formalem quæ actu composita ut

Disjunctiva { 1. Partic. Disjunct. Aut, Vel, Sive.
2. Formal. in membrorum verâ oppositione consistit.

Sucessio aut sit ex Testamento aut ab intestato.
Omnis Civitas Imperii aut est Libera aut Municipalis,
[Mixta ut tertium non datur.]

Copulativa { 1. Partic. Copul. Et, Atque, ac simul.
2. Formal. sunt membra subordinata.

Electo Saxon. & est Director Circuli Saxonici & Archi-Marschallus Imperii.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Legitima & ex jure Naturali & Civili derivari potest.

Restriictiva

Defin. in qua dantur Particulae In, quatenus.

Divis.

Specificativa, quando notat partem.
Reduplicativa, quando notat modum.

v.g. Rex Sueciae quatenus est Dux Bremensis est Vassallus Imperii. *q. a. Brema spectat ad Impiu.*

Actio Publiciana quae Bonam fidem & iustum titulum plane coincidit cum praescriptione [non vero ratione temporis lapsus.]

Jus Repressalium Statibus Imperii quatenus contra externos utuntur est concessum. [Minime vero contra Statum Imperii, quia deficiente subsidio ordinario recurrendum demum ad extraordinarium.]

Comparativa

Defin. in qua dantur particulae Comparativae

Divis. in } Propriam, quae tertium comparationis utriusque in est.
Impropriam, quae neutri vel uni saltem inest.

Fila tamen ut uni miny alteri, magis juvenia.
v.g. Imperator Rom. Germ. ex.

Imperator Rom. Germ. major est Imperatore Turcico & Rege Gallia. Vid. probat. huj. assert. apud Knichen. in Op. Pol. p. 36.
Scortatio melior est adulterio simplici.

III. Utilitas } In Aet. disputatorio ad rite gerendum officium Opponentis & Respondentis.
In interpretatione LL. ut eo melius propositiones discernere inque mentem earundem inquirere valeamus.
In Lectione } Ctorum Logica, ut intelligamus quid velint.

IV. Axiomata

1. Exclusiva non excludit nisi opposita.
D. inter opposita vera & apparentia.
2. Conditionalis nihil ponit in esse.
D. an Conditio sit impleta an non.
3. Ab exceptione negativâ ad exclusivam affirmativam V. C. & v. v.
D. inter Discrimen ratione terminorum & significationis.

TAB.

TAB. XIV.

De

SYLLOGISMO IN GENERE.

I. Etymol.

Vi nominis notat collectionem unius ex altero.

II. Defin. est

Oratio [Logica] in qua recte dispositis præmissis inferitur Conclusio.
[Dispositio præmissarum recta secundum Regulas Generales & speciales insti-
tuenda.]

V. g.

2. impedit Commercia & processus, illud Reipublicæ damnosum.

A. Mutatio Calendarii impedit Commercia & processus.

E. Mutatio Calendarii Reip. damposa.

2. Contractus specialem habet formam, ille est Nominatus.

A. Emptio Venditio habet specialem formam.

E. Emptio Venditio recte dicitur contractus Nominatus.

L. 7. §. ff. 1. de Pact. [Dicendum qualis forma intelligatur? Quem habeat ef-
fectum? & quale detur discrimen inter nominatos & innominatos?]

Remota

sunt Termini

Etymol. à terminandò, quia sunt limites intellectus nostri.
Defin. Terminus est pars propositionis.

Divis.

1. { Complexus } uterque vel quoad sonum vel
{ Incomplexus } quoad rem vel quoad so-
num & rem simul.

2. { Significativus } Græcæ appellationes sunt
{ Consignificativus } frequentiores, hæc planio-
res.

3. { Major est prædicatum conclusionis } Dicuntur
{ Minor est subiectum conclusionis } ita à loco
{ Medius qui bis ponitur ante con- } & officio.
clusionem.

Proxima

sunt Propositio

nes

Defin. est Oratio constans ex subiecto & Prædicato.

Divis.

{ Major } Priores duæ nomen habent à connexionem
{ Minor } non situ.
{ Conclusio } Conclusio verò pars Syllogismi non solum
integralis sed etiam essentialis dicenda.

Circa Syllagismum observanda.

III. Materia

Figura

{ Nonnulli tres statuunt;
Alii quatuor adicientes quartam Galenicam.
Nos unicam, quia

- { (1.) In primâ Figurâ datur negatio, affirmatio, universalitas, Particularitas.
(2.) Syllogismi secundæ & tertiæ Figuræ propter obscuritatem reducuntur.
(3.) Veteres excogitarunt proter fallacias.
(4.) Defectum Syllogismorum particul. & negat. suppleant compositi.

IV. Forma
haurien-
da ex

*a) Numerus terminorum non affi-
mandus est ex pluralitate vocu gram-
maticarum sed ex pluralitate spec-
choru et predicamentorum*

Regulis

Generalibus

- I. In Syllogismo non sint plures termini quàm tres.
[neg. explicite neg. implicite.]
II. Medius Terminus non ingrediatur conclusionem.
[neg. ex toto nec ex parte.] *quæ alias idem p[ro]bat*
III. Ex puris { Particulari-
bus } nihil sequitur.
Negativis } [formaliter bene tamen materialiter.]
IV. Conclusio sequitur partem debiliorem.
[ratione forme non materie.]

Specialibus

- In prima Figura Major debet esse Universalis, Minor affirmans.
In secunda Figura Major debet esse Universalis, Conclusio negans.
In tertia Figura sit Minor affirmans, Conclusio particularis.

† Regulas ad secundam & tertiam Figuram spectantes commendamus declinandi non imitandi causa.

† † Modos Fig. de industria omisimus, quia nulla horum utilitas dogmatica, tantum historica. Enucleabimus tamen per discursum.

V. Utilitas

{ In Actu Disputatorio.
In resolutione LL. & lectione Autorum potissimum Polemicorum,

VI. Axiomata haurienda ex Regulis supra posit.

TAB.

TAB. XV. De DIVISIONE SYLLOGISMI.

Simplicem qui non est conflatus ex pluribus Syllogismis. [bene tamen propositionibus.]			
I. Species	I. in	I. Conditionalis	A positione Antecedentis ad positionem Consequentis <i>vid.</i> L. 22. ff. ad L. Jul. de adult. A remotione Antecedentis ad remotionem Consequentis L. 23. §. si quis ff. de Condict. indebit. A destructione Consequentis ad destructionem Antecedentis. <i>Vid.</i> L. 7. C. de Codicill.
	Formaliter	II. Copulativus	Character, ut major sit negans (alias emergeret Tautologia.) Modus, Una pars assumitur, altera tollitur. <i>v.g.</i> L. 98. ff. de Condit. & Demonstr.
	Compositi qui talis vel	III. Disjunctivus	Character est vera oppositio Modus Posito uno tollitur alterum. Remoto uno ponitur alterum. <i>Ita argumentatur Cajus in L. 184. cum l. seq. ff. de Verb. signif.</i>
	Virtualiter Sive Exponibilis	Exclusivus Exceptivus Restrictivus Comparativus	Quales propositiones; Tales emergunt Syllogismi;
Perfectum qui omnibus gaudet requisitis.			
2. in	Inductio.	Requis.	Terminus a quo est particulare (in sensu Logico & Physico.) Terminus ad quem est Universale. [in eadem acceptione sumtum.]
		Divis. in	Perfectam quæ recenset omnia singularia l. expresse l. per formulâ. Imperfectam ubi non recensentur omnia singularia.
	Imperfectum ubi	Procedit	Affirm. L. 54. §. Item promittendo ff. de acquir. Rer. Dom. Negativ. L. 45. ff. de Reg. Jur. it. §. Iniuria Inst. de Injur.

Exem-

Exemplum	{	Requis.	{ Terminus à quo est singulare Terminus ad quem itidem singulare. <i>L. 4. in princ. ff. de Re Milit.</i>		
		Effectus in Matetia	{ Necesaria Contingenti } equipollent { Universali Particulari.		
	{	Defin. est Syllogismus imperfectus in quo deest aliqua propositio.			
Ethymema	{	Divisio. Omissa est	{ Major <i>L. 8. pr. ff. de publ. in Rem Act.</i> Minor <i>L. 137. §. 1. de V. O.</i> Conclusio <i>L. 2. C. de Contrab. empt.</i>		
	{	Cognatum est Syllogismus Crypticus	{	Requis. { (1.) Abscondenda aliqua propositio. (2.) ejus loco ponenda probatio. Qualitas non est Vitiosus sed duplex, quia in binos resolvi potest Syllogismos.	
Dilemma	{	Requisita	{ (1.) Duo Contraria, (2.) Utriusque probatio.		
			Ufus est in convincenda Adversarii calumnia. <i>L. si procuratorem ff. mandat.</i>		
Sorites	{	Defin. est Coacervatio Syllogismi. [Hinc indirectè huc spectat.]	<i>L. 160. ff. de Reg. Jur.</i>		
		Requis.	{ Nexus detur necessarius inter Subjectum & Prædicatum. Tres ad minimum dentur præmissæ.		
Quod LL. permittunt est licitum.					
Quod licitum est honestum est.					
E. Concubinas apud se alere leges permittunt.					
Nulla est Conclusio quia nulla connexio.					
II. Utilitas datur &	{	Disputatoria in conficiendis potissimum probationibus,			
		Oratoria in eliciendis ætiologiis.			
III. Axiomata	{	Non exemplis sed LL. judicandum. <i>q. exempla tantum illustant.</i> <i>D. inter Exempla bona & prava.</i>			
		Inductio habet vim probandi. <i>Scil. perfecta non imperfecta.</i>			
		Pendente Conditione pendet effectus.			
		<i>Donec impleatur conditio.</i>			

TAB. XVI.

De

OVAFECTIONIBUS SYLLOGISMI.

I. Defin. sunt Adjuncta Syllogismo competentia

Defin. est affectio Syllogismi, qua Syllogismi secundæ & tertiæ Figuræ transformantur in primam evidentia gratiâ.

Reductio

Divis. est

Ostensiva
Per Impossibile
Historica

differunt hæc membra ratione objecti & Formæ.

Utilitas datur

non dogmatica, quia repugnat modestiæ disputandi.

Homon:

non in speciali sensu pro Hermeneutica Juridic. sacra. Sed in generali quatenus à Theolog. & Jurispr. abstrahit.

Synon: alias dicitur Expositio.

Defin: est Ratiocinatio verum sensum orationis obscuræ manifestans.

Divis. in

Declarativam
Extensivam
Restrictivam

Resp. [1.] ad verba, [2.] Intentionem, [3.] Rationem.

II. Species

Interpretatio

Regula

Verba propriè sunt accipienda.
Vocabulorum genuina significatio ex substrata haurienda materia.

Locutiones obscuræ ex auctoris mente alibi magis perspicue proposita interpretandæ.

Analoga absque determinatione posita stant pro significatu famosiore.

In Terminis communibus usus, in Technicis artificum consensus prævalet.

Inquirendum, an ampliatio magis, an status quadret.
Prædicata Reduplicativa à Specificativis probe discernenda.

Favorabilia latissimè, odiosa strictissime accipienda.
Vocabula accipiantur cum effectu.

Propositiones compositæ resolvendæ in simplices.

Non-enunciativæ transformandæ in enunciativas.

Impropriæ transfundendæ in proprias. *q. sic mens auctoris clarior reddi.*

Syllogismi compositi à simplicibus discernendi.

Notandum discrimen inter Syllogismos principales, pro-Syllogismos & Hypo-Syllogismos.

Separandæ quæstiones principales ab incidentibus seu fugitivis.

Cavendum, ne vitiosus admittatur transitus è genere in genus h. e. è disciplina opposita in aliam.

Modum interpretandi leges difficiliorez satis accurate monstravit Hopp. in comment. ad institut. p. 10. seq. qui datâ occasione hac illustrationis loco adducendus.

Contraria

Summa

(1) affingendo sensum contrarium,
(2) nectendo ex thesi conclusiones ab auctore serio damnatas.
(3) inferendo ex verborum discrepantiarum discrimen.

Simplicitas

(1) nimium laborans in conciliandis aperte contradictoriis.
(2) nimium studens concinnandis Allegoriis.

Utilitas

1. in explicatione Legum.
2. in interpretatione Auctorum.

III. Axiomata, Hæc ex suprà communicatis Regulis haurienda.

TAB. XVII.

De

SYLLOGISMO DEMONSTRATIVO.

- I. Defin. est Syllogismus concludens ex præmissis necessario veris.
 { Vera [veritate non probabili sed necessaria.]
 II. Materia s. Præmissæ { Necessaria [necessitate non existentia sed connexionis, hinc in Moralibus etiam ac Politicis quin & aliis disciplinis practicis dantur demonstrationes.]
 { Notiores conclusione [perspicua esse debent & in se & ratione nostri.]

{ Defin. est communicatio scientiæ per causas necessarias ac effectus.

III. Cognatum est, Demonstratio.

{ Divis.

{ A priori per causam proximam.

{ A posteriori per effectum & causam remotam.

Ex his fundamentis elegantissime probat Dominus Schwendendorffer quing. juris in re species & quidem à priori ex Legibus, à posteriori verò per actiones distinctas tanquam proximos effectus. vid. Annot. ad Eckold.

{ Universalis propositio à priori per inductionem.

{ Particularis { regulariter à priori.
 { interdum etiam à posteriori.
 Negativa indirecte per deductionem ad absurdum, quia contradictoria non possunt simul esse vera.

{ Affirmativa { an sit?
 { quid sit?
 { cujus gratia sit?
 { Unde sit?

Cognatum est Circulo

{ Sophisticus cum probatur idem per idem.
 Demonstrativus quo à minus distincto ad magis distinctum progredimur.

Effectus est scientia

{ Homon { non in sensu vulgari pro opinione,
 { sed rigorofo, quatenus differunt ratione subiecti & effectus.
 Defin. est Cognitio rei per

{ causas { proximas
 { necessarias

{ Relativum est opinio.

{ Oppositum

{ Privativum est Ignorantia

{ Def. est privatio scientiæ.
 { Pura Negation.
 { Prava dispositionis.
 { Divis { Malitiosa
 { Privatio-nis.

- IV. Utilitas { In eliciendis validis probationibus.
 { In examinandis rationibus ab autoribus datis.

V. Axiomata

I. Non omnis demonstratio fit ex causâ intrinseca.

D. inter res Physicas Morales ac Politicas.

II. Syllogismus Demonstrativus probabili præferendus.

D. inter Dignitatem & Utilitatem.

III. Demonstrationes Juridicæ veræ sunt.

D. inter res necessarias ratione connexionis & existentie.

TAB.

TAB. XVIII. De MEDIIS ACQUIRENDI SCIENTIAM.

			- Etymologia - Homonymia - Synonymia - Paronymia.	In quantum hæc necessa- ria dabit discursus.
		Homonym. sumitur vel pro	nominali	
			Real. uti h. l.	
		Defin. est	Essentiaæ adæquata explicatio.	Essentiale
			Logicam cujus requisita	Genus
		Divis. in	Perfectam	Proximum.
				Diffe- rentia
I. Definitio			Analogicam seu descriptionem	Essentialis.
			cujus requisita sunt	1. ut rem distinguat ab aliis. 2. ut rem perspicuè sistat in- tellectui.
		Affectio.	ut sit perspicua, hinc rejiciuntur termini ambigui.	
			ut sit adæquata, h. e. neque peccet in	Excessu.
			ut sit brevis, ne turbet memoriam.	Defectu.
II. Divisio		Defin. est	distributio totius in partes sc. Logicas.	
		Divis. in	Æquivocam. v. g. <i>Ususfructus in Formalem & Causalem.</i>	
			Univocam. v. g. <i>Status Imperii in Elect. & Princip.</i>	
			Analogicam. v. g. <i>Jurisdictio in superiorem & inferiorem.</i>	
		Affectiones	ut sit adæquata, h. e. exhauriat totum.	
			ut membra sint pugnancia sc. Logice, h. e. unum non includat alterum.	
			ut fiat sine frustranea membrorum multiplicatione.	
		Synon:	Rectè salutatur aliàs ordo.	
		Defin. est	instrumentum Logicum, quo proponenda auditorio faciliora reddo.	
			1. in	Universalem quæ in integro datur Systemate.
				Particularem quæ ex parte Disciplinae elicienda.
III. Methodus		Divis.	Syntheticam quæ progreditur à partibus ad totum	Requis. 1. Objectum 2. Principia. 3. affectio- nes.
			2. in	Sedes ordinaria in Theoreticis.
			Analyticam quæ progreditur à toto ad partes	Requis. Subjectum. Finis. Media.
				Sedes ordinaria in Practicis.
			Arbitrariam cujus Requisitiones	1. fluat ex ipsa re. 2. ut intellectum facilius cognoscendò.
		Affectiones	ut progrediatur à Generalibus ad specialia.	
			ut debite observentur connexiones.	
			ut fluat ex Objecto sive Materia.	
IV. Utilitas			1. In Extruendis Disputationibus	
			2. In conficiendis Oppositionibus.	
			I. Omnis Definitio periculosa. <i>Hæc Regula ac intelligenda de Definitione Logica sed de Non in se sed ratione rigerosi examina. Juridica & legali.</i>	
V. Axiomata			II. Diversa Methodus in unâ eademque Disciplina obtinere potest.	
			D. inter Universalem & particularem.	
			III. Qui bene distinguit bene docet. <i>q. d. o confundit</i>	
			D. inter frustraneam distinctionum multiplicationem & earum ad illustrandas res exstructionem.	

Circa hanc doctrinam commendanda sequentia.

SYLLOGISMO PROBABILIA

- I. Defin. est Syllogismus concludens ex probabilibus præmissis.
- II. Objectum sunt Probabilia h. e. talia quæ tamdiu ex consensu eruditorum habentur pro Veris donec contrarium demonstretur.
- III. Loci Topici sunt Sedes { Argumentorum }
Axiomatum, } diverso scil. respectu.
- IV. Axioma est propositio fide digna. Hinc hodiè in sensu generali hòc insigniuntur titulo propter innumeras ferme limitationes.
- V. Divis. in { Principales, qui præbent argumenta principalia firmasque probationes.
Loc. Top. } minus principales, qui suppeditant argumenta secundaria vel tantum illustrationes.
- I. Dicitur requiritur inesse, seu, quale quid in dici tale in esse. *sed multi dicunt docti et o*
- D. inter prædicata notionalia & realia.*
- Qualia sunt subiecta talia & prædicata.
- Valer & v. v.*
- Argumenta Etymologica sunt infirmi roboris.
- D. inter Etymologiam prophanam & sacram.*
- Cui competit effectus Etymologiæ, ipsi competit & ipsa Etymologia.
- L. 1. 2. de Precar. Modò terminus non sit malignus.*
- A quo remouetur Etymologia, ab eodem & effectus Etymologiæ remouetur.
- J. per tradit. J. de R. D.*
- Allusiones argumenta dant fragilia, v. *Fenda Jeriah ab antiqua formula Fi.*
- L. tabern. in fin. de V. S.* *Alis. Ero tunc domino Vero Aeo.*
- Notationis.
- Æquivocatio est errorum genitrix.
- D. inter evolutam & involutam.*
- Inter Æquivoca nulla datur contradictio.
- Scil. ante determinationem, bene tamen post.*
- Vocabula ab Homonymia liberanda. *q. homonymia et not. est genitrix.*
- Scil. in quantum dubium reddere valent lectorem.*
- Synonyma illustrant non probant.
- D. inter Grammatica & Logica.*
- Conjugatorum eadem est ratio.
- D. inter Conjugata quoad sonum & rem.*
- Quæcunque competunt uni conjugatorum, alteri etiam competant necesse est, & contra.
- L. 20. §. fin. de Reb. Dub.*
- Nisi quis ad solum actum respectum habeat, vel materia questionis con-
- VI. Enumeratio
- Locus
- Omne Concretum derivatur à suo Abstrac-
D. inter derivationem Logicam & Grammaticam.
- Analogia præbent argumenta realia.
- D. inter proportionis & attributionis.*
- Analogum absolute positum stat pro significatu famosiore.
- D. inter id quod præcedit in Philosophia & Juris.*

Hujusenucleationi in ferviunt.

Cuicun-

- Cuicumque convenit Definitio, eidem & convenit definitum.
Modò hoc non involvat malignitatem.
- Cuicumque non competit Definitio, eidem nec Definitum.
L. si. de Procurat.
2. Definitionis
 Nisi definitio sit vitiosa, insufficientis vel ambigua.
 Definitio debet esse perspicua & adæquata. qd aliàs ò intelligim qd res sit.
 D. (1.) inter obscuritatem subiectivam & objectivam.
 (2.) inter essentialia rei & accidentalia.
 Ambiguitas destruit definitionis perspicuitatem. qd voces ambiguae varias habent homi-
 D. inter ambiguitatem evolutam & involutam. cationes & explanationes.
3. Descriptionis
 Descriptio rem distinguat ab aliis, eamque distincte sistat intelle-
 D. inter descriptionem Logicam & Oratoriam.
4. Divisionis
 Divisio fiat in membra opposita.
 D. inter opposita in sensu laxiori & riguroso.
 vid. §. alio quog. f. Quib. mod. test. infirm.
 Quod nulli ex membris dividendibus competit, nec ipsi diviso com-
 petit.
 Modò perfecta partium fiat enumeratio.
5. Ordinis
 A generalibus progrediendum ad specialia, qd generale nobilior è speciali. qd a speci-
 D. inter methodum doctrinae & naturae. aliorum ad difficultiora est progrediendum.
 Omissio ordinis actum vitiat & nullum reddit.
 Nisi ordo omissus vel inversus non sit de substantia aut forma
 Ordo Rubricarum arguit ordinem materiarum.
 Procedit in dubio, quando aliter in iure non est cautum.
- Verba generalia generaliter sunt intelligenda.
 L. fin. in fin. C. de tor. promiss.
- Generalitas restringitur, ne absonus Legum intellectus sequatur.
 L. ut gradatim. §. 1. de onerib. & honorib.
- A quocunque remouetur genus ab eodem quoque omnes remouentur
 species, sed non contrà. v. g. a quocunque remouetur virtus ab eo etiam
 Exemplum est in L. i. §. Quod autem. ff. de aleator.
- A genere ad speciem valet sequela. v. g. Omne vitium est intemperantia & intemperantia
 qd a genere inest etiam speciei.
 Modò proponatur cum signo universali & affirmativo.
- Posita specie necessario ponitur genus, sed non contrà. v. g. Posita intemperantia nequitia
 D. Sane quaedam f. de Replicat. non in intemperantia sed in vitio.
- Genus latius est specie. v. g. Virtus sub ea comprehenditur et generositas et fortitudo et
 Scil. extensive non intensive. et alia sub generositate comprehenduntur fortitudo, iustitia &c.
6. Pradicabilium
 Differentia distinctam facit essentiam.
 Scil. essentialis & specifica.
 Proprium distinctum distinctam dat essentiam.
 Scil. à posteriori non à priori.
 Propria spectant ad essentiam rei.
 Non consuetive sed consecutive.

Propria à subiectis suis sunt inseparabilia. v.g. *Albes & frigus à nive*
D. (1.) inter actum primum & secundum. *Volens ab ipse tamen fuit separatus*
(2.) inter separationem mentalem & realem.
(3.) *Physicam & hyper-physicam.*

Accidentia prædicantur concretivè.

Scil. extrinsecutivè non essentialiter uti differentia.

Nullum Accidens extra subiectum datur.

D. inter accidentia prædicabilia & prædicamentalia.

Posita causâ ponitur effectus. *Posito matrimonio tamen ponitur procreatio*
Scil. (1.) in actu secundo non primo tantum.

(2.) ponitur effectus si non consummativè tamen inchoativè.

Causa causæ est etiam causa causati.

L. 9. ff. ad Leg. Jul. de Adult.

D. inter causas subordinatas & minus tales.

Quicquid prædicatur de causa, prædicatur etiam de effectu.

Valeat quoad prædicata necessaria & essentialia.

{ Sublata } causa { tollitur } effectus
{ Cessante } { cessat }

Si cessat interna, cessat effectus & productus & producendus: Si externa, tantum producendus.

Efficiens dans formam dat etiam formæ consequentia.

Scil. necessaria non contingentia.

Causa moralis verè influit.

Scil. mediâtè ac moraliter.

Nulla causa secunda agit absque prima.

D. (1.) inter influxum determinatum & indeterminatum;

(2.) inter effectus & defectus.

Posita materiâ ponitur materiaturum.

Scil. posita in unione cum forma, ponitur materiaturum completè.

Sublata materiâ tollitur materiaturum. v.g. *Sublato corpore et anima tollitur homo.*

D. inter esse absolutum & respectivum.

Distinctum Objectum, seu materia circa quam, distinctam faciat disciplinam.

D. (1.) inter objectum totale & parziale.

(2.) materiale & formale.

Objectum recipiendum cum sua disciplina.

D. inter adequatum & inadequatum.

Posita forma ponitur formatum. *Posita rationalitate ponitur homo.*

Scil. in unione cum materia.

Sublata formâ tollitur formatum.

D. inter esse absolutum & respectivum.

Unius rei unica forma. v.g. *hominis forma est rationalitas.*

Scil. essentialis, totalis ac specifica.

Cujus forma est præstantior, id ipsum est præstantius.

D. inter formam essentialem & accidentalem.

Forma

Forma dat esse, distingui & operari.

Valeat (1.) quoad formam essentialem, specificam ac totalem.

(2.) forma dat distingui à priori, accidentia à posteriori.

(3.) D inter operationes essentiales & accidentales.

Qui vult finem, vult etiam media ad finem ducentia, v.g. q. vult beatitudinem, vult

D. inter voluntatem efficacem & inefficacem. Impegit a. opus et vult beatitudinem

Cujus finis est bonus, id ipsum est bonum. v.g. tamen reficit pietatem

Modò media ad finem ordinata sint legitima.

Acquisito fine cessat actio. Acquisita beatitudine cessat amor dei, pietas

D. inter finem acquirendum & conservandum.

Omnis actio est propter finem. v.g. diligentia studiorum iuventutis.

D. inter moralem & physicam.

Positò effectu ponitur causa. Positò infante ponitur pater

Si non in statu, tamen ampliatio, si non externa tamen interna.

Effectus testatur de sua causa. v.g. Victoria testatur de fortitudine.

Effectus non est nobilior suà causa. q. causa ponit effectum

D. inter essentialia & accidentalia.

Prohibito effectu ipsa causa prohibita censetur.

L. 84. de R. J. in 6.

Positò toto ponuntur omnes partes. v.g. Positò homine ponitur corpus et anima.

Scil. essentialia, principales & unita.

Sublato toto tolluntur omnes partes. v.g. Sublata domo tolluntur omnes partes et q. b. c.

constat b. c. natione unionis, seu quoad esse respectivum non absolutum.

Quicquid tribuitur toti, tribuitur etiam partibus. q. totum consistat ex partibus.

D. (1.) inter predicata communia & singularia.

(2.) inter totum simile & dissimile.

Quicquid tribuitur partibus, tribuitur etiam toti. q. partes constituent totum

Valeat sub iisdem limitationibus.

Positis omnibus partibus ponitur & totum. v.g. Positò corpore et anima ponitur homo.

Scil. (1.) in unionem.

(2.) essentialibus.

(3.) principalibus.

Sublata parte tollitur totum. Sublato capite tollitur homo.

Scil. sublata a parte (1.) essentiali.

(2.) principali.

Similium eadem est ratio.

Scil. quoad tertium similitudinis.

Omne simile claudicat.

Si ultra tertium similitudinis extenditur.

Dissimilium dissimilis est ratio.

Quoad tertiam dissimilitudinis, non ex asse.

A maiori ad minus valet argumentatio.

Valeat ratione inclusionis, si sunt subordinati, non vero probabilis in ha-

rentia.

A minori ad majus non valet sequela. v.g. à subditis ad Imperatorem non valet

Scil. ratione inclusionis, bene tamen ratione probabilis competentia.

De quo affirmatur unum oppositorum, de eo negatur alterum. v.g. Temperantia
D. inter opposita perfecta & imperfecta. *est laudanda & immoderantia*
Quot modis sumitur unum oppositorum, tot modis etiam alte-
rum.

12.
Oppositorum.

Modo natura oppositi non repugnet.

Oppositorum opposita est ratio.

Si Scilicet sunt opposita ejusdem generis.

Opposita juxta se posita magis elucescunt. v.g. Temperantia est virtus. etiam
D. inter argumenta illustrantia & probantia. *per se scilicet q. Intemperan-
tia est vitium.*

Testimonium divinum est infallibile.

D. inter id quod ex verbis scripturae hauritur & per bonam
consequentiam.

Ex sacris Pandectis argumentari licet & affirmativè & ne-
gativè.

D. inter essentialia fidei & circumstantialia, ritualia ac historica.

Exempla illustrant non probant.

D. (1.) inter materiam necessariam & contingentem.

(2.) inter exempla divina & humana.

Probato artifice in sua arte credendum.

Nisi vel manifesta ratio, vel experientia, vel alius artifex aequè peri-
tus contrarium testetur.

13.
Testimoniorum.

Plurimorum testimonium unius testimonio preferendum, quia oculi plerumque
Modo justis nitantur rationibus. *vident quam occultum*

Autoritas humana nihil probat. quia scientia humana est imperfecta

D. (1.) inter asserta historica, moralia & juridica,

(2.) An fulciatur validis rationibus, an minus.

Posito antecedente ponitur & consequens. v.g. Virtus est laudanda &
Modo firmus inter ea datur nexus. *quia est vituperanda*

14.
Antecedentium & con-
sequentium.

Sublato antecedente tollitur consequens. quia ex Antecedente inferitur
Consequens

Manet eadem limitatio.

Posito } consequente } ponitur }
Sublato } consequente } tollitur } antecedens.

Eadem retinenda limitatio.

A iudice ad arbitrium. iudex litem decedit, arbiter etiam

A iudiciis ad ultimam voluntatem.

A contractibus ad ultimam voluntatem.

A contractibus ad quasi contractus.

A contractibus ad delicta.

A sententia ad testamentum.

A sententia ad transactionem.

Ab Emphyteusi ad Censum.

A Feudo ad Emphyteusim.

A commodato ad precarium.

A legatis ad fidei commissa.

A donationibus mortis causa ad legata.

A Falcidia ad Trebellianicam.

A mandato ad lites ad mandatum jurisdictionis.

A militia armata ad ecclesiam & iustitiam.

V
A
L
E
T

A libe-

15.
Comparatorium
juridicorum.

A liberalitate ad piam causam.
A milite ad Ecclesiam vel piam causam. *ga mter, Ecclesia et pia causa*
Ab Ecclesia ad civitatem & collegium. *habent privilegia*
A pupillo ad Rempubicam, Ecclesiam & piam
causam.
A minoribus ad Ecclesiam & piam causam.
A matrimonio carnali ad spirituale.
A servo ad monachum, vasallum & filium familias.
A liberto ad vasallum.
Ab ultimis voluntatibus ad Rescripta proprio
motu.
A petitione hereditatis ad rei-vindicationem.
A nuptiis ad sponsalia.
Ab alimentis ad piam causam.
A dotē ad donationem ante nuptias.
A fisco ad Ecclesiam.
A fisco ad minorem.
A fisco ad dotem.
Ab alimentacione ad dotem.
A minoribus ad furiosos.
A tributis ad decimam.
A pacto ad legem, Statutum vel consuetudinem.
A legitima patroni ad legitimam filii.
A patre ad parentem.
Ab usufructuario ad colonum.
Ab homicida ad perjurum.
Ab acquisitione ad retentionem.
Ab instrumento ad testes.
A pacto ad usucapionem.
A Dominio ad possessionem.

SEQUELA.

VII. Utilitas datur *(disputatoria, dant enim L. T. argumenta, exceptiones & probationes.*
oratoria. Ex his fontibus haurienda inventiones, ætiologia & amplifica-
tiones.

TAB. XX. De SYLLOGISMO SOPHISTICO.

Hinc tenenda,	I. Defin. Est Syllogismus concludens ex apparenter veris. (per apparenter vera contra distinguitur Syllogismo Demonstrativo ac probabili.)	
	II. Materia. Sunt apparenter vera. h. e. quæ speciem veritatis habent, propriè autem talia non sunt.	
	III. Divis.	I. in { Pirasticum } Differunt hæc membra ratione objecti personalis & finis.
		{ Eristicum }
	2. in peccantem ratione	{ Materia } quatenus vel conjunguntur vel confunduntur.
		{ Formæ } { Utriusque }
	IV. Species Sunt Fallaciæ	In dictione { Equivocationis, quando ambiguitas datur in termino. v. g. ¶ Chi dicuntur sacerdotes. L. 1. ff. de J. J.
		{ Amphibologiæ, quando ambiguitas ad totam orationis structuram refertur. Sic L. librorum §. sed bibliothecam de Legat. 3. Libros bibliothecam non sequi.
		{ Compositionis, quando componuntur dividenda. Quicumq. scit. LL. nunc didicit eas. Sempronius Vetus §. Cuius scit leges. E. nunc didicit eas.
		{ Divisionis, quando dividuntur componenda. Huc spectat L. incivile ff. de LL.
		{ Figuræ Dictionis } Accentus } spectant ad modum disputandi veterum.
		{ Accidentis, quando confunditur causa per accidens cum causa per se. Sic præscriptio dicitur fieri cum alterius jactura. L. 3. de Usucap.

huc pertinet pag. Dita notata
Adiçto

CONSTITUTIONE METAPHYSICA
De
TAB. I.
METAPHYSICA
JURIDICA
h. e.
PRÆCEPTA ME-
TAPHYSICA,
perspicuis Tabulis
comprehensa
EXEMPLISQUE JURIDICIS
illustrata.

L. fin. ff. de Hæred. instit.
*Falsus rumor non solet (dignitati Methaphysicæ)
obesse.*

TAB. I. De CONSTITUTIONE METAPHYSICÆ.

- Circa constitutionem notand.
- I. Quæst. præjudicial. Num Metaphysica Juris cultori commendanda ?
 1. in interpretandis Legibus, ut sciat quid sit habere libertatem in actu primo? *S. i. J. de Jur. Pers.*
 - Quid subjectum Majestatis commune, quid speciale? *Grot. de J. B. P. l. i. c. 3.*
 - Quæ forma essentialis, quæ accidentalis nuptiarum? *L. ii. de Sponsalib.*
 - R. A. & quidem
 2. in resolvendis & enucleandis casibus. Huc facit elegantissima doctrina de Causis. *Thomas. in Præfat. ad Annot. in Strauch. Dissert.*
 3. in lectione Jctorum. Plurima enim Systemata hâc methodo concinnata, ut in causas & effectus accurate inquireant. *vid. Dr. Schwendend. tractat. de Action. Forens. Eckold. & Lauterbach. ad Digest. Applicatio verò præsupponit explicationem & cognitionem.*
 4. in artificio disputandi, cui maxime inserviunt Axiomata.
 - II. Etymol. Metaphysica vel ratione

intentionis, quia post Physicam inventa.
 dignitatis, quia nobilius habet objectum objecto Physico.
 - III. Synon. A Recentioribus salutarur Ontologia, quæ appellatio ab Objecto petita, *vid. Thomaf. in Jurispr. Div. p. 4. §. 8.*
 - IV. Titul.

Domina (quoad dominium theoreticum.)
 Sapientia (secundum Wittebergenfes prima.)
 Scientia Universalis (ut contra distinguatur Physicæ & Pnevmaticæ.)
 - V. Defin. est Scientia considerans Ens, quatenus non est fictum.
 h. e. quatenus habet essentiam veram, realem & positivam.
[in opposit. ad considerationem civilem, moralem & naturalem.]
 - VI. Divis.

Ordinarie secundum methodum Syntheticam in

Objectum.
 Affectiones.
 Principia.

Arbitrariè in Partem

Generalem } Lipsienses cum B. Stahlio planè specialem
 Specialem } omittunt, Wittebergenfes cum B. Calovio
 & Weisio adjiciunt.
 - VII. Axiomata.
 1. Metaphysica est Lexicon Philosophicum.
D. inter translationem Systematicam & applicatam.
 2. Metaphysica ad docendum est aptissima.
D. inter id quod fit principaliter & instrumentaliter.
 3. Metaphysica cum Locis Topicis non est confundenda.
D. inter notionem primam & secundam.

Neces.

	A dictio secundum quid, quando illud quod certo respectu verum pro absolute vero habetur.
	v.g. <i>Maritus potest uxorem delinquentem emendare. L. 1. C. de emendat. propinqu. E. potest eam verberibus atrociter afficere.</i>
	Secundum non causam ut causam, quando pro vera ponitur causa, quæ talis non est.
extra dictionem	v.g. <i>Facti sæpè lites excitant inter homines, E. sunt seminarii litigiorum.</i>
	Consequentis, quando inter antecedens & consequens non datur nexus necessarius.
	v.g. <i>Juramenta rem confirmavit. E. perjurium commisit.</i>
	Petitionis principii, quando obscura per æque obscura probantur.
	v.g. <i>Prædo interrogatus cur possideat? respondet, quia possidet L. 12. ff. de heredit. petit.</i>
	Ignoratio elenchi est, quando status controversiæ non recte formatur, uti vera desiderat contradictio.
	v.g. <i>Jus est inutile, quia de inutilibus tractat stipulationibus. vid. l. 1. c. 7. de inutil. stipul.</i>
	Secundum plures interrogationes, quando plura de uno interrogamus.
	<i>Menedemias rogatus an patrem cedere desisteret, respondit nec cecidi nec desisi.</i>

V. Utilitas { non datur dogmatica, nisi ad declinandos Syllogismos peccantes,
benè tamen historica, ut eo melius naturam hujus Syllogismi habeamus perspectam.

I. Quod alicui secundum quid convenit, id non tribuen-
dum simpliciter.

Valet & contra.

VI. Axiomata

II. Ut idem per idem non probatur, ita nec refutatur.

D. inter oburgationem & refutationem.

III. Ad multiplicem quaestionem nunquam simpliciter re-
spondendum.

*D. inter responsionem confusam & distinctam seu sepa-
ratam.*

S. D. G.

Necessaria quæ positis omnibus ad agendum requisitis non potest non agere.

v.g. Imperator aperto fendo Electorali non potest non alium urgente ita Auræ Bullâ in eo infundare.

Ita potentia instituendi liberos hæredes in patre est necessaria ratione legitima, nisi aliud urgeat iusta causa. vid. Nov. 115. c. 3.

Remota ubi alia intercedit potentia.

Sic ulirageniti gaudet potentia remota succedendi etiam in feudis Electoralibus, quia jus Primogeniture devolvitur ad primogeniti filios, non ad fratrem proximum, per Auræ Bullâ tit. 7.

Talia potentia competit Ascendentibus & Collateralibus, quamdiu superstites sunt descendentes, item liberis secundi generis respectu primorum.

Proxima ubi nulla alia intercedit potentia.

Hæc gaudet primogenitus Electoris filius, quamvis etiam ante adeptam dignitatem Electoralem fuerit natus. Idem procedit in regno Bohemia.

Successionis potentia proxima competit descendantibus, & quidem liberis primi generis ac institutis, substitutis enim potentia remota tribuenda.

Principalis quæ sufficienti influxu influere valet.

v.g. Imperator in propria persona frequentans Comitatus.

Actor ipse & Rems comparentes in loco ubi jus dicendum.

Minus Principalis quæ insufficientem influxum præbere potest.

v.g. Plenipotentarius, Legatus, Mandatarii, Procuratores.

Universalis, quæ habet objectum universale & influendi modum generalem.

v.g. Elector Saxonie gaudet potentia universali influendi in omnia judicia Ecclesiastica ac secularia iussu ipsius in suo territorio constituta.

Judicium Aulicum ac Wexlariense jus dicere potest omnium Circulorum personis, hinc potentia universalis.

Particularis quæ habet objectum particulare & influendi modum specialem.

v.g. Rector Magnificus non gaudet potentia influendi in res ad Magistratum civitatis spectantes, sed tantum Academia.

Judicium Rotivilense tantum personis quatuor Circulorum, nempe Suevici, Austriaci, Rhenani & Franconici jus dicere potest.

Connata quæ sine nostra operatione naturâ vel lege inhæret.

v.g. Ingenuitas §. 4. J. de Ingen.

Item Nobilitas, quia post tempora Caroli M. non amplius privilegia personalibus, sed realibus, quæ cum personis minime extinguuntur, accensenda videtur.

Acquisita quæ absque nostra operatione hæud datur.

v.g. servitus per captivitatem & venditionem sui ipsius, §. 4. J. de J. P. Dignitas Equestris quæ per bene merita acquiritur & cum personâ extinguitur.

IV. Oppositum est Impotentia

Negativa, quæ tribuitur subiecto inhabili.
Sic servus impotens ad testandum.

Privativa, quæ tribuitur subiecto habili sed impedito.
Sic furiosus ad testandum impotens.

Positiva est potentia debilitate laborans.

*Sic Minor impetrat à veniâ etatis omnia potest quæ Major,
non tamen alienare valet res immobiles, L. 3. C. de his
qui ven. etat.*

V. Concretum
est possibile

Defin. quod quidem non existit nec tamen repugnat existere.

*v. g. Extraneus hæres dicitur possibilis. Item Novenviratus in Collegio
Electoral.*

Oppositum est impossibile

{ Naturâ. v. g. virtum honestum.
Lege. v. g. Dolus in contractu.
Nobis. v. g. exhaustire mare.

† *¶ Cui distinguunt inter impossibilia Naturâ & Lege, seu Naturalia & Moralia,
quæ distinctio cum nostrâ maxime concordat.*

VI. Axiomata

1. Potentia non excedit suum Obiectum.
D. inter absolutam & ordinatam.

2. Qui potest majus potest etiam minus.
D. inter subordinata & diversa seu disparata.

3. A posse ad esse non V. C. nec à velle ad posse.
Benè tamen ab esse ad posse.

*Posterius membrum de agente necessario non absoluto ac libero, multo mi-
nus de omnipotente Deo intelligendum.*

TAB.

TAB. II. De OBJECTO METAPHYSICÆ feu ENTE.

I. Synon. { Res, Aliquid, secund. Lipsiens.
Persona, Essentia &c. ex mente Witte- } Dist. tamen inter vera Synonyma &
bergenf. } Cognata.

† In sensu Philosophico Res personam includit, in Jurid. ordinariè contradistinguuntur
sibi invicem. §. fin. J. de J. N. G. & C.
Utut nonnunquam ipsi Jcti sub nomine Rei homines comprehendant. L. 1. §. 1.
de R. D.

† † Dantur & injure persone composita v.g. Universitas, Collegium &c. quas Jcti
etiam mysticas & fictas appellare amant. Lauterb. in Compend. ff. p. 70.
& 126.

II. Defin. Ens est id quod non est fictum (b.e. habet essentiam veram, realem & positivam, ad excludendū
Ens fictum seu rationis, privativum ac negativum.)

v. gr. Contractus Chiographarius, quatenus consideratur ut peculiaris & proprius, quia spe-
ciali gaudet forma. vid. §. ult. J. de Obligat. Objectiones refutatas lege apud Lauterb.
in Colleg. Theor. Præf. ad ff. tit. de R. C. §. 46.

Advocatus universalis respectu Imperatoris. Jus convocandi concilia & Synodos ratione
statuum Imperii. Rhet. in Inst. J. P. lib. 1. tit. 2. p. 115. Vitriar. p. 587.

per se, quod ex pluribus partibus constatum. (Aliàs ex naturis incompletis.)
v. g. testamentum ex solennitatibus.

1. in
Ens

per Accidens, ubi plura uniuntur tota

cum ordine { Consistorium.
Collegium Elector.

absque ordine v. g. in { confusione
commixtione.
v. § 27. & 28. J. de R. D.

2. in { Naturale quod à Deo vel { ordinariè } productum { Elemen- } Discrimen in-
{ extraordi- } { ta } ter
{ nariè } { Arbor } has quatuor
{ } { Leo } Entium
{ } { Homo } classes dabit
{ } { } discursus.

III. Divis.

Morale quod fit ab homine secundum obligationem Morale v. g. { Magistratg.
Subditus.
Religio.
conjugium.

† Uti Entibus Physicis creatio, ita Moralibus creatio Moralis seu
impositio tribuitur. Pufend. de J. N. G. L. 1. c. 1. §. 4.

† † De diversis Entium Moralium nominibus vid. B. Hartung. Metaph.
Jurid. p. 42. seqq.

Civile quod producitur ab homine secundū obligationē Civile { Contractg.
Statuta.
Privilegia.
Leges.

L 2

3. in

Objectum Metaphysicæ evoluit.

3. in { Actuale quod verè & actu existit } Sola actualia sunt verà
 { Potentiale quod potest existere. } Entia.

Sic fructus futuri sunt Entia in potentia (nihilominus tamen Obiectum stipulationis. L. 75. §. 4. ff. de V. O.) producti verò, siue sint pendentes siue separati, Entia Actualia.

Nascituri sunt Entia in potentia, per fictionem juris autem pro natis h. e. Entibus Actualibus habentur scil. infavorabilibus. L. 7. ff. de Stat. hom.

Imperii administratio respectu Regis Romani vivo Imperatore & presente est Ens in potentia, quia mentione mortis futura eligitur, mortuo verò vel absente Imperatore Ens Actuale.

4. in { Reale, quod me non cogitante datur (seu gaudet & conceptu obiectivo & formali.)

{ Rationis, quod me non cogitante non datur, (h. e. gaudet conceptu formali non obiectivo.)

v. g. Equitas iubens bonæ fidei possessori impensas necessarias ac utiles esse refundendas, est Ens Reale; ea verò, quæ mala fidei possessori hoc indulget beneficium, Ens rationis.

Fidelitas à Statibus Imperii Imperatori præstanda est Ens Reale; Rationis verò fidelitas quam Imperator debet Pontifici Romano. In hujus classẽ etiam referendum jus provisionale quod sibi arrogat vacante Imperio Sanctissimus Pater.

{ Positivum, quod veram ponit essentiam. v. g. Electio Imperatoris Imperatoriam tribuens potestatem, ut contradistinguaturn coronationi, quæ tantum est manifestatio dignitatis acquisita.

Imperans ex bonis Allodialibus potest facere Feudalia, hinc Feuda Oblata.

5. in { Privativum, quod aliquid removet à subjecto capaci v. g. remotio Imperatoris hodiè à solis Electoribus ex justis & urgentissimis causis institutenda. Furiosus infeudare haud valet.

{ Negativum removet aliquid à subjecto incapaci.

v. g. Rex Gallie non potest fieri Imperator R. h. quia praxis & consuetudo publica Solos Germanos ad prestandum hoc sceptrum vocat. Servus alteri feudum concedere haud valet.

{ Naturale, quod per naturam nec est nec esse potest. v. g. Bestia ratione prædita.

III. Oppositum est Non - Ens { Morale, quod per Leges Morales nec est nec esse potest. v. g. Indifferentismus Moralis, Obligatio directiva, quia omnis obligatio producit necessitatem & per consequens omnis est coactiva.

{ Civile, quod per Leges Civiles nec est nec esse potest. v. g. Servus dicitur persona L. 32. ff. de R. J. Contractus non obligans. Delictum licitum.

† Inspergenda nonnulla de morte Civili, mortificatione, amortizatione bonorum & cancellatione. Stryk. in Caut. Sect. IV. c. 3. §. 10.

IV. Prin-

IV. Principia agnoscit

non essendi, quippe quæ destruunt aternitatem Entis increati; (inad-
quata verò imperfecta sunt.)

Sed cognoscendi } quodlibet est vel non est } *Illud summum in genere*
} Impossibile idem simul } *propositionum; hoc in ge-*
} esse & non esse } *nere probationum.*

Illustrari potest non per tria generalia juris præcepta ubiq. legulato-
ri observanda in quantum salus publica admittit. vid. J. 3. J.
de J. J. L. 5. ff. de Decr. ab ord. faciend.

V. Affectiones.

Synon. Alias Attributa, proprietates.
Defin. Sunt expressiores modi Entis.

Requis. } (1.) quoad sem sunt ipsum Ens,
} (2.) formaliter differunt ab Ente,
} (3.) recipiuntur cum Ente.

Divis. in } Simples } Unitas } Wittenbergenses adjiciunt Duratio-
} } Veritas } nem & Ubietatem vid Calov,
} } Bonitas } Metaphys. Div.

Compositas v. g. Causa & Causatum

Hæ sunt vel } Immediatæ.
} Mediata.

Sic in jure nostro etiam dantur Affectiones. v. g. Res sacra non
sunt in commercio. Domini affectio est libera alienatio,
quantvis ad rigorem Metaphysicum exigi haud pos-
sint.

VI. Axiomata.

1. Non-Entis nulla dantur predicata.

Obst. Servus & persona.

D. inter positiva & negativa.

D. inter vera & falsa. v. g. qn. Pontifici tribuunt vacante imperio

Sanctissimo patri sui provisionale

2. Quod non est non potest perire.

Scil. quod nec in potentia proxima nec actu est.

3. Plures realitates non inferunt plures res.

D. inter adequatas & inadequatas.

M

TAB

TAB. III. De POTENTIA.

Moraliter pro facultate

I. Homon. fumitur vel
naturaliter, quatenus vires notat.

Illustrari potest per moderamen inculpatæ tutelæ subdito robusto contra Principem possibile non moraliter, sed naturaliter.

II. Defin. est aptitudo ad agendum vel recipiendum.

v. g. Officium tutela ut administrationi contradistingatur Hopp. in Comment. Inst. p. 763

Sic pacto confœderationis uniri Principes gaudent succedendi potentiâ vivente adhuc feudis possessore.

Activa quæ est aptitudo ad agendum.

v. g. Testamenti factio activa quâ quis idoneus ad condendum testamentum. §. 6. J. de Testam. ordin.

Solus Cæsar habet potentiam constituendi iudicii Aulici assessores, non verò Camera Imperialis.

Passiva est aptitudo recipiendum.

v. g. Testamenti factio passiva, quâ quis iure idoneus ut heres institui possit. §. 6. J. de Her. qu. & differ.

In Germanis in numerum assessorum iudicii Aulici adoptandorum datur passiva. (Requiritur autem ad hos, ut in Germania sint eduati, lingue Germanica periti, bona fama ac bona dignitati adæquata possideant, quin & juris peritiâ ac rerum Germanicarum instructi. Capitulat. Leopold. Art. 41.)

Aboluta quæ agit

Supra

præter

Ordinem a se (libere) electum.

Sic Princeps delicto leviori graviorem imponere potest penam & v. v. urgente Reipubl. salute.

Imperans Vassallum feudum privare potest urgente Reipubl. salute, ita tamen ut æquivalente pretio ex fisco publico ipsi satisfaciatur.

Ordinata quæ agit secundum ordinem (liberè) electum.

Sic Princeps in infligendis panis inter delictum & penam proportionem observare tenetur.

Dominus feudi Vassallum ejusq. bona feudalia defendere ex mutuâ fide-
litate tenetur.

Libera positis omnibus ad agendum requisitis potest

agere

non agere

Imp. Rom. Germ. gaudet potentiâ liberâ conferendis de novo Feuda Imperii aperta. Knich. in Op. Pol. p. 116.

Sic miles potest vel in scriptis testari, modo de manu ipsius constet. L. 40. pr. ff. de Testam. milit. vel nuncupativè, ubi duobus opus testibus ad probandam seriam voluntatem, quamvis specialiter non fuerint rogati. Carpz. P. 3. Const. 4. Def. 27.

Pater gaudet potentia libem exheredandi liberos ullâ absq. causa, modo legitima maneat salva.

† Huc spectant res mera facultatis seu liberi arbitrii, quæ à Grotio salu-
tant jura libertatis. vid. de J. B. P. lib. 2. c. 4. §. fin.

TAB.

Huc spectat p. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

TAB. IV.

De ACTU.

I. Homon. Sumitur vel pro esse { actu, h. e. quod positum extra causas. } *Furiosus est quidem*
 { actum, h. e. quod operatur. } *Actu, sed Actum edere non valet.*

II. Defin. Actus est complementum potentiae.

v. g. Auctoritatis praestatio. L. 3. ff. de Aut. Tut. Satisfactio. vid. t. t. J. de Satisfat. Tut. l. Curat. suspecti postulatio. t. t. J. de susp. Tut. & Curat. Solutio. L. 19. pr. ff. de Reb. cred. Huc spectant ex Jur. Publ. Electorum convocatio, comparitio mediata & immediata, deliberatio de Capitulatione, juramenti electionis praestatio &c.

Signatus qui rem explicat per definitiones, divisiones & Axiomata.
 Ita de coronatione agitur in Jur. Publ. ubi locus, persona & divisio notatur.
 I. De Actione doli agitur §. 31. de Action. ubi secundum omnia requisita explicatur. vid. Aynsing. Cent. 1. Observ. 51.

Exercitus qui applicat ad superiores facultates.

Hoc modo in Comitibus agitur de Coronatione quin & facta electione Imperatoris.

Quando queritur in foro, num contra hunc, qui parens est, detur actio doli, quod merito ob reverentiam debitam negatur, bene tamen Actio in factum, ne in damno constituatur. L. 12. ff. de dol. mal.

III. Divisio
 alius est

† Notandum quod Jcti interdum actum Signatum usurpent pro primo, Exercitum vero pro secundo, vid. Hartung. in Metaph. Jurid. p. 175. & 176.

2. { Primus est potentia proxima. } *Actus primus & potentia differunt ut*
 { Secundus est ipse actus, } *latius & angustius.*

Sic perfecta emptione periculum rei vendita ante traditionem, spectat ad emitorem, quia emitior tunc est dominus in actu primo, traditio vero facit contractum perfectum in actu secundo. Carpz. lib. 2. Conf. 26. Def. 25.

Rex Rom. gaudet Majestate praesente Imperatore in actu primo, absente vero vel mortuo, in secundo.

Elicitus, qui immediate resultat ex voluntate.

v. g. Velle occidere principem, quod crimen perduellionis dicitur.

3.

Appetere concubitus cum uxore domini feudi. Stryk. Exam. J. F. p. 310.

Imperatus qui resultat ab alia facultate.

v. g. Armis invadere Majestatem inviolabilem.

Consummare concubitus cum uxore domini feudi. Anton. Disp. II. lib. 5.

Entitativus est ipsa rei essentia.

Hoc sensu nec furiosus de neganda est ratio.

4.

Infantibus etiam sub hac limitatione dominium assignandum.

Formalis est operatio subiecti.

Ita furiosus destituitur ratione.

Infantes carent dominio rerum suarum.

†† Ceteras Divisiones in Actum purum & impurum, essentie & subsistentie Theologia enucleandas relinquimus, quia in longe alia acceptione §. 2. J. de V. O. Actus purus occurrit.

1. Posito actu aboletur potentia.

D. inter potentiam & Actum & id quod est potentia & Actum.

IV. Axiomata

2. Potentia actui propinqua pro ipso habetur actu.

D. inter id quod in se tale & perfectionem aequitate nitentem.

3. Nihil in seipsum agit.

D. (1.) inter influxum destructivum & perfectivum.

(2.) inter appetitum ordinatum & inordinatum.

TAB.

TAB. V. De PRINCIPIO ET PRINCIPIATO.

I. Defin. Principium est id, unde aliquid procedit quocunque modo. (*Hinc desideratur prioritas & connexio.*)

A. B. principium est Carol. IV. Johannis Regis Bohem. filius ex uxore Elisabetha Wenceslai senioris filia, cui tribuitur, quod sermone affabilis, accessu facilis, literatorum maximus fautor ac variarum linguarum amantissimus. Linn. ad A. B. proemium Obserr. 30.

Falcidius Tribunus plebis Legis Falcidia.

Fiendi, unde res dependet in fieri.

v.g. Populus, Tribuni plebis, Senatus, Principes, Praetores & JCI juris Rom. scripti. §. 4. seqq. §. de J. N. G. C.

A. B. principium fiendi non est successio Wenceslai, sed promorio concordia inter Electores ut & Reipubl. utilis electionis, Quod contra Lampad. & sever. de Monzambano notandum.

Essendi, unde res dependet in esse.

Maritus & uxor ratione conjugii, consensus enim principium fiendi est. L. 30. ff. de R. J.

Materia A. B. v.g. de electione & coronatione Imperatoris, Electorum juribus &c. ut & forma sunt principia essendi. vid. Schwed. p. 15. seqq.

Cognoscendi, unde res dependet in cognoscendo.

v.g. Praesumptiones & indicia ratione delictorum.

Leges Fundamentales ratione controversiarum in jure Publ. occurrentium.

Complexum est integra propositio, estque vel

Illustrari potest per fundamenta differentia, quae jure N. a jure G. distinguunt.

In complexum est terminus deducens in cognitionem rei

Causa ratione effectus. Effectus ratione causae, Propria & adjuncta ratione subjectorum.

N

Te

3.

Totale est totum subjectum agens.

Princeps ratione consuetudinis.

Imperator ratione Equitum post coronationem creatorum.

Partiale est pars seu facultas mediante qua subjectum agit.

v. g. Actus subditorum & temporis diuturnitas ratione consuetudinis.

Manus Imperatoris sedentis in solio post impetratam coronationem ense

Caroli M. Norimbergensi. vel Aquis-granensi Equites creandi. vid.

Lampad. in Politi. Reichshändeln. Art. 23. p. 140.

Causale ubi datur connexio causalis, & hoc est vel

internum.

externum.

v. g. Litis contestatio respectu processus. Lauterb. p. 153.

Imperator & Status Imperii ratione pacis Religiosa.

Non-Causale ubi nulla datur connexio causalis.

v. g. Citatio iudici, hinc dicitur principium ordinis. §. 3. J. de pæn. tem. litig.

*Tale est Liber Interim respectu pacis Religiosa quem Protestantibus in-
vitiis ac reluctantis Pontifex Rom. obtrudere nisus fuit. vid. Sle-
dan. lib. 20.*

III. Correlat. est Principiatum quod ab altero procedit quocunque modo. (*Requisita sunt poste-
rioritas & connexio.*)

Sic A. B. est principiatum Caroli IV.

Lex Falcidia Falcidii Tribuni plebis.

IV. Axiomata

1. Nullum prius constituitur per posterius.

D. inter prioritatem temporis & dignitatis.

2. Contra negantem principia non est disputandum.

Non à priori bene tamen à posteriori deducendo ad absurdum.

3. Principium de quo disputatur utrinque debet esse concessum.

Si principium est verum concessio fit jure, si spurium, beneficio partis.

TAB.

TAB. VI. De CAUSA ET CAUSATO.

I. Homon. Sum. vel

specialiter pro sola } Efficienti in Rubr. C. quib. ex caus. infam. irrog.
Materia juxta §. 10. f. de P. S.

generaliter, quæ acceptio hujus loci.

II. Defin. est principium influens in effectum. (Influxus notat communicationem essentie.)

v. g. Maximilianus I. Imperator laudatissimus Pacis prophana, adhibito tamen
concordi Statuum Imperii Suffragio. Prætor restitutionis in inte-
grum. L. i. ff. de in integr. restit.

Actualem quæ actu influit.

Donatarius exercens donationem vel inter vivos vel mortis causa. §. 1.
f. de Donat. L. 35. §. ult. C. b. t.

Imperator & Status Imperii decernentes in Comitibus mutuo consensu
de negotiis administrationem & conservationem Reipubl. concer-
nentibus respectu Recessuum Imperii

Potentialem quæ potest influere.

Vir multis divitiis ornatus respectu futuræ donationis.

Imperator & Status Imperii respectu Recessuum ante frequentat-
ionem Comitiorum publicarumq; controversiarum decisionem.

Veram quæ verum præstat influxum.

v. g. Voluntas Domini respectu servitutis oneris ferendi.

Sine qua non est conditio necessario prærequisita.

v. g. reflectio parietis servitutes oneris ferendi. l. 6. §. 2. Si servit. vind.

Per se quæ influit cum intentione.

Talis occurrit in homicidio dolo.

Sic Pacis Religiosa causa per se partim libertas Religionis, partim ex-
stirpatio turbarum in Republ. & Ecclesia datarum.

Per Accidens quæ influit absque intentione.

Talis est committens homicidium culpofum.

Pax Religiosa contumeliarum quas Pontificii in Protestantes effun-
dunt, quasi hæc Pacificatio Carolo V. Statibusq; Pontificiis vi fer-
rog. ab Evangelicis fuerit extorta.

† Duæ priores Divisiones sunt Æquivocæ, ultima verò est Uni-
voca.

Totalem seu solitariam, ubi non influit alia causa ejusdem

Ordinis.

dignitatis.

v. g. Absolutus Monarcha respectu Monarchia vel regni patrimo-
nialis.

Contractus ab uno celebratus.

Partialem s. sociam, ubi alia influit causa ejusdem

Ordinis.

dignitatis.

v. g. Optimates respectu Aristocratia.

Heredes contractum celebrantes.

Offendimus circa hanc doctrinam.

Immediatam ubi nulla alia intercedit causa.

4.

v. g. Imperator proprios etiam liberos naturales ac nepotes legitimare
valet. Ita & Statum Imperii.
Tutor nomine pupilli agens in foro.

Mediatam ubi alia intercedit causa.

v. g. Imperator per Comites Palatinos legitimationem concedit homi-
nibus inferioris subscilii.

Tutor agens per Auctorem. [Procurator enim duntaxat à domino
constituitur. L. 1. pr. ff. de Procurat.]

Subordinatam ubi una comprehenditur sub altera.

Sic Imperans & Legatus respectu eorum negotiorum quæ ipsi deman-
data.

Datur Actio de in rem verso contra patrem illis qui cum filio contraxe-
runt. §. 4. quod cum eo qui in al. potest, si in utilitatem patri ex-
pensum, comparatum vel acceptum.

Non-subordinatam ubi una non comprehenditur sub altera.

Imperans ratione excessuum contra mandatum à Legato com-
missorum.

Non datur Actio de in rem verso contra patrem, si ad voluptatem circa
voluntatem patris fuerit erogatum.

1. Posita causa ponitur effectus.

D. inter Actum primum & secundum.

Si non consumative, tamen inchoative.

2. Cessante causa cessat effectus.

D. (1.) inter causam externam & internam.

(2.) inter effectum productum & producendum.

3. Effectus non est nobilior suâ causâ.

D. inter Essentialia & Accidentaliam.

IV. Axiomata.

TAB.

TAB. VII.
De
CAUSA EFFICIENTE.

I. Defin. est causa externa à qua res est. (Differentia petita à caractere causali.)

v. g. Maximilianus I. Imperat. Rom. Decem Imperii Circulorum.

*Maximilianus II. & Rudolphus II. confirmata pacis publicae, Maximil.
enim I. prima jecit fundamenta ad hoc Imperii palladium.*

*Fur respectu furti manifesti & non manifesti. (Adjiciendum discrimen inter
hac duo.)*

Physicam quæ influit immediate & per contractum physicum.

v. g. *Scutus Imperii propria manu interficiens bannitum*, der da Bo
aelfrey gemacht. *Limn. ad A. B. c. 1. §. 2. Obs. 14.*

Parricidia impiam manum polluens paterno sanguine. (in liberos naturales etiam committitur parricidium, & quidem proprium, in collaterales saltem improprium, L. 3. ff. ad L. Pompej. de parricid.)

Moralem quæ influit $\left\{ \begin{array}{l} \text{mediate} \\ \text{moraliter} \end{array} \right\} \& \text{ hæc est vel } \left\{ \begin{array}{l} \text{directa.} \\ \text{indirecta.} \end{array} \right.$

v. g. Status Imperii per subditum vel militem interficiens bannitum.
(An hic tutus esse possit in suâ conscientia monendum.)

Parricida per aliam manus violentes inferens matri.

Huc spectat etiam crimen Assassinii. Assassinus enim est causa physica, Assassinator moralis, & quidem directus. Carpz. P. 1. Const. 10. n. 10.

¶ Principalem quæ influit influxu fufficienti ad effectum.

Imperator conferens Electoribus Saxonia renovationem Feudi in propria personâ.

Injurians conficiens libellum famosum, L. un. C. de fam. libell.

Minus principalē quæ influit { influxu } & hæc est vel { ministerialis.
elevando } instrumenta-
lis.

Imperator per Cancellarium judicii Aulici Italia Ducibus concedens
renovationem investiturae.

*Sic gladius Imperatoris cui à Vafallo osculum præbendum causa in-
strumentalis investitura est.*

*Servus in populum spargens libellum famosum, causa ministerialis,
charta verò & calamus instrumentales.*

† Modi influxus moralis communiores hiſce includuntur verſiculis :

Justio, consiliunt, consensus, palpo, recursus,
Participans, mutus, non obstans, non manifestans. vid. Hug.
Grot. de Jur. B.P. lib. 2. c. 21. §. 1.

○

Univo-

3. { Univecam quæ producit effectum ejusdem speciei.
v. g. Comes Palatinus, Doctor, creans Doctorem bullatum, Decanus
Magister, Magistrum.

{ Æquivocam quæ producit effectum diversæ speciei.
Sic Arabi Duces Austria ex concessione Carol. V. non Nobiles tantum,
sed & Comites ac Barones in ihren Landen und Herrschafften.
creare valent. Limn. Lib. 5. c. 2.
Huc spectat materia de Novatione obligationis L. 1. ff. de Novat.

{ Universalem ubi datur { Objectum universale.
{ influendi modus generalis.

4. { Imperator respectu totius Imperii.
{ Mandatarius generalis, qui est vel simpliciter talis vel cum liberâ. c. 4.
de Procur. in 6.

{ Particularem ubi datur { Objectum particulare.
{ influxus specialis.

{ Status Imperii respectu proprii territorii. [Quod potest Imperator in
{ toto Imperio, quilibet status potest in suo territorio.]
{ Mandatarius speciali gaudens mandato. L. 1. §. 1. ff. de Procur.

5. { Primam quæ non agnoscit superiorem. { Superiorem vocamus illam quæ
{ alteri præbet influxum.

{ Secundam quæ agnoscit superiorem. {
{ Illustrandum per jus extreme provocationis Casari competens tanquam
{ reservatum in causis civilibus ac secularibus, exercitum verò Ele-
{ ctori Saxon. Brandenburg. &c. usq. ad casum protractæ vel denegatæ
{ justitiæ indultum.

III. Cognatum est Causa
Impulsiva

{ Defin. est Causa quæ principalis ad influendum movetur.
{ Synon. aliàs Inductiva & Motiva dicitur. Lyncker. in Anal.
{ Instit. l. 17. pr.

{ Divis. { Externa aliàs Provocans quæ extrinsecus movet ad
{ agendum.
{ Interna aliàs Irritata, quia excitatur ab externa.
{ Ita donationis causa impellens externa sunt bene meri-
{ ta vel indigentia donatarii, interna verò movens
{ dantem est liberalitas. Giphani. ad Instit. D. 12.
{ th. 2.

IV. Axiomata

{ (1.) Qualis causa talis effectus.
{ D. inter essentialia & accidentalia.
{ causam univocam & æquivocam.
{ 2. Quod quis per alium facit, id ipsum fecisse putandus.
{ D. inter causam physicam & moralem.
{ Immediatam & mediatam.
{ 3. Quicquid potest causa prima cum secunda illud potest so-
{ la prima,
{ D. inter potentiam absolutam & ordinariam.

TAB.

TAB. VIII. De MATERIA.

I. Quæst. præjud. An Materia sit vera Causa? R. A. D. inter influxum constitutivum & effectivum.

II. Defin. est Causa interna ex qua res est. (Differentia petita à caractere causali.)

Sic Tignum est materia ædium. Tigni autem appellatione omne materia genus exprimitur. L. 1. §. 1. ff. de sign. junct.

Materia Pacis prophana sunt tredecim Articuli, ex quibus hæc pacificatio conflata. Schwed. p. 49.

Syn. Materia constitutiva.

Defin. ex qua res est vel producitur.

Ex qua

Immanentem quæ manet in effectu estque vel

Divis. in

{ reducibilis v. g. Vas ex ære conflatum. §. 75. J. de R. D.
{ irreducibilis. v. g. mulsum ex melle alieno & vino.

Transseuntem quæ mutatur scil. ratione accidentium
v. g. ex vino fit acetum. L. 9. pr. de trit. & vin.

Synon. Subiectum, item Materia Subjectiva.

In qua

Defin. Subiectum est id, cui aliquid inhæret.

Sic in Imperatore eligendo desiderantur bona animi, corporis ac fortuna.

Membrana scriptura rectè salutaetur subiectum. §. 10. J. de Testam. ordin.

Commune est totum Subiectum, cui forma inest.
v. g. J. Cuius ratione jurisprudentia.

Proprium cui res immediate inest.

v. g. Intellectus ratione jurisprudentia.

Activum cui inest potentia agendi.

v. g. Imperator ratione subditorum.

Gerens in negotiorum gestione.

Passivum, cui inest potentia passiva.

v. g. Subditi respectu Imperatoris.

Ille cuius geruntur negotia.

III. Divis.
alia est

Divis. in

Materiam explicat

Synon. Objectum seu Materia objectiva.

Defin. est id, circa quod aliquis versatur.

Sic Objectum Pacis Religioſe eſt libertas Religionis, per quam tamen cave ne omnimodam amplectendi licentiam intelligas. Schwed. p. 58.

Emptionis eſt pretium & merx.

Circa quam

Materiale eſt ipſa res conſideranda.

Sic Jurisprudentia objectum materiale ſunt res divins ac humane. L. 10. §. 2. ff. de J. J.

Formale eſt modus conſiderandi.

v. g. Res divine ac humane conſiderantur in jurisprudentia quatenus diriguntur ad juſtitiam. In ſpecie verò divine quoad poteſtatem externam.

Objectum formale juris Publici ſunt actiones & negotia Imperii Rom. Germ. quatenus ad Leges fundamentales Imperii applicantur, juſtitia conformantur & ad Imperii ſalutem diriguntur.

Diviſ. in

Totale quod totam exhaurit diſciplinam.

v. g. Negotia humano reſpectu juris Privati.

Actiones & negotia Imperii R. G. Statum & gubernationem immediatè concernentia reſpectu juris Publici

Partiale quod non exhaurit totam diſciplinam.

v. g. Perſona, Res & Actiones ſunt Objecta juris Privati partialia. §. ſin. J. de J. N. G. C.

Actiones perſonarum publicarum ratione juris Publici.

Perſonale eſt perſona circa quam quis verſatur.

v. g. Archi Episcopi (ſive Moguntinus ſive Colonienſis) coronationem peragentis objectum perſonale eſt Imperator.

Curatoris Minor. Hinc quoad objectum à tutela diſſert. Tutoris e. i. m. Objectum perſonale eſt in quibus

Reale eſt res circa quam quis verſatur.

v. g. Corona Caſari imponenda.

Bona Minoris reſpectu Curatoris.

Primarium circa quod quis principaliter verſatur.

Sic Tutoris Objectum primarium eſt perſona pupilli, Curatoris verò adminiſtratio bonorum, niſi Minor ſit furioſus vel mente captus.

Secundarium circa quod quis minus principaliter verſatur.

v. g. Curatoris perſona Minoris, Tutoris adminiſtratio bonorum pupillarium.

1. Poſitâ Materiâ ponitur materiatum.

Scil. poſitâ Materiâ in unione cum forma ponitur Materiatum completum.

2. Sublatò ſubjectò tollitur adjunctum.

Reſtituto etiam ſubjecto reſtituitur adjunctum numero diverſa.

3. Diſtinctum Objectum eſt character diſtinctæ diſciplinæ.

Scil. Objectum formale & adequatum.

IV. Axiomata.

TAB.

TAB. IX. De FORMA.

I. Defini est causa interna per quam res est. (Differentiam constituit character causalis.)

*Sic Forma Recessuum Imperii est mutuus Caesaris & Ordinum consensus.
Pauermist. de Jurisd. lib. 2. c. 2. n. 84.*

Forma furti consistit in contrectatione fraudulosa, invito Domino lucrì gratiâ facta. §. 1. & 7. §. de Obligat. qua ex del. nasc.

Essentialem quæ ipsam constituit essentiam. (Dicitur aliàs Substantialis & interna.)

Juramenti Forma essentialis est religiosa assertio per Deum. L. 5. §. 1. ff. de Jur.

Feudi essentialis forma est fidelitas, quæ remitti salvo hoc contractum haud potest.

Accidentalem quæ accidentia constituit. [Aliàs Forma externa arbitraria, quia abesse potest.]

Juramenti Forma accidentalis consistit in certis solennitatibus. L. 14. §. 1. C. de Jud.

*Ita Nuptia secundaria seu ad Morgengabam contractus desituuntur
Forma accidentali nuptiarum, uti testantur insignia, tituli, dotalia & successio in Feudis.*

Totalem quæ totam rei essentiam absolvit. [Dicitur aliàs Adequata.]

*Sic hodie, ut quis in classem Principum evehatur, quatuor desiderantur, scil. (1.) insignia merita. (2.) possessio bonorum immediatorum ad sustinendam dignitatem sufficientium. (3.) certa contribuendi summa. (4.) ut ratione sessionis & voti reliquis postponatur.
Conf. Capitul. Leopold. Art. 44.*

Unionis prolium Forma totalis desiderat (1.) causæ cognitionem. (2.) proportionem bonorum. (3.) consensum eorum quorum interest. (4.) Decretum magistratus. Carpz. lib. 5. Resp. 6.

Partialem quæ non absolvit totam rei essentiam. (Aliàs inadæquata dicitur.)

Insignia merita respectu Principis Imperii.

Proportio bonorum ratione unionis prolium.

II. Divis. in

Informantem quæ intrinsecè unitur cum subiecto.

e. g. Anima Regine tutricis in administranda tutela illustri.

Anima pessimi illius hominis, qui pacto cum diabolo invito Christiano nomine se indignum planè fecit, dignum verò panâ veneficii.

Assistentem quæ extrinsecè dirigit subiectum. (Analogicè salutat Formam.)

Consiliarius tutelaris, Vormundschaffts-Rath, matri tutrici ad-junctus.

Diabolus respectu hominis veneficii crimine laborantis. §. 1. §. de publ. Jud.

Gene-

Genericam in qua conveniunt plures species.

Ita omnia Regalia sunt jura Majestatis.

Omnes contractus consistunt in conventionione.

Specificam per quam differunt Species.

Reservam differunt à Communicatis ratione exercitii, Majora à Minoribus ratione dignitatis.

Conventio cum rei traditione conjuncta constituit contractum realem, eumq. distinguit à verbali, literali & consensuali.

Internam quæ magis intrinsecè, rem afficit.

Bona immediatè Imperio subiecta respectu Status Imperii.

Heredis institutio ratione testamenti.

Externam quæ magis extrinsecè rem afficit.

v.g. Dignitas & estimatio bonorum Imperio subiectorum Solemnitates extrinsecæ ratione testamenti. §. 3. J. de testam. ord.

III. Cognatum est Formale, h. e. id quod est à forma.

Sic Formalia Appellationis consistunt in legitimo ordine, modo & tempore. Omnia conjunctim sumta absolunt Formam.

Formalia concipiendi & formandi Recessus Imperii vid. latissime deducta à Schwed. l. c. p. 41.

1. Quicquid est per suam Formam est.

Scil. per Formam essentialem, specificam ac totalem.

IV. Axiomata.

2. Forma præter esse dat distingui & operari.

D. (1.) inter id quod dat distingui à priori & à posteriori.

(2.) inter operationes essentielles & accidentales.

3. Mutatà Forma mutatur substantia rei.

D. inter essentialem & accidentalem. Scilicet Mutatà Formā essentiali o. accidentali.

TAB.

TAB. X. De FINE.

I. Quæst. præjud. An sit vera causa? R. A. D. (1.) inter influxum realem & existentiam realem.
(2.) inter Causam in sensu absoluto & respectivo.

II. Homon. sumitur hic { non ratione ordinis pro termino,
sed causalitatis pro causa influente.

III. Defin. est causa externa propter quam res est.

*Sic pacificationis Osnabrug. Monasteriensis finis erat ad recuperandam pacem,
deponenda arma, tollenda gravamina, controversiarum, circa Religio-
nem, bona Ecclesiastica, administrationem justitiæ aliâq. negotia Im-
perii subortas, sopiendas.*

*Tutela finis est partim directio ac defensio impuberum. §. 6. f. de Attil. Tut.
partim salutis publicæ promotio. §. 2. f. de his qui sunt sui. al. jur.*

Objectivus est ipsum objectum circa quod agens versatur.

1. { v. g. Imperator ratione Electorum ad conventum Electoralem, vulgò
Wahl-Tag, convocatorum.
Emtoris res in commercio existens. Sponsi, sponsa.

Formalis est operatio circa Objectum.

*Convocantur Electores, ut vota colligant & per majora Imperatorem
Rom. eligant.*

Possessio & fructus rei in commercio existentis.

Cui est subiectum, cui introducendus est finis.

2. { v. g. Status Imperii in bannum consentientibus Electoribus ab Impe-
ratore declaratus famæq. restitutionem ab iisdem petens.
Læsus Absens vel Minor ratione restitutionis in integrum.

Cujus est forma in subiectum introducenda,

*Famæ restitutio respectu Status Imperii in bannum declarati.
Restitutio in integrum ratione læsi.*

IV. Divis.
alius est

Efficiendus qui nondum est, hinc producendus.

*v. g. Monarchia universalis, quam hæcenus affectavit Rex Gallia.
Sic res nullius cedunt occupanti. §. 12 f. de R. D. ideoq. dominium ea-
rum est finis efficiendus.*

3. { Obtinendus qui actu est, hinc acquirendus.

*v. g. Romanum Imperium respectu Regis Gallia.
Huc pertinent interdicta adipiscenda & recuperanda possessionis.*

Conservandus quem quis possidet, sed retinere studet.

*v. g. Rex Gallia intendit conservationem regnorum suorum. Hoc il-
lustrant ulterius interdicta uti possideris & utrobi.*

Primarius quem agens principaliter intendit.

e. g. Sobolis procreatio in conjugio.

Secundarius quem minus principaliter intendit.

v. g. mutuum adiutorium.

Essentialis qui sequitur ex intentione nostra.

Huc spectant exempla precedentem distinctionem illustrantia.

Accidentalis qui præter nostram intentionem sequitur.

v. g. refratio cupiditatum in matrimonio.

Internus qui est in nostra potestate.

v. g. Interpretatio ratione jurisprudentie publice ac privatae.

Externus qui non semper est in nostra potestate.

v. g. Justitia administratio.

Ultimus qui non agnoscit superiorem. Hic vel

absolutè talis
Secundum
quid.

*v. g. Gloria Dei est finis jurisprudentie absolute ultimus, salus publica
verò secundum quid.*

Intermedius qui agnoscit superiorem.

v. g. Interpretatio, Justitia. vid. supra dicta.

1. Cujus finis est bonus id ipsum est bonum.

Monò media dentur licita ad finem consequendum.

V. Axiomata.

2. Qui vult finem vult etiam media ad finem ducentia. *= i. e. efficaciter & in-*

B. inter voluntatem efficacem & inefficacem.

3. Acquisito fine cessat actio. *quod finem acquirendum a quod finem q/er*

Dinter finem acquirendum & conservandum.

TAB.

De
NECESSARIO ET CONTINGENTE.

I. Defini. Necessarium est invariabile seu immutabile, (h. e. quod aliter se habere non potest.)

Sic Imperator Rom. necessario debet esse Germanus, Christianus, Caput sec. Galliae, Imperatoriam dignitatem regere.

Obligatio necessaria est ad contractum. §. 11. f. Mandat.

Complexum est propositio necessaria. (h. e. cujus predicatum est de essentia subiecti.)

v. g. Majestas est summa potestas. q. d. Imperator datus est a deo agnoscitur.

Donatio transfert donum ex mera liberalitate.

Incomplexum est terminus simplex invariabilis.

vid. sup. num. 1

Independens quod necessitatis suae non agnoscit causam.

v. g. Honestas sunt facienda; Inbonestas fugienda.

Dependens quod necessitatis suae agnoscit causam.

v. g. Legati necessario sunt inviolabiles. ad salutem Reipublicae

Contractus necessario servandi.

Per causam necessitatis non intellectam volumus incomplexam, quia

Deum omnino agnoscit causam & rectam rationem, sed complexam, h. e. non datur superius principium complexum, ex quo derivari possit.

Absolutum seu praecium quod in se sine respectu ad certam conditionem est invariabile.

Ita Abdicatio Libertatis Civilis ad constitutionem Imperatoris necessaria.

Emptione perfecta necessario necessitate absoluta tenetur emptor ad traditionem rei. §. 1. f. de Empt. vendit.

Hypotheticum seu causativum quod posita certa conditione est immutabile.

Sic posita divisione iterata Imperii, potentia hostium, alienatione juris Ecclesiastici & deplumatione successiva aquila ponitur & necessario imminutio potestatis Imperatorie

Usufructuarius necessario tenetur ad praestandam cautionem. L. 13. ff. de Usufr.

Ad esse seu existentiam, sine quo res plane esse nequit.

v. gr. Cognitio Legum ratione j. Cti.

Cognitio Historiae domesticae, nova ac selecta respectu Publicista.

Ad bene esse seu expeditiam, sine quo res commodè esse nequit;

v. g. Peritia Genealogica in j. Cto.

Notitia linguarum exoticarum in Publicista.

I. Defin. est variabile seu mutabile. (h.e. quod aliter se habere potest.)

v.g. Feudi concessio ante promissionem feudi.

Uti injuriatus injuratum afficitur injuria vel reali vel verbali, vel utatur libello famoso, vel injuria scripta.

III. Oppositum
est Contingens.

II. Divisio

Complexum est tota propositio contingens.

v.g. Majestas tenetur ex promissis. (Non omnis obligatio inferi statim subjectionem, multo minus destruit Majestatem.)

Donatio fit praesente donatario.

In complexum est terminus simplex variabilis seu mutabilis.

Vid. supr. num. I.

Aequale quod aequè potest fieri & non fieri.

(Fundamentum est causa per se ac libera.)

Electores possunt eligere filium Imperatoris & non filium quia merè electivum Imperium est.

Insulam nasci in flumine. § 22. f. de R. D.

Ut plurimum quod plerumque solet evenire.

v.g. Uti Electores propter insignia merita faveant in electione Familiae Austriacae.

Ut parvus legitimus edatur mense nono.

Ut raro, quod non nisi insolenter solet evenire.

v.g. Uti Comes evebatur in solium Imperatoris antea minister Vasa Imperio subiecti. Hoc accidit Rudol. 2.º.

Ut parvus post mortem mariti etiam in principio mensis 12. editus (si scilicet vidua illibata fame ac bona nota) sit legitimus.

Huc spectant casus fortuiti insoliti & insolitissimi. Brun. ad L. 78. ff. de contrab. em. n. 4. seq.

II. A necessitate ad causalitatem non V. C. universaliter bene tamen particu.
D. inter consequentiam universalem & particularem. Ianter

IV. Axiomata.

2. Contingens potest esse necessarium.

D. inter necessarium absolutum & hypotheticum.

3. Necessitas non semper tollit libertatem.

D. inter necessitatem coactionis, mandati ac promiss.

Free Obstat q. per aliquot secula electores
continuata sine Imperatoribus ex domo
Austriaca elegerunt. Hoc enim ob
salutem Imperij Romani Germanici fa-
ctu est.

TAB.

TAB. XII. De TOTO ET PARTE.

I. Defin. Totum est id quod habet Partes debitas debito modo unitas.

Imperium constatum ex Capite & Membris seu Statibus Imperii.

Hereditas ratione partium hereditariarum.

Essentiale quod habet partes essentiam intrinsece constituentes.

v.g. Collegium vel Universitas certis personis constans, si nullum ejus membrum vel pars moralis desit.

Continuum, cujus Partes coherent termino communi.

v.g. Domus, homo.

Discretum cujus Partes non coherent termino communi.

Usus præbet in materia usucapionis & præscriptionis. *Serv. Exerc. 42. lb. 12.*

Integrale quod habet

Partes quantitativas

Homogeneum seu simile cujus Partes ejusdem essentia cum Toro.

v.g. Siquis massas auri conflaverit. §. 28.

f. de R. D.

Heterogeneum seu dissimile cujus Partes sunt diversæ essentia.

v.g. Usus fructus ædium & area. L. 5. §. 2. ff. quib. mod. usufr. fin.

Potestativum quod unitum est multis potentiis activis.

Ita Majestas includit Regalia Reservata, Communicata, Immanentia, Transfuntia, Majora & Minora.

Usus fructus casualis dicitur pars domini potestiva, b.e. effectus à domino, Toto potestativo seu causa dependens. L. 4. ff. de Usufr.

Universale est natura communis respectu inferiorum.

v.g. Imperium respectu R. Germanici, Gallici, Hispanici &c.

Delictum ratione publici & privati.

Verbo: Omnia genera respectu specierum, omnesq. species respectu individuum.

1. Defin. est id, quod concurrat ad constituendum Totum.

[non quod constituit Totum.]

v.g. Imperator & Status Imperii ratione totius corporis civilis.

Partes hereditariae ratione totius.

Essentialem.

Integralem

Homogen.

Heterogen.

Principal.

Minus prin-

Potestativam

Universalem

Axiom. Quales partes, tale Totum & v. v.

Exempla supra applicata & hic vi oppositorum quadrant.

1. Posito (Sublato) Toto ponuntur (tolluntur) Partes.

Ponuntur omnes Partes essentielles.

Tolluntur si non quoad esse absolutum, tamen respectivum.

2. Quicquid prædicatur de Toto prædicatur etiam de Partibus.

D. inter Totum simile & dissimile. it. inter prædicata communia & singularia.

3. Positis (Sublatis) Partibus, ponitur (tollitur) Totum.

Positis Partibus omnibus & unitis.

IV. Axiomata.

TAB. XIII. De EODEM ET DIVERSO.

I. Defin. Identitas est convenientia plurium in aliquo tertio.

Status Imperii quoad superioritatem territorialem.
Civis ratione Reipublice.

Causalis quā plures effectus conveniunt ratione unius causae.

Josephus & Carolus fratres germani ratione Leopoldi.

Effectiva quā plures causae conveniunt ratione unius effectus.

v. g. Varii Creditores ratione unius concursus.

Subjectiva quā plura accidentia conveniunt ratione unius subjecti.

v. g. In iurante iustitia, iudicium & fides.

Accidentalis quā plura subjecta conveniunt ratione unius accidentis.

v. g. Tribonianus & Theophilus ratione eruditionis iuridicae.

II. Divis.

Genere sunt plures species in uno genere convenientes.

v. g. Mandatum & Societas. Item Recessus Imperii primarii & secundarii.

Specie sunt plura Individua in una specie convenientia.

v. g. Duo testamenta à Titio condita.

Diversa Diplomata à Leopoldo data.

Analogia quā in tertio comparationis conveniunt.

Caput Ecclesiae Anglicanae est Wilhelmus tertius.

Numero sunt plura Synonyma in uno individuo convenientia.

v. g. Jus Civile & Romanum.

Jus Publicum Rom. Germanicum & Doctrina Imperii Rom. Germani.

Defin. Diversitas est disconvenientia plurium in aliquo tertio.

v. g. Status Imperii ratione Religionis, potentia &c.

Electores ratione officiorum.

cum pugna sunt opposita, de quibus in Logicis.

III. Correlatum est
Diversitas.

Divis.

sine pugna
Distincta.

Defin. Distinctio est diversitas conceptuum
& rerum sine repugnantia.

Realis quā res non cogitante
sunt distinctae.

v. g. Legata & fidei commissae.

Civitas Imperii & Civitas libera Imperii.

Rationis quā a nostro pendet intellectu.

v. g. Vindicatio & actio realis §. 15.

J. de Action.

† Distinctio inter acceptionem materialem & formalem multis ambiguitatibus obnoxia est. Hinc per Exempla illustranda.

1. Quae in uno tertio { conveniunt } inter se { conveniunt.
 { disconveniunt } { disconveniunt.

Non ex assse, sed ratione illius tertii.

IV. Axiomata.

2. Quae differunt ut constituens & constitutum non necessario differunt realiter.

D. enim inter constituens intrinsecum & extrinsecum.

3. Quae diversas habent essentias differunt realiter.

Non procedit, v. v.

TAB.

TAB. XIV.

De

PERFECTIONE UNITATE, VERITATE ET BONITATE.

I. Homon. sumitur pro

{ Completo. L. 1. ff. de O. J.
eo, cui essentialiter nihil deest.

II. Defin. est Attributum, quo res habet ea quæ ad illius essentiam desiderantur.

*Sic testamentum jure dicitur perfectum, quod nullo laborat defectu. §. 2. & 3. J. quib.
mod. inf. test.*

*Patrum confraternitatis perfectum salutatur, ubi non tantum conventio personarum
Illustrum de futura successione, sed & consensus Imperatoris & Electorum.*

I.

{ Essentialis quæ rei nihil deest ratione essentia.
v. g. Codicilli etiam perfecta sunt ultima voluntas, quamvis solennitati-
bus testamenti destituantur. pr. J. de Codicill.
Accidentalis, quæ rei nihil deest ratione accidentium.

*Ita magistratus olim dicebantur perfectissimi, quia omnes gradus vir-
tutis impleverant. L. 7. C. de Pal. fac. larg.*

II. Divis.
datur

2.

{ Partium, quando quid habet partes perfectionis debita.
v. g. Studiosus juris recitare valens omnes definitiones, divisiones, quæsti-
ones, Legesq; notabiliores in Institutis occurrentes.

{ Graduum, quando quid habet omnes gradus perfectionis debita.

*v. g. Doctor juris callens applicare Leges, in Institutis occurrentes in-
terpretari & ad ulteriorem utilitatem dirigere.*

3.

{ Absoluta, quando quid in suo genere perfectum est.

Hec minus solennibus etiam testamentis concedenda.

{ Respectiva, quando quid in respectu ad aliud perfectum salutatur.

Sic testamenta solennia sunt perfecta & absolute & respectiva.

- I. Defin. Unitas est indivisio Entis. (Indivisio actualis intelligenda. Terminus videtur quidem negativus, aſt quoad ſonum non rem.)
- II. Diviſ. { Naturalis, quando quid naturaliter indiviſum.
v. g. *Leo.*
Civilis, quando quid per leges indiviſum.
v. g. *Heres & defunctus. Nov. 87.*
Moralis, quando quid moraliter indiviſum.
v. g. *Amici ſedere amicitie juncti.*
- III. Cognata ſunt Unitio, Unio & Communicatio, quæ differunt ut actus, ſtatus & effectus.
- I. Defin. eſt conformitas cum intellectu { divino.
humano.
- II. Diviſ. { I. { Connexionum quando quid concordat cum Regulis Logicis.
Alia { Sententiarum quando quid concordat ſcum principiis diſciplinæ equa res petita.
Hac diſtinctione ſe defendunt ſciti, quando in argumentando magis ad materiam juris quàm regulas Syllogismi reſpexiſſe probare ſatagunt.
2. { Metaphyſica eſt conformitas rei cum intellectu.
Ita omne Ens eſt verum.
Ethica eſt conformitas oris & pectoris.
Huic opponantur jaſtantia & diſſimulatio.
Logica eſt conformitas oris cum re.
Hujus oppoſitum eſt falſitas.
- III. Oppoſitum vulgò ſtatuitur Falſum, cui non convenit eſſentia debita.
v. g. *Falſus Procurator qui non legitime eſt conſtitutus*

I. Defin. est conformitas cum voluntate $\left\{ \begin{array}{l} \text{divina.} \\ \text{humana.} \end{array} \right.$

1. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Absolute quod in se sine respectu ad aliud est bonum.} \\ \text{Relative quod in respectu ad aliud est bonum.} \end{array} \right.$

Sic Pax Imperii in se bona est, bellum autem Imperii, Imperio maxime noxium, sæpe Imperatoribus fuit bonum.

Hinc originem ducit distinctio Jctorum inter actionem veram & bonam. Lauterb. in Comp. p. 527.

II. Divis.

2. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Honestum quod conforme est legibus honestatis.} \\ \text{v.g. Donare ad pias causas.} \end{array} \right.$

- $\left\{ \begin{array}{l} \text{Utile quod commodum affert.} \\ \text{v.g. Negotiari, lucrari.} \end{array} \right.$

$\left\{ \begin{array}{l} \text{Jucundum quod delectat.} \end{array} \right.$

Huc spectant recreationes Principum. v.g. Altitio morionum, frequentatio spectaculorum &c.

3. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Animi, quod datur in animo, eumque perficit.} \\ \text{Corporis datur in corpore, idque perficit.} \end{array} \right.$

$\left\{ \begin{array}{l} \text{Fortunæ quæ extrinsecus accedunt.} \end{array} \right.$

Sic in Imperatore R.G. eligendo desiderantur:

(1.) bona animi v.g. Religio, Fortitudo, justitia Clementia, liberalitas, prudentia.

(2.) bona corporis, v.g. justa ætas, corporis statura ac figura, quia hæc conducit ad seducendos subditorum animos.

(3.) bona fortune, v.g. Natales seu Familia, hinc persona debet esse illustris, divitiæ, potentia. vid. Schütz. in Volum. 1. Disput. 2. tb. 9.

4. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Verum quod in se tale est, quæle existimatur à judicio recto.} \\ \text{v.g. justitia, bona fama, salus publica.} \\ \text{Apparens quod in se tale non est, quæle videtur judicio depravato.} \\ \text{Ita injustitia ob lucrum bona videtur judici corrupto.} \\ \text{Item Venus furtiva, vindicta cupido.} \end{array} \right.$

III. Oppositum est Malum.

Requis. sunt $\left\{ \begin{array}{l} \text{actus physicus seu motus.} \\ \text{moralis seu malitia adhærens.} \end{array} \right.$

$\left\{ \begin{array}{l} \text{culpæ seu turpe.} \end{array} \right.$

v.g. Crimen Sodomie, incestus.

Divis. in

$\left\{ \begin{array}{l} \text{pænæ \&} \end{array} \right.$

$\left\{ \begin{array}{l} \text{hoc} \end{array} \right.$

$\left\{ \begin{array}{l} \text{purè vindicativum.} \end{array} \right.$

v.g. Pœna rota, gladii, ignis.

$\left\{ \begin{array}{l} \text{medicinale.} \end{array} \right.$

v.g. fustigatio, relegatio, incarcerationio.

R 2

Quod.

Axiomata.

1. Quodvis sui perfectionem appetit, sed absque corruptione sui.
D. inter appetitum ordinatum & inordinatum.
2. Perfectio nihil potest accedere vel decedere.
*D. (1.) inter perfectionem essentialem & accidentalem.
(2.) inter essentiam analogam & anamolam.*
3. Unitas perfectionem Entis arguit.
D. inter unitatem naturalem & civilem.
4. Unio est causa communicationis.
D. inter internam & externam.
5. Fictio in casu ficto tantum operatur quantum veritas in casu vero.
*Non procedit (1.) in iis, quæ sunt facti.
(2.) impossibilibus.*
6. Nihil ceu verum credendum, quod adversatur rectæ rationi.
D. inter usum reflectionis & abusum.
7. Bonum publicum præferendum est privato.
Modò debita adhibentur media.
8. Ex duobus malis minus est eligendum.
D. inter mala culpa & pena.

S. D. G.

CONSTITUTIONE DOCTRINÆ
MORALIS

PRÆCEPTA MORALIA

perspicuis Tabulis inclusa

perq̃

JUS NATURALE

amplificata..

L. 144. ff. de R. J.

Non omne quod licet honestum est.

Difficilius Virtutes in Doctrina de
Sensu bono, bonum, deinde
et Virtutibus magis theoreticis
quam practice.

Academias Morales
(Obligations Morali ad Actiones)

(non est Deus & Angelus, ut vult Boetius, continendi enim Doctrinam
Moralium cum Theologia Morali)
& virtus bonae animi Affectus, quamvis neglectus Moralis excoletur.

Aff.

TAB. I. De CONSTITUTIONE DOCTRINÆ MORALIS.

I. Quæst. præjud. An Jur. cultori utilitatem præbeat Doctrina Moralis?

R. Aff. quia sistit Doctrinam de

{ Actionibus, quæ ut vultur, ut valeat distinguere inter
{ Obligatione, actiones naturales et civiles.
{ Legibus, quæ ut vultur, ut valeat distinguere inter
{ Equitate naturali, quæ ut vultur, ut valeat distinguere inter
{ Pacis & Contractibus, quæ ut vultur, ut valeat distinguere inter

* Naturaliste sunt: Hugo Grotius in J. Bac.

Grotius in Princip. J. N.

Puffendorff in Princ. Hon. & Co.

Moraliste: P. Weirig Giesseus, Thoma

in Jurisprudencia divina et civilis

Caruthe: P. Meuserius ad Evangelia Marci

Laymann, Tond. Synon. salutatur, alias

{ in sensu Systematico

{ in sensu habituali.

Comparatur habitus lectione Naturali-
starum; Moralistarum & Casuista-
rum.

{ Officium hominis à Puffendorffio.

{ Sphæra Moralis à Joh. Caso.

{ Doctrina Civilis ab Hornejo.

{ Ars vitæ à Seneca.

IV. Paron. est { Ethicus.
{ Moralista.

{ Qui

{ olim vel

{ Dogmatici. Hi prima sibi sunt fundamenta.
{ Parænetici. Hi per fundamenta prima adiciunt rationes.
{ Characteristici. Hi exempla addunt

{ hodie

{ Thetici. & prima sibi sunt fundamenta, ut b. Thomarig.
{ Polemici. & phoveria Hachant ut Liebertsal, Heiderus
{ Historici. & phoveria Hachant ut Liebertsal, Heiderus

* Quænticunq; vultur habitus
at recta ratio est. Defin. est Prudentia informans Actiones humanas secundum rectam rationem.
ut circa ea, homini bona sunt
et mala MORALITER, hic prudentia

{ Objectum sunt Actiones humanæ quatenus sunt rectificandæ. (Aliæ
enim honeste vivere, aliud socialiter, aliud commodè secundum neces-
sitates privatas.)

VI. Defin. explicat.

{ Norma est recta Ratio, quæ est judicium intellectus præfici judicans se-
cundum discrimen honestorum & turpium. (Non intelligitur recta
Ratio theoretica sed practica.) • qd sibi nobis videtur imago divina

VII. Divis. in Doctrin. de

{ Actionibus Moralibus

{ Obligatione Morali ad Actiones

{ Divisio Veterum in Doctrin. de
Summo Bono, homine beando
& Virtutibus magis theoretica
quàm practica.

VIII. Subjectum

{ non est Deus & Angeli, uti vult Becmannus, (confundit enim Doctrinam
Moralem cum Theologia Morali.)
{ Sed omnis homo etiam Aulici, quamvis neglectius Moralia excolant.

Affe.

Certitudo. Ratio enim ubivis & semper eadem.

Hinc & Disciplina Moralis demonstrabilis. Puf. de J. N. G. Lib. 1. c. 2.

IX. Affection. } Necessitas, quia nemo casu bonus, discenda est Virtus.

Seneca. in Epist. 123.

Dignitas, hominem enim perficit & intellectum satiat.

X. Finis, ut doceat hominem secundum rectam Rationem honeste vivere.

1. Cur ab Aula maxime exulant Moralia? R. Quia interna negligunt.

2. Cur inter Pontificios praeprimis florent Moralisti? R. Propter confessionem auricularem.

XI. Quaestio.

3. An Doctrina Civilis praesupponat Moralem? R. Aff. quia praesupponit rectam Rationem.

4. An casus conscientiae recte referantur ad Doctrinam Moralem?

R. N. Quia aliud est Theologia, aliud Doctrina Moralis. Theologia enim moralis ex verbo Dei, Doctrina autem moralis ex recta ratione.

1. Doctrina Moralis est antiquissima.

Scil. ratione exercitii, non praeceptorum. Primus enim qui accepta doctrinae moralis nobis reliquit fuit Plato.

XII. Axiomata.

2. Doctrina Moralis hominem facit optimum.

Non absolute sed respectu, in quantum Natura ducit in imbecillitatem haberi potest.

3. Doctrina Moralis non cadit in virum vitiosum. Sed multi & moralista docti, moralia etiam Diuina acceptionem propriam & abstractam. tamen innumerabilia sic habuerunt vitia.

Justas quæ à sciente & volente applicantur ad personas quibus debentur.
(Dicendum quomodo iusta à bonâ differt Actione, & quanam iustitia
genuinum illius principium.)

5. in } Injustas, quando destinato ex consilio violatur quod alteri perfecto jure debe-
batur, aut quod tali jure is possidebat. (Dicitur aliàs Injuria, ad
quam (1.) destinatum requiritur consilium (2.) malitia facientis.)

6. in } Necesarias quas ex lege aut jussu facere aut intermittere tenetur cui lex vel
jussum datum, licet per vires naturales de facto omitti aut secus
fieri queant.

Non necesarias, } (Defin. quas leges neque præcipiunt neque vetant,
Licitas, permittas } adeoque suscipere aut omittere in cujusvis
arbitrio relictum.

Divis. in } (moraliter tales, de quibus neutram in
partem disponit quid lex.

Divis. in } civiliter tales, quando pœna fori humani
non est constituta, etsi honestati repu-
gnare videantur.

[In Civili enim vita non omnia ad vivum
possunt rescari.]

(1.) ut fiat per ignorantiam quæ causam dat Actioni.

invita imprudens ubi } (2.) ut fraude ac dolo vacet.

(3.) ut subsequentem habeat pœnitentiam seu dolorem.

IV. Cognata Actio

mixta quæ ratione principii } externi videtur invita,
interni, seu voluntaris inter duò mala minus eli-
gentis, libera.

V. Imputatio

1. Quæcunque penes hominem sunt, ut fiant, vel non fiant, ea ipsa pos-
sunt imputari. *Q. si in potestate hominis ex homo se ipso disponen*

2. Id. quod neque in se neque suâ causâ penes aliquem fuit, non potest
ipso ex debito imputari, bene tamen ex gratia.

3. Non possunt alii hominum imputari quæ veniunt ex necessitate Phy-
sica aut quibusvis causis extra directionem hominum positis,
nisi quatenus homo agendo vel omittendo earum elicit vires
aut suppressit.
Q. homo ea mutare potest.

4. Imputari homini non possunt actiones & effectus vegetabilium fa-
cultatum, nisi ipse eas vel auxerit vel corripuerit.

5. Non possunt imputari quæ vires nostras excedunt, neque per eas pro-
hiberi aut effici queunt: modo illa impotentia per nostram
culpam non sit contracta.
Q. ea tantum non imputari possunt, quæ vires meas excedunt.

6. Imputari nequeunt, quæ quis coactè patitur aut agit.
Q. id est per voluntatem

7. Ignor-

7. Ignorantia in tantum imputationem tollit, in quantum illa reddit actionem invitam.
8. Non possunt imputari quæ quis in somniis agere sibi videtur, nisi diurnis cogitationibus ansam dederit. *q. in somniis suspensa est ratio.*
9. Eorum, qui rationis usu destituuntur actiones ipsis non imputantur. *q. fit c. a voluntate met. & enim ratione destitutus o. f. h.*
10. Facinus malum futurum non imputari potest, nisi fortè futurum illud tanquam effectus necessarius à causa presente dependeat.
11. Futurum aliquod factum bonum potest imputari, cum beneficium gratis dare liceat, pœnæ vero non nisi ex merito infligi possint.
12. Alienæ quoque Actiones, ad quas quis aliquo modo vel agendo vel omittendo concurrat, imputantur. *q. in ea causa moralis imputatur.*
13. Quæ quis tanquam nudum instrumentum ex debito egit, non ipsi, sed causæ efficienti imputantur.

- VI. Quæstiones.
1. An detur Indifferentissimus Moralis? R. N. si pro universali accipiendus, datur tamen particularis.
 2. An Actio moraliter bona ex sola voluntate æstimanda? R. N. quia inefficax est.
 3. An veræ Religionis ignorantia excuset Gentiles? R. N. quia vincibilis & universalis est.
 4. An illa, quæ per metum facimus, spontè fiant? R. D. inter metum iustum & iniustum.
 5. An ignorantia consequens minuat delictum? R. A. Modò non sit affectata.

- VII. Axiomata.
1. Violentum ad Moralia non spectat. *Scil. directè, bene tamen indirectè.*
 2. Cogitationum pœnam nemo patitur. *sc. in foro externo bene tamen in foro interno. q. conscientia.*
 3. Conatus est principium Actionis non ipsa Actio. *D. inter proximum & remotum.*

TAB. III.

De

NORMA ACTIONUM HUMANARUM.

I. Homon. sum. vel in sensu { generali, qvatenus confunditur Lex cum consilio & jure.
{ speciali, qvatenus consilio ac juri contradistinguitur.

II. Defin. Lex est decretum, qvo superior sibi subiectum obligat, ut ad istius præscriptum Actiones suas componat.

III. Subject. est Homo, quia { à potestate superioris. Dei scil. ac hominum, non est immunis,
per LL. obligand. { Voluntas hominis in diversas partes flexilis est.

IV. Effectus est obligatio { Defin. est qualitas Moralis, qva quis præstare aut pati quid tenetur.
{ non est ipse homo, { Nemo sibi ipsi obligari potest,
{ sed extranea persona. { quia sibi semper obligationem remittere
{ vires contranitentibus malum representandi.
Principium est superior, { iusta causa libertatem ex suo arbitrio circum-
in qvo desiderantur. { scribendi.
(Hinc metus & reverentia.)

Legislatoris { Naturalis & Positiva divinae Legis est Deus.
{ Civilis Imperantes expresso vel tacito Civium consensu
constituti.

Promulgatio { interna } Lex Natura ex contemplatione
{ externa } hominis, qua vicem promul-
gationis implet.

Partes { altera definitiva { faciendum
{ omittendum.
{ altera vindicativa { in Natural. generaliter
{ in Civil. specialiter.

V. Requisita
Subiecti. Cognitione

Legum

Forma est vis obligandi h. e. intrinsecam necessitatem
afferendi ab illo cui Legum custodia & executio
commissa.

Object. person. sunt omnes Legislatori subiecti, ad quos
materia Legis quadrat, nisi peculiariter exempti.

Object. Real. sunt { Possibilia } Ne Lex vel crude-
{ Utilia. } lis vel supervacua
sit.

{ Subjectum est Legislator, qui ferre Leges
& abrogare valet.

Dispensatio. { Modus } nō adeo frequenter ex iustis causis.
(Ne vilescant Leges vel indignatio
oriatur.)

Defin. est explanatio secundum Naturalem
aquitatem casum peculiarem sub Le-
ge non comprehendendi ob urgentem ab-
surditatem.

Interpretat. { Subject. est } Legislator
Jureconfulti.

{ Existentia. Posita Societate Natu-
rali ponitur & Lex Natu-
ralis, q̃a nulla societas sine le-
ge & iure potest.

Defin. est dictatum recte Ratio-
nis, indicans, actui alicui
inesse moralem bonitatem
ac malitiam.

Naturales

Fundament. est studium socia-
litis illiusque promotio.

{ non sunt animalia ir-
rationalia.
Subject. { sed rationalia.
(D. inter prima Na-
tura & conse-
quentia.)

Divis.

{ Praeceptivae & per-
missivae.
Divis. { Absolutae & hypothe-
dantur. { ticae,
Affirmativae & nega-
tivae.

Pro-

Immutabilitas, quia voluntas divina est immutabilis.
 (D. inter essentiam & effectus.)
 Indispensabilitas, quia est species mutationis.
 (D. inter exempla justitiæ & dispensationis divinæ.)
 Necessitas, quia omnes obligat cæterisque juribus fundamentum præbet.

Defin. sunt Leges ex voluntate ducentes originem. (Dicuntur aliæ jus legitimum, positivum.)

Defin. Sunt leges originem ducentes à voluntate divina scripta.

Divinæ. (Leges naturales dependent à voluntate divinâ non scriptæ.)

Morales quæ ratione solennis promulgationis solos judæos ratione obligationis ad omnes homines spectant.

Divis. Ceremoniales quæ cum adventu Christi desiere.

Forenses quæ mutata facie Reipubl. abrogata. (Nisi quatenus aliquid moralitatis includunt.)

Civiles Defin. quæ proficiuntur à potestate civili. (b.e. à Majestate vel analogo Majestatis.)

Divis. { Universales & Particulares in { Scriptas & non scriptas.

Defin. Sunt leges inter gentes (moratiores) introductæ propter utilitatem & necessitatem.

Forma consistit in consensu præsumto p. ex utilitate & necessitate, p. ex actuali observantiâ.

Oeconomi-
cas seu
Civil. archi-
ores. Hæ continent præcepta

patriz
dominicæ.
conjugalis.

Societat.

VI. Quæstiones.

1. Num Lex de Sabbatho sit moralis? *A. ratione materialis non formalis.*
2. An Principes sint soluti Legibus? *Largior Civilibus, non juris Gentium nec divinis.*
3. An magistratus humanus circa Leges divinas dispensare possit? *R. N. quia est inferior Deo. Sed Papa dispensat circa leges divinas. D. inter id qd est de jure & de facto.*
4. An Leges naturales & juris Gentium specie differant? *R. A. quia oppositas habent essentias.*
5. An scriptura sit de essentia Legum? *R. N. quia sanctio absolvit formam.*
7. An consuetudo Legi aequipolleat? *R. A. si est notoria & introducta.*

VII. Axiomata.

1. Nulla datur Lex absque obligatione.
D. inter acceptionem propriam & impropriam.
2. Posita societate ponuntur & LL.
Valeat & vv.
3. Multa sunt Juri Naturali conformia, non tamen sunt Juris Naturalis.
D. inter ea que spectant ad Jus Nat. positive & negative.

Tab.

TAB. IV.

De

PRINCIPIIS ACTIONUM MORALIUM. PROXIMIS.

I. Defin. sunt principia immediatè in Actiones humanas (externas) influentia.

Homon.	{ non in sensu Theologico pro effectu quatenus est sed in sensu Morali pro principio actionum Moralium.	{ vigilans. dormiens. bona. mala.
Defin.	{ est iudicium intellectus circa Actiones Morales, quatenus ille cognitione Legum imbutus. { est actus intellectus dicatans bonum vel malum quid in vita.	

I. Conscientia.

1. { Recta quæ ita iudicat uti recta suadet Ratio.
{ Corrupta quæ iudicat contra rectam Rationem.

{ Certa, quando intellectus rectè informatus circa agenda & omittenda, certis ac indubiis nititur rationibus.

2. { Reg. Quicquid fit vel omittitur sponte contra conscientiam rectam ac certam, peccatum est.

{ Probabilis, quando intellectus rectè informatus circa agenda vel omittenda probabilibus nititur rationibus.

(h.e. illis quas vitæ civilis tenor, assuetudo, autoritas superiorum suppeditat.)

† Reg. Quod maxime honestum & utile visum, sequendum.

{ Dubia est intellectus anceps, hærens & discernere nesciens bonum aliquid vel malum sit.

† Reg. Quamdiu intellectus in ancipiti hæret, actio est suspendenda, quia in dubio agere involvit propositum peccandi. *Præfem. in off. Hom. et Civ.*

{ Scrupulosa est iudicium intellectus cum formidine conjunctum, ne fortè id ipsum malum sit quod bonum quis existimaverit, & contra.

† Reg. Ubi scrupulus probabilibus nititur argumentis, actio suspendenda, donec vel solidis rationibus vel autoritate sapientum eximatur, si autem ex molli superstitione oritur, negligendus aut animo ejiciendus.

Divis.

II. Species.

Defin. est privatio omnis cognitionis intellectus circa actionem suscipiendam aut omittendam.

Ignorantia

Divis. 1. alia

Efficax quæ negat in intellectu eam cognitionem quæ præsentem Actio fuisset impedita.

Talis erat in Abimelecho.

Inefficax negat in intellectu illam cognitionem quæ factum non impediisset.

v.g. Siquis improvise hostem interficit.

Opposita

alia 2.

Voluntaria alias consequens & vincibilis est.

in se talis. *v.g. Ignorare futura.*

in sua causa. *v.g. Medicus imperitus noxi-
um medicamen præscribens.*

vel

in se & causa sua. *v.g. Homo stupidus ex
ignorantia scientiarum perversè lo-
quens aut agens.*

Involuntaria, alias antecedens, invincibilis.

Defin. est intellectus cognitione veri destitutus & falsa persuasionem imbutus.

Error Divis. in

Vincibilem, quando quis adhibitam diligentiam debitam vere debebat & poterat, ne in eum incideret.

e.g. Error circa Leges.

Invincibilem, quando quis adhibitam omni diligentiam possibili istum evitare non poterat.

v.g. Error circa negotia singularia.

Actus conscient.

Præcipere, Vetare,

Consulere, Disuadere,

Inde obligationis gradus discernendi.

Homon.

non pro facultate, quatenus est principium remotum.

Sed pro actu voluntatis, quatenus proximum est.

Defin. est actus voluntatis, quæ hæc simpliciter fertur in finem non habito respectu, an ille præsens sit, an absens.

Synon.

Synon. vocatur aliàs voluntas simplicis approbationis sine conatu rem obtinendi.

2. Volitio. {
1. { Efficax, quæ vult finem & media ad finem ducentia.
- Inefficax vult finem, non verò media.
- Divis. {
- alia { 2. { Plena, quæ per intellectum rectè est informata.
- Minùs plena, quæ non rectè est informata.
3. { Completa, quando simpliciter quid vult.
- Incompleta, quando quid sub certa conditione vult.

3. Consultatio. { Synon. aliàs deliberatio.

Defin. est actus intellectus habens pro Objecto media in favorem futuræ actionis explicanda. (*Ita contradistinguitur Electioni.*)

Defin. est destinatio mediorum in potestate nostra sitorum ad finem obtinendum.

4. Electio

Object. sunt Media

- { non necessaria,
- { non præterita.
- { multa,
- { non impossibilia.
- { non merè casualia.

Consequent. { Fruitio est quies voluntatis in fine jam obtento.

Pœnitentia est inquietudo voluntatis cum pudore ac dolore conjuncta, ob finem obtentum.

- III. Quæstion. {
1. An possit fieri per dispensationem ut agens contra Conscientiam Rectam non peccet? R. N. quia est contradictio in adjecto.
2. An officio admotus, ignorans se ignorare quæ officio conveniunt, nihilominus peccet? R. A. quia circa officia eorumque ponderationem summa adhibenda diligentia.
3. An Advocatus in causa dubia possit patrocinari? R. A. quia non sententiam præfert, sed facit, ut causa melius à iudice expendatur.
4. An subditus mandatum Principis explere possit, si dubitet de iustitia ejus? R. A. quia Principis conditio est melior.

1. Voluntas habetur pro facto.

Valet (1.) non ubi adsunt, sed desunt vires.

(2.) non tam in bonis quàm in malis.

(3.) non tam ad penam juris quàm rationem peccandi.

(4.) non tam in foro externo quàm interno & conscientia.

IV. Axiomata.

2. Voluntas in suis actionibus non necessario determinatur ab ultimo intellectu practici iudicio.

D. inter commendationem & determinationem.

3. Ubi nulla scientia, ibi nec conscientia.

D. inter conscientiam rei factæ & faciendæ.

X

TAB.

TAB. V. De PRINCIPIIS ACTIONUM REMOTIS.

I. Defin. sunt principia mediata in Actiones humanas (externas) influentia.

	Defin. est facultas appetens habens pro Objecto bonum & malum.	
Voluntas	Divis. estq; vel Irascibilis, quæ averfatur malum. } Una est voluntas ratione essentiali, non objecti. Concupiscibilis, quæ appetit bonum. }	
	Affectio- nes	Spontaneitas, hujus gradus } (1.) Volitio, qua simpliciter fertur in finem. (2.) Proæresis, quâ fit motus efficax ad finem obtinendum. (3.) Consensus, est simplex approbatio mediorum. (4.) Electio est destinatio mediorum ad finem obtinendum. (5.) Usus, qui est applicatio mediorum.
II. Species.	Libertas hæc est vel	Contradictionis, } Contraria sumantur in sensu laxiori Contrarietatis. } quæ, disparata & diversos gradus involvunt.
		non solum verum, sed & appa-rens.
		Bonum } Quia & hoc ad minimû conforme nostro appetitui videtur.
	Object. est.	Constans. Varia enim variè velle non animi virtus, sed intemperies est. Proportionatum. Impossibilia enim, vana & absurda velle vatium est.
		in } Locomotivam & intellectum, monarchicum. Appetitum sensitivum, democraticum.
	Potestas, habet imperium	minimè in sensu } externos } investigatorios } fructivos, internos, } Phantasia. ut sunt: } Memoria. } Sensus communis.
		nec in Vegetativâ, cujus officia } generare. } nutrire. } crescere.

Defin.

Divis. in { theoreticum } *Unus est ratione essentiae,*
 { practicum. } *duplex ratione Objecti.*

Nominandi res, h. e. exprimendi conceptum de natura
rei cognita. (*Quamvis hodie debiliorem.*)

Consequentia sunt Facultas Comparandi res secundum suam naturam, adeoque numerandi, ponderandi, metiendi.

Cognoscendi futura, quia homines ex signis probabili-
bus futura colligere valent. (*Bruta signa edunt
tempestatum, sed sine sensu futuri.*)

totam facultatem tollunt, ut:

{	Fatuitas,	}
{	Stultitia,	}
{	Insania.	}

Impediunt pacta, administrationem imperii, matrimonium, cohabitationem conjugis & ordinariæ pœnam capitalem.

	Actum cogno-	
	scendi, ut:	Ignorantia.
Opposita.		<i>vid. sup.</i>

actum hunc
pervertit, ut: Error

Præcipitantia,
Inadvertentia,
Curiositas,
Credulitas,
Suspicio,
Dubitatio.

		Definitio. Sensus sunt portæ ad intellectum. Cognat. est sensio h. e. impressio imaginis externæ.	
Sensus		Internos, qui sunt	Phantasia. Memoria. Sensus Communis.
	Divis. in	Externos, qui sunt vel	Investigatorii { Visus. Auditus. Olfactus. Fruitivi { Gustus. Tactus.
	Special. Evolut.	1. Phantasia	Synon. aliàs Imaginatio. Defin. est speculum Idearum. Effect. sunt somnia, quia sunt imagines dormientium. Cognat. { Cogitatio, quæ est series imaginum. Meditatio, quæ est assiduitas cogitationum.
		2. Memoria	Synon. aliàs reminiscencia (in sensu rigorofo tamen discrepant.) Defin. est Facultas repetendi imaginem. Cognat. est Experientia, quæ est plurium observationum sensualium memoria. Oppos. Oblivio, quæ est privatio rei cognitæ.
		3. Sensus Communis	Defin. est sensus reliquis influxum largiens. Illustr. Sic Leo apertis dormit oculis omnibusque Imperantibus commendat vigilantiam.

- III. Quæstiones.
1. Num Stulti vera loquantur? R. *A. sed non verè.*
 2. Num mos deijciendi homines in dementia approbandus? R. *N. est peccatum homicidio proximum.*
 3. An defectum rationis simulare liceat? R. *A. modo inde alterius non sequatur lesio. Sic David Desherum rationis simulavit.*

4. An Furiosi & Fatui pacisci possint? R. N. quia non intelligunt Jura sua.

5. An matrimonii sint capaces? R. Tutius est abstinere. qd Republicae utile est. Nam eorum liberi plerumq. ad vitiu etiam afficiuntur et sic sunt inutilia.

6. An furiosi morte afficiendi? R. ne res prudentes. D. inter delicta & modum.

7. Num ignorantia excuset à delictis?

R. D. { (1.) inter ignorantiam crassam & subtilem.
(2.) inter excusationem totalem & partialem.

8. Num error resolvat matrimonium ab impotente initum? R. A. quia essentialis est.

9. Num mulier pro adultera habenda, quæ cum alio concumbit rata esse matrimonium suum? R. N. quia nulla intercedit formalis culpa.

10. Num somniando peccetur? R. A. si vigilantes somno antegresso delectentur.

11. An memoriæ artificiali aliquid tribuendum? R. A.

(1.) Si sunt res puræ memoriæ.

(2.) Si conjungitur memoria cum judicio.

(3.) Si non multiplicat conceptus, sed normam habet perpetuam.

{ Intellectus intelligendo scit omnia.
Scil. idealiter, non realiter.

IV. Axiom.

{ Voluntas est radix omnis moralitatis.
D. inter motus primos & secundos.

{ Ubi multum memoriæ, ibi parum scientiæ.
Scil. absque judicio.

Y

TAB.

TAB. VI. De OBLIGATIONE AD ACTIONES MORALES.

I. Homon. Obligatio sumitur vel pro

{	Civili, quæ est vel	}	Civilis in specie.
	Mixta.		Prætoria.
	Morali purè tali, quæ h. l.		

II. Synon. salutaris etiam Naturalis, quia dependet ex Jure Naturæ.

III. Defini. est Vinculum, quo quis ex sola naturali æquitate adstringitur ad aliquid præstandum.

IV. Divis. 1. in

{	Plenam.	}	In plena (1.) desideratur consensus. (2.) Actio. <i>v.g. ex promisso deliberato.</i>
	Minus plenam.		In Minus plena (1.) honestas loco vinculi est. (2.) nulla datur actio, <i>v.g. ad remuneranda beneficia.</i>

† Sunt nonnulli Jurorum, qui minus plenam rejiciunt obligationem, cum totum Jus Naturæ sit perfectè obligatorium. *Et hoc verum esse eam sententiam de Jura.*

†† Hodie ex promisso seu nudo pacto etiam datur obligatio Civilis.

Approbatam, quæ Jure Civili non quidem Actionem producit, bene tamen alios non spernendos effectus.

v.g. parit exceptionem, impedit conditionem indebiti. Hopp. in Comment. p. 618.

Reprobatam, ex qua nec actio nec exceptio nec ullum aliud Juris remedium datur.

v.g. pupilli ratione sui ipsius, Mulieris fidejubeantis, filii familias mutuum pecuniam sumentis. Et hoc exemplum quæ non præstat in hoc.

† Rectius salutaris subdivisio spectans ad obligationem plenam, quam principalis divisio.

V. Objectum est

{	Deus, hinc	}	Cognitio Dei Naturalis.
	Ipse Homo.		Religio Naturalis.
	Proximus.		Hec non pugnant cum iis, quæ Tab. 3. n. 4. diximus, quia obligatio erga seipsum propriè talis non est ratione sui ipsius, sed ratione tertii. h. e. Dei vel socialitatis.

VI. Principium est Lex Naturalis. vid. sup. Tab. 3.

VII. Quæstion.

{	Num obligationes Civiles spectent ad Jus Personarum? R. N. sed ad Jus rerum Aliud actionem personalem producere, aliud Jus persone esse.
	Qualis in Jure intelligitur obligatio si simpliciter posita? R. Mixta.
	Quotum referendæ obligationes hodiernæ ex novis principum Imperii sanctionibus ortæ? R. Non ad prætorias, sed Civiles, q. Principes vi Imperii. <i>lati, territoriali potestate legem hanc gaudent, et prætoriam etiam uti-</i>
	Quæ ab initio sunt voluntatis, ex post facto fiunt necessitatis.

VIII. Axiomata.

{	Ubi nulla subest necessitas, ibi nulla valida obligatio.
	D. inter directivam & coactivam.
	Obligatio moralis fortius stringit Civili.
	D. inter simplicem & mixtam.

TAB. VII. De OBLIGATIONE ERGA DEUM.

I. Homon. non sumitur pro ea, quæ ex	{ LL. divinis scriptis, Sed ex Jure N. haurienda.	
	{ 1. ex subordinatione Causarum, 2. ex effectibus divinis. 3. ex LL. cordibus hominum insitis. 4. ex Consensu saniorum Gentium. 5. quia non probabile generi humano melius consili per Atheismum, quam Cultum divinum.	
Cognitio Dei	Existentia quæ prob.	{
	Essentia, prob.	{ (1.) per Viam Causalitatis. (2.) per Viam Negationis. (3.) per Viam Eminentia.
II. Requisit.	Providentia prob.	{ à priori ex { Sapientia. Omnipotentia. Omniscientia. Amore Ordinis. à posteriori ex { Admirabili } rerum creaturarum Perpetuo } ordine
		{ Infinitas. Independentia. Justitia. Bonitas. Æternitas. Perfectio. } Hæc omnia ex lumine Naturæ demonstrabilia.
Cultus Naturalis	Homon. accipitur	{ non pro revelato, Sed Naturali.
	Synon. est Religio Naturalis. Def. est Veneratio summi Numinis religiosa ex Lumine N. manifestata.	
Divis. in	Internum, cujus requis.	{ 1. Deus amandus. <i>Q. è Pater noster</i> 2. In Deum sperandum. <i>q. è spes o fallit</i> 3. In Dei voluntate acquiescendum. <i>q. è Dei voluntas è optima</i> 4. Deus est timendus. <i>q. è Deus iustissimus iudex q. ora mala puni.</i> 5. Deo in omnibus humillime obsequendum.
	Externum, qui consistit	{ 1. in gratiarum actione Deo debitâ. 2. in filiali obedientia. 3. in admiratione & celebratione illius bonitatis. 4. in fundatione precum. 5. in præstatione juramentorum & religiosâ observatione. 6. in considerata de Deo locutione.

Effectus	{	Non est salus aeterna.	{	Societatis humanae vinculum.	{	Theoretici ordinariè non dantur nisi ad tempus ex justo Dei judicio.
		Sed		Securitas societatum majorum & minorum.		
		Promotio operum misericordiae & amicitiae.				
Opposit.	{	Atheismus	{	Theoreticus.	{	Ille existentiam & essentiam, hic providen- tiam divinam negat.
				Practicus.		
		Crassus.	subtilis.			
				Superstitio, quæ Deum in excessu colit, atq. perversè.		

III. Quaestiones.

An Cultus externus absque interno aestimandus? R. N. quia externus est
signum interni.

An Altaria rectè versus Orientem posita? R. Rectè sed non necessario.

An maledictiones rectè adjiciantur testamentis? R. A. si sit in praeunimentum
juris, alias vanae sunt.

An studiis vacandum die sancto? R. A. quia sunt pars operum quoridia-
norum.

An festa sanctificanda, quæ non sunt autoritatis divinæ? R. Licet originis divi-
ne non sint, effecta tamen juris eadem habent.

IV. Axiom.

Cognitio Dei & naturalis & universalis.
D. inter nativitatem & educationem.

Cognitio Dei naturalis est vera.
D. (1.) inter perfectam & veram.
(2.) inter veram in thesi & applicatione.

Religio Vinculum Reip. est. qd inducit amorem ex conjunctione animorum hominibus
D. inter finem primum & secundarium. uti ex timorem erga Magistrum

TAB.

TAB. IIX. De OBLIGATIONE ERGA SEIPSUM.

I. Præceptum: Homo semetipsum
observare tenetur.

- (1.) quia sibi soli non est natus.
- (2.) ut Dei gloriam celebret.
- (3.) idoneum societatis membrum existat.

Anima, hinc

Addiscendum aliquid pro cuiusque capacitate & fortuna,

Tempestivè eligendum honestum vitæ genus. *ut per crebram exercitationem eo melius istud excolat.*

Facienda. Vires corporis congruentibus alimentis & laboribus firmanda ac conservanda.

Corpus

Ingluvies.

Ebrietas, *quæ exuit rationem & multa mala corporis homini affert.*

II. Objectū.

Fugienda.

Immodica Venus, *quæ animum muliebre m reddit, corpus debilitat.*

Inordinati Affectus.

Mollities animi.

Princip. Homini non competit potestas in propria vita.

Ratio, quia nemo sibi ipsi dedit.

Limit. nisi (1.) fiat ad salutem Reip. (2.) periculum sit probabiliter superabile. *Ab est sub deo Roy*

Vita.

Consecrar. Hinc Moderamen inculpatæ tute-
læ licitum *sine læsione, quæ mit princip. p. l. r. cum læsione, quæ in de p. l. r. Roy p. l. r. p. l. r.*

Probe distinguendum ratione objecti temporis & modi.

¶ Rationes dantur, (1.) quia amor ordinatus postulat. (2.) vim vi repellere licet. (3.) omnes homines sunt æquales.

Membrum

Corporis.

Idem licet ac pro vita, si probabile datur mortis periculum.

Pudicitia.

Minimè id licet, quod pro vita, quoniam vita & fama non semper pari ambulant passu.

Res necessariz. Ad eadem usque in vas foris procedere licet, modò res non sit ejusmodi, ut contemni mereatur.

*Domini Antoni abestio an-
 sat delinquendi ex facit ut
 quæ perurbationem animi
 ex his obstruere possit. Ex ista
 sententia melioris gravioris
 Geni et mihi videt*

Num in moderamine inculpatæ tutelæ omnia rigorosè expendenda?
 R. N. quia ob perturbationem animi, quam imminens parit
 periculum, non omnia ad virum rescandant.

An abnegatio sui ipsius repugnet rectæ rationi? R. N. Tum nos verè ama-
 mus, quando nos in Deo amamus.

An periculo mortis se exponere liceat? R. N. nisi ad obtinendum ma-
 jus bonum ad salutem Reipublicæ. *Simil. Tacet rex ad el-
 icit. quia o habeo potestatem in vitam meam*

Num iubente magistratu quis se occidere possit? R. N. Est enim per se
 malum mortale.

An condemnatus ad mortem eam declinare possit? R. in tantum, ut
 satisfiat iustitia.

An tempore persecutionis fugere liceat? R. A. nisi officii necessitudo nos
 alliget.

An tempore contagii fugere liceat? R. A. quia est naturalis præcautio,

Num Lupanaria rectè tolerentur? R. N. quia repugnant Juri interno &
 externo.

An Chorea sint licitæ? D. inter modum, locum, personas & finem.

Amor ordinatus incipit à seipso.
 Modò debita observentur requisita.

IV. Axiomata. Quod quisque juris in alium statuit, eo ipso etiam jure utatur.
 Modò reversionis proportio servetur.

Philantia est norma Amicitia.
 D. inter rectam & perversam.

TAB.

TAB. X. De OFFICIIS HUMANITATIS.

- I. Præceptum : Quilibet alterius promoveat utilitatem : ob cognationem naturalem;
ad alendam benevolentiam.
- II. Modus : I. Qui animam & corpus probè excolit, ut utiles actiones abs se in alios proficiſci-
queant, Erg. peccant otioſa terræ pondera.
II. Qui præclaris conatibus remoram non injiciunt. Abſit ergò invidia.
- III. Objectum ſunt : I. Quæ citra noſtrum incommodum diſpenſari poſſunt. Hinc ſaluta-
tur res innexiæ utilitatis, has qui non tribuit, inhumanus eſt.
- II. Impenſa & opera laborioſa hinc beneficia.
In his a. conferendis obſervetur. (a) Condiſio dantis & accipi-
entis.
(b) gradus indigentia, neceſ-
ſitatis, meritorum ac con-
junctionis.
(c) Modus. Hilari fronte,
prompte ac cum conteſta-
tione benevolentia.
(d) effectus eſt gratus animus,
qui non ſemper in equali-
tate animi conſiſtit.
- IV. Quæſtion. An beneficiũ oblatum dextrè recuſare liceat? R. A. ſi certam ob cauſam
alicui nolumus obligari.
An ingratitude ſit injuria? R. propriè non, odioſa tamen magis ingratitude quàm
iniuſtitia.
An ingratitude puniri poſſit? R. N. quia difficilis incerta rei æſtimatio.
Cur tam ſubita meritorum obliuio in aulis? R. quia immenſa hominum copia quæ
gratiam ambiunt.
- V. Axiomata. Beneficia non ſunt exprobranda.
D. inter (1.) exprobrationem moroſam & amicam.
(2.) gratos ſ. dignos & ingratos ſ. indignos.
Hoſtium dona non ſunt dona.
D. inter objectum & finem.
Quod quiſque facere poteſt abſque ſuo incommodo in alterius commodum,
ad id tenetur naturaliter.
D. inter obligationem plenam & minus plenam.

TAB.

TAB. XI. De OBLIGATIONE CIRCA SERMONEM.

I. Præcept. Proximus nec sermone nec aliis signis decipiendus. *ga. frans est latio. latio a. exhibitus ad Tab. 12. et. n. d. &c.*

II. Effect. est { 1. Ut certa vox certæ rei secundum usum applicetur.
Obligatio { 2. Ut inter sermonem & animi sensa detur harmonia.

III. Object. Illa sermone aperienda, ad quæ intelligenda quis habet jus vel perfectum vel imperfectum. E. Dissimulare licet.

IV. Mod. five sit sermo { Proprius, } posteriori etiam uti licet ad promovendam alterius utilitatem.
Coloratus. }

V. Conseq. est Veritas. { Requisit. { 1. ut verba animi sensa commodè representent.
2. ut alter habeat jus intelligendi.
3. ut commodum promoveatur, incommodum declinetur.

{	Oppositum est mendacium	{	Requisit.	{	ut sermo de industria aliam præferat animi sententiam. ut is, ad quem sermo dirigitur, habeat jus intelligendi.
			Divis. in	{	Officiosum, } Duo priores, quatenus Jocosum, } nec gloriam Dei nec Perniciosum. } proximi salutem ledunt, semper licita.

Num falsos rumores spargere liceat sine animo lædendi? R. N. quia Civitas læditur.

An promissum latroni factum sine mendacii culpâ non servare possimus? R. D. inter promissum latrocinii causâ factum & quodcumq; aliud.

Num stratagematibus utendum? R. A. modo fraude non sint mixta.

An verbum simulare liceat? R. A. ad declinandam majorem molestiam.

An crimen proximi, quod publicum non est detegere possimus? R. N. pugnat cum charitate Christianâ.

An ad convitia respondendum? R. Ambrosius N. nos disting. putamus.

An salvâ veritate liceat conditionem suppressere? R. A. modo non sit inexpectata.

Num mendacia Jure Civili poenâ efficiantur? R.

D. an cum læsione alterius conjuncta, an minus.

VI. Quæstion.

{ Verba sunt signa rerum.

D. inter naturalia & arbitraria.

VII. Axiomat. { Veritatis comes est odium.

Hinc ille dicat, qui vocatus ad alteri dicendam veritatem.

{ Nihil ceu verum credendum, quod rectæ adversatur rationi.

D. inter rectam rationem genuinam & opinabilem.

TAB. XII

De

OBLIGATIONE CIRCA JURAMENTA.

- I. Defin. Juramentum est assertio religiosa, quâ divinæ misericordiæ renunciamus: aut divinam poenam in nos deposcimus, nisi verum dicamus.
- II. Præcept. Ad jurandum cum reverentiâ accedendum juratumque religiosè servandum. *quod dicitur in vin-*
dicem invocamus
- III. Finis, ut homines ad $\left\{ \begin{array}{l} \text{renuncianda Vera.} \\ \text{servanda promissa.} \end{array} \right\}$ adstringantur.
- IV. Object. est $\left\{ \begin{array}{l} \text{Deus, } \left\{ \begin{array}{l} \text{omniscius.} \\ \text{omnipotens.} \end{array} \right. \\ \text{Non res opinione divinitatis destituta.} \end{array} \right.$
- V. Form. $\left\{ \begin{array}{l} 1. \text{ ut Deus testis \& Vindex invocetur.} \\ 2. \text{ ut anime deliberato suscipiatur.} \end{array} \right\}$ Hæc essentiam absolvunt.
- VI. Effect. $\left\{ \begin{array}{l} \text{non est nova principalis obligatio,} \\ \text{Sed accessorium vinculum.} \end{array} \right\}$ E. Actus per se vitiosi per juramentum non sunt obligatorii.
- VII. Interpret. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Latè, si promissis adjectum.} \\ \text{Strictè, si minis annexum.} \end{array} \right\}$ Quia tendit in odium alterius.
- VIII. Divis. in $\left\{ \begin{array}{l} \text{Assertorium, quod de re factâ} \\ \text{Promissorium, quod de re futurâ} \end{array} \right\}$ præstat,ur.
- IX. Quæstion. $\left\{ \begin{array}{l} \text{An juramenta per falsos Deos obligent? R. A. quia subratione Numinis concepta.} \\ \text{An quis à juramento aliquando absolvi possit? R. A. (1.) si res per se illicita.} \\ \text{(2.) Jus superioris concurrat.} \\ \text{Cur juramentum illicitis adjectum non valet? R. ne sit vinculum iniquitatis.} \\ \text{An catholici pacta cum protestantibus inita juramentoq; confirmata circa secularisa-} \\ \text{tionem bonorum ex causâ impossibilitatis irrita reddere velint? A. sed satis ineptè.} \\ \text{An juramentum in alterius animam valeat? R. A. quia mandando jurat.} \\ \text{An liceat jurare per creaturam? R. D. an consideretur creatura ut objectum jura-} \\ \text{menti vel ut effectus Dei.} \end{array} \right.$
- X. Axiom. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Juramentum per se non est obligatorium.} \\ \text{D. inter obligationem propriam \& accessoriam.} \\ \text{Juramentum non debet esse vinculum iniquitatis.} \\ \text{D. inter id, quod sit de jure \& facto.} \\ \text{Juratum verum.} \\ \text{Scil. in foro externo, donec contrarium demonstretur.} \end{array} \right.$

TAB,

TAB. XIII. De OBLIGATIONE CIRCA PACTA.

- I. Necessitas, quia { Non eadem omnium ingenii humanitas.
Quæ gratis exhibentur, salvâ fronte postulare non possumus.
- II. Præceptum : Fides data servanda, *quæ alias is, cui fidem dedit, la dedit. Nemo a. e. la dedit &*
- III. Effectus est Jus perfectum, ut contradistingatur officiis humanitatis.
- IV. Modus. Datur fides vel per Actum { Solitarium, hinc promissum gratuitum.
Reciprocum, hinc Pacta.
- V. Divisio. Pacta sunt { 1. { Perfecta.
{ Imperfecta.
{ Absoluta.
2. { Conditiona- *Conditionata sunt vel Possibilia vel Impossibi-*
{ ta, *lia, &c.*
3. { Immediata.
{ Mediata.
4. { Expressa.
{ Tacita.
- VI. Forma
Consistit in Consensu { Ultroneo.
{ Mutuo. } Signis sufficientibus.
{ Expresso vel } Silentio cum certis circumstantiis conjuncto.
- VII. Subjectum est Homo { 1. Perfectæ ætatis, hinc excluduntur infantes. (*Quousq; duret imbecil-*
litas in pueris J. N. accurate non est definitum, bene Civili.)
2. Non impeditæ rationis, hinc { Amentes.
{ Furiosi. } excluduntur.
{ Ebrii.
- VIII. Obstacula sunt { Error. { 1. Ubi in promissione aliquid tanquam conditionem supposu-
erim, citra cujus intuitum promissurus non fueram,
naturaliter promissionis nulla erit vis.
2. Si ex errore ad paciscendum fuerim impulsus, re adhuc
integrâ æquum, ut facultas penitendi mihi conce-
datur.
3. Ubi error contigit circa ipsam rem pactum vitatur non tam
ob errorem, quàm quia Legibus pacti non satis-
factum.

Dolus

1. Si tertius dolum adhibuerit non colludente eo, quocum paciscimur, negotium erit firmum.
2. Qui dolo causam dedit, ut ipsi quid promitterem, ei ex isto actu haud quicquam obligor.
3. Si quis ultro ad paciscendum accesserit, in ipso tamen negotio dolo intercesserit, pactum erit vitiosum.
4. Quae ad essentiam negotii non faciunt, actum non viciant.

pro probabili conjectura.

Metus vel sumitur

pro vehementi animi terrore.

1. Qui confidit illius promissis & pactis, cui fidei religio nibili sit, imprudenter quidem facit, pactum tamen non est irritum.
2. Ubi pactum jam est initum, nec nova dantur indicia deceptionis, non licebit à pacto resiliere.
3. Ubi post pactum initum emergunt indicia, alterum habere animum illudendi, non prius ad praestationem me adigere potest, quam contra eam deceptionem mihi cautum.
1. Pacta, quae ineuntur, propter metum à tertio incussum, valida sunt.
2. Quae pacta ex metu imperii legitimi ineuntur aut ob auctoritatem eorum, quibus magnopere devincti sumus, valida sunt.
3. Pacta, ad quae ab illo ipso, cui promittit aut quocum paciscitur, injusta ejusdem vi quis compellitur, invalida sunt.

IX. Quaestiones.

- Num Pacta cum Latrone valeant? R. N. quia est objectum illicitum.
- An unum Pactum alteri deroget? R. specialia generalibus, posteriora prioribus.
- Num impossibilia pacisci possumus? R. N. quia non sunt in nostro Jure.

X. Axiomata ex Regulis supra datis haurienda.

TAB.

TAB. XIV. De OBLIGATIONE CIRCA CONTRACTUS.

I. Defin. Contractus sunt Pacta, quæ circa res & actiones in commercium venientes versantur.

1. Origo, quia res disparis valoris ac usus non possunt permutari.
2. Defin. est quantitas, juxta quam res comparari ac exæquari possunt.
3. Divis. in

{	Vulgare, quod spectatur in	Rebus.
{	Eminens, datur in	Nummo.

II. Præsupposit.
Rerum pretia

intensionis,
ratione	{	Rerum:	{	Raritas.
			{	Luxuria.
			{	Indigentia.
			{	Difficultas.
			{	Dexteritas.
			{	Utilitas.
			{	Necessitas.
			{	Artis Opinio.
			{	Agentium raritas.

4. Cause

Minutionis sunt fundamenta contraria.

Si à singulis res magni æstimatur ex peculiari affectu, dicitur pretium affectionis.

5. Princip. Defin. resp.

{	Liberorum est Conventio.
{	In Civitate Viventium

{	Decretum s. Lex.
{	Communis hominum æstimatio.

6. Medium sunt
Metalla

Requis.	{	Nobiliora.
	{	Non admodum frequentia.
- Caus. Effic. est Imperans summus, cujus est pretium definire. [spectanda tamen communis gentium vicinarum aut quibuscum nobis commercia exercentur æstimatio.]
- Mutatio non temerè facienda, nisi urgeat summa necessitas.

III. Divis. in
Contractus

{	Beneficos, qui gratis commodum afferunt.
{	Onerosos, qui ad æquale adstringunt onus.

B b

IV. Requis.

IV. Requisita { 1. Aequalitas, si minus, nascitur jus ad postulandum vel contractum abruptum.
Onerosorum. { 2. Cognitio rei, ut aequalitas inveniatur.

1. Mandatum.

Defin. quando quis gratis ipso committente alterius negotia suscipit expedienda.

Divis. ut { prescribatur modus rei expediendae.
Repejusdem dexteritati relinquatur.

Adjunct. est praestatio summae industriae.

Defin. quo rei nostrae usum gratis, alteri concedimus.

V. Species Beneficiorum.

2. Commodatum.

Requis. { Tractatio cum summa diligentia.
Restitutio absque laesione.

Defin. Quorem nostram alterius fidei committimus, ut gratis eam custodiat.

3. Depositum.

Divis. { Simpliciter tale. } Posterius ob periculum
Miserabile. } incendii, ruinae, tumultus deponitur.

Conseq. est refusio impensarum in rem depositam factarum.

1. Permutatio.

Defin. qua utrinque res pro aequivalente datur.

Cognat. est Cambium, non verò reciproca Donatio.

Defin. qua pro pecunia rei alicujus Dominium vel aequipollens acquiritur.

Perfectio ultimata consistit non in solâ conventionis ac rei traditione, sed & pretii solutione.

VI. Species Onerosorum.

2. Emptio

Venditio.

Periculum interdum { Emptoris } est.
Venditoris }

Pacta { Addictio in diem.
Lex Commissoria.
Retractus.
Jus Protimiseos.

Cognata. { Emptio per averfionem.
Auctio.

Defin. quo pro mercede alicujus rei usus aut opera addicitur.

3. Locatio.

Conductio.

Periculum interdum ad { Locatorem } spectat.
Conductorem }

Offic. { 1. Impensas necessarias facere tenetur.
Locat. { 2. Re uti ut bonus paterfamilias.

4. Mu-

4. Mutuum.

Def. qua datur res fungibilis eâ lege, ut is post inter-
vallum idem genus reddat in eâdem quan-
titate & qualitate.

Divis. datur vel } gratis.
ob usuras J. N. non
repugnantes.

5. Societas.

Defin. Ubi duo pluresve inter se pecuniam, res &
operas conferunt eo fine, ut lucrum inter
singulos pro rata dividatur.

Offic. } 1. Debita adhibenda industria.
2. In fraudem socii non discedendum.

6. Sponsio.

Defin. qua eventus alicujus nondum utrinque no-
torii existentiam alter affirmat, alter negat
certo pretio utrinque deposito, quod illi
cedat, cujus assertioni eventus congrue
deprehensus fuerit.

Cognat. } Omnia Ludorum genera.
Lotaria.
Olla Fortunæ. } Moralitas horum
Assicuratio. } explicanda.

7. Fidejussio.

Defin. est actus, quod idoneus principalis debitoris
obligationem velut in subsidium in se su-
scipit.

Effect. est obligatio excusso principali, nisi sit ex-
promissor.

Synon. Hypotheca.

8. Pignus.

Finis. } 1. ut debitor ad solvendum ur-
geatur.
2. ut in promptu sit, unde solvatur.

Adjunct. Pactum } *Ἀντίληψις*.
Lex Commissoria.

An gravis læsio, licet ultra dimidium justî pretii non attingat, rescindat
contractum? R. D. inter leges naturales & positivas.

An pretio venditionis naturaliter aliquem circumvenire liceat? R.
D. inter jus N. & naturalem consuetudinem.

VII. Quæstion.

An Monopolia licita? R. A. quatenus promonent utilitatem publicam.

An Casus fortuiti spectent ad Conductorem? R. D. inter rariores & fre-
quentiores.

Num Assuractionis pretium variet? R. A. pro ratione temporis & peri-
culorum.

Cur partes in societate debent esse æquales. R. quia est fraternitas.

Omnis Contractus obligat.

D. inter id, quod sit ex se & suâ naturâ ac mediante alio.

VIII. Axiomata.

Posito contractu ponitur actio.

D. inter actionem generalem & specialem, juris naturalis & Civilis.

Posita conventionem non statim ponitur contractus.

D. inter terminos Synonymicos & affines.

TAB. XV. De OBLIGATIONE CIRCA RERUM DOMINIUM.

- I. Antecedens est rerum communiō.
- II. Definitio. Dominium est jus, quo alicujus rei velut substantia ita ad aliquem pertinet, ut eodem modo in solidum non pertineat ad alterum.
- III. Effectus, ut Dominus pro arbitrio possit disponere nisi per pacta singulare jus alteri quæsitum.
- IV. Objectum. Sunt res in patrimonio existentes.
- V. Modi
acquirendi
sunt vel
- { Originarii, per quos ab initio proprietas aliqua introducitur,
v.g. *Occupatio, Accessio.*
 - { Derivativi, per quos Dominium jam constitutum ad uno ab alterum transit,
v.g. *Translatio, heredis institutio, Donatio, Permutatio.*
- VI. Species
est Usucapio.
- { Requis. { Justus Titulus.
Bona Fides.
Quæta Possessio.
 - { Causa { (1.) propter distinctionem Dominiorum.
(2.) quia res pro derelicto habita.
 - { Objectum sunt res { Singula.
Univerſa. v.g. Civitates ad conservandam tran-
quillitatem publicam.
- VII. Officia ex Dominio
fluentia.
- { 1. Quilibet tenetur alterum re sua quiete frui E. prohibita Furta, Ra-
pinæ, &c.
 - { 2. Si res aliena bonâ fide ad nos pervenit, tenemur efficere quantum in no-
bis, ut illa in potestatem legitimi Domini veniat.
 - { 3. Si res aliena bonâ fide parta tantum restituendum, quantum locuple-
tiores facti.
- VIII. Defin. Bonæ F. possessio est illa, qua nititur bonâ fide & justo titulô,
- IX. Cognatum est B. F. Possessio.
- { 1. Possessor B. F. non tenetur ad restitutionem, si res perit.
 - { 2. B. F. Possessor non solum tenetur ad restitutionem rei, sed &
fructuum extantium.
 - { 3. B. F. Possessor tenetur ad restitutionem fructuum consumto-
rum, si locupletior inde factus.
4. B. F.

4. B. F. Possessor non tenetur pensare fructus, quos neglexit.
5. B. F. Possessor rem alienam sibi donatam, si alii donaverit, non tenetur.
6. B. F. Possessor, si rem alienam oneroso titulo partam quocunque modo alienaverit, non tenetur.
7. B. F. Possessor etiam oneroso titulo partam rem alienam tenetur restituere.

1. Num Venatio spectet jure N. ad omnes homines? R. D. inter *jus & Exercitium*.

2. Num Alluvionis jus nitatur J. N.? R. *quia possessio incerta & inconstans*.

3. Num per vim fluminis justè acquiratur? R. D. inter *jus N. & C.*

IX. Quæstion.

4. An testamenta ex jure N. derivari possint? R. D. inter *formam generalem & specialem*.

5. An res inventa spectet ad inventorem? R. D. J. N. *an Dominum verum sciat, an minus*.

6. An thesaurus inventori acquiratur? R. J. C.
*D. an in proprio, an alieno pradio inventus.
an it. data opera, an industria adhibita.*

X. Axiomata ex superioribus regulis haurienda.

Cc

TAB.

MODIS RESOLVENDI OBLIGATIONES.

	{ Syn.	Expletio.	
	{	ur fiat a debitore vel alio.	
I. Solutio	{ Requif.	ur folvatur ei, cui debetur.	
	{	ut illud folvatur, de quo conventum.	
	{	ut terminus interdum ex humanitate prorogetur.	

II. Compensatio. { Defin. est Crediti & debiti inter se contributio.
Object. sunt res fungibiles ejusdem generis, quarum solvendarum tempus
praesens est aut praeteriit.

III. Remissio. { Synon. Condonatio.
 { Def. est Condonatio illius, cui quid debetur.
 { Divis. Fit vel { Expresse.
 { Tacite.

IV. Perfidia, quando unus non præstat, de quo conventum.

V. Status Mu-
ratio. Modò obligatio in statu unicè fuerit fundata.

VI. Tempus. Si à puncto temporis obligatio suspensa.

VII. Mors. Si in persona obligatio radicata.

VIII. Delegatio, cum quis creditori consentienti debitorem suum substituit, ut hic loco illius de-
bitum solvat.

IX. Question.

¶ Num Creditoris Creditori rectè ſolvi poſſit? *R. D. an debitum ſit liqui-*
dum, an minus.

An pro invito solvi possit? R. *A. quia naturalis ratio suadet etiam invitis conditionem nos meliores reddere posse.*

Num Delegatio & cessio differant? R. multis modis.

¶ An contraria voluntate dissolvantur contractus? R. D. *an fiat re adhuc integrâ, an minus.*

Eadem sunt principia resolutionis ac constitutionis.
Modò tertium convenientiæ observetur.

X. Axiomata

¶ Quilibet favori suo renunciare valet.

Modò non fiat in præjudiciũ tertii.

Ea, quæ tempori annexa, cum tempore definunt.

Modo à solo temporis lapsu pendeant.

TAB. XVII. De IMPEDIMENTIS ACTIONUM MORALIUM.

- I. Homon. sumuntur { non in sensu physico.
nec in oratorio.
sed in morali.
2. Defini. Affectus est motus cordis acquisitus ad usum moralem determinatus.
- I. Affectus. 3. Divis. in { Irascibiles, quales sunt { Spes.
Desperatio.
Audacia.
Timor.
Ira.
Concupiscibiles, quales sunt { Amor.
Odium.
Desiderium
Fuga.
Gaudium.
Tristitia.
2. { Ordinatos } Discernendi ratione ob-
jectorum & medio-
rum.
{ Inordinatos }
4. Refrenatio est quidem difficilis, sed non impossibilis.
- II. Morbi, qui usum rationis vel { in perpetuum.
ad tempus tollunt.
- III. Ebrietas spiritus turbans & impellens ad { Libidinem.
Iram.
- IV. Peculiaris ingenii Dispositio, hinc ad certum { Temeritatem.
Enormem Latitiam.
genus actionis integræ etiam Nationes valde proclives.
- V. Consuetudo, qua efficitur, ut { libenter.
expeditè } actio suscipiatur.
- VI. Quæst. { Num detur inter homines odium Naturale? R.
D. inter nativitatem & educationem.
An ex lachrymarum absentia Sympathia absentia probanda? R.
N. est indicium siccæ cerebri.
An desperatio homines reddat fortes? R.
D. inter fortitudinem veram & apparentem.
- VII. Axiom. { 1. Affectus sequuntur temperamentum corporis.
D. inter effectum necessarium & probabilem.
2. Cor lætum pro medicina habendum.
D. inter lætitiā moderatā & enormem.
3. Domestica mala lachrymis sunt majora.
D. inter considerationem absolutam & relatam.

TAB. XVIII. De BEATITUDINE MORALI.

- I. Homen. { non pro Theologica { inchoativa.
sumitur { quæ est vel { Consummativa.
 { Sed pro temporali ac Morali.
- II. Syn. Dicitur communiter { Summum Bonum.
 { Felicitas Civilis.
- III. Existencia datur { 1. propter appetitus Curam.
 { 2. Actionis Naturam.
 { 3. Negationem progressus in infinitum.
- IV. Essentia B. M. est Voluptas animi h. e. lætitia resultans ex Virtutis
f. Defin. exercitio.
† *Hæc Hypothesis (1.) immunis ab illis difficultatibus, quibus cetera laborant. (2.) ex omnibus requisitis redditur probabilis. (3.) aliqualem convenientiam cum æterna monstrat.*
- V. Requisita { 1. ut semper sit in nostra potestate.
 { 2. ut sit ultimus finis.
 { 3. ut soli homini sit propria.
- VI. Divis. { Universalem quæ est salus Reip. & ad Politicam spectat.
in { Particularem, quæ est voluptas animi & Morali Doctrinæ tribuenda.
- VII. Quæstion. { An B. M. consistat in divitiis? R.
 N. quia non sunt in nostra potestate.
 { An B. M. in honore quærenda? R.
 N. quia est Comes Virtutis.
 { Num Voluptati corporis B. M. adscribenda? R.
 N. quia hominibus non est propria.
 { An habitus Virtutis vel concatenatum Virtutis exercitium sit fons B. M.? R.
 N. quia ille non est ultimus finis: Hoc verò Ens rationis est.
- IX. Axiomata. { 1. Nemo ante mortem potest esse felix.
 D. inter felicitatem perfectam & imperfectam.
 { 2. Beatitudo hominis morte non aboletur.
 D. inter famam & essentiam.
 { 3. Felicissimus infortuniis etiam est obnoxius.
 D. inter essentiam & ornamenta.
† *Evolvenda per discursum Doctrinæ de Virtutibus Moralibus, Intellectualibus, Imperfectis, Heroicis, quin & de Cognatis Virtutibus, ne Auditores sint hospites in Historia Morali.*

S. D. G.

TAB. I.
De
CONSTITUTIONE POLITICÆ
PRÆCEPTA
POLITICA

perspicuis Tabulis comprehensa
perque

JUS NATURALE AC
PUBLICUM

AMPLIFICATA

L. 5. ff. de Decret. ab ord. fac.

Salus Reipublicæ suprema Lex esto.

TAB. I. De CONSTITUTIONE POLITICÆ

- I. Quæst. Præjudicial. Num. futuro Jcto utilitatem
præbeat cognitio Politico? R. A. { 1. quia Societates etiam in Jure
Privato pensantur.
2. quia Prudentia Politica inter
Principia Juris Publici re-
motâ refertur.
- II. Etymol. secundum { Veteres à civitate.
Recentiores à Republ. } posterior derivatio præferenda priori.
f. Politia
- III. Synon. Alias salatur { Officium Civis à *Politia*.
Doctrina de Cive
Doctrina de Principibus
Doctrina de Republ.
Doctrina Civilis. } In verbis sumus faciles modo in
rebus conveniamus.
- IV. Paronym. est Politi- { 1. in sensu abusivo pro simulatore.
cus qui sumitur } 2. in sensu generali pro Viro Politico.
3. in speciali pro eo qui & prudentia & experientia Politica
ornatus.
- V. Secta { 1. favet Machiavelli principiis. *hæc verba ut plurimum in regni Catholicorum inveniuntur.*
2. subscribit hypothefibus Monarchomachorum } Evolvendi Autores, Nomina
3. insistit vestigiis genuinorum Politicorum. } & perversa principia.
- VI. Definit. est Prudentia constituendi, dirigendi ac conservandi societates.
[Rempublicam.]
- VII. Princip. { Custodia socialitatis
Prim. Studium se conservandi } Hæc ex Jure N. & G. discenda.
Ratio status { Externa, Interna.
quæ est vel } Reip. Constituendæ, conservandæ.
- VIII. Hypothef. { Status Naturalis.
Communio rerum. } Fictæ etiam hypothefes sæpè aliquid faciunt ad
Translatio Jurium } Rei explicationem.
in Imperantes.
- IX. Cognat. est Jus Publicum { Universale. } Num recte saluteretur Politica specialis dabit
Particulare. } discursus.
- X. Sub-

X. Subsidia sunt

1. Fidelis Praeceptorum explicatio.
2. Experientia.
3. Historica cognitio.
4. Peregrinatio. *Deliberato ex prudenti animo suscepta, & a. vulgari*
5. Conversatio cum Prudentibus.
6. Jus Naturale & Publicum.

An Civis bonus esse possit, qui non est Vir bonus? R. N.
quia Politica praesupponit bonum Virum.

An in Academiis Politica tractanda? R. A.
preparationis gratia.

XI. Quaestiones.

Num a Principe Politica discenda? R. A.
practice.

An subditi studio Politico indulgere possint? R. A.
ut gloriam parenti obtinere queant.

An liceat de Arcanis Principum loqui? R.
Largior de generalioribus & quidem modo venerando.

XII. Axiomata.

1. Multa licent propter salutem Reipublicae quae alias non licent.
Modo debitis fiat mediis, & urgente necessitate.
2. Ubi desinit Politicus, ibi incipit JCrus.
D. inter tractationem generalem & specialem.
3. Non soli Principes sunt Politici.
D. inter causas principales & ministeriales.

D d 2

TAB.

SOCIETATIBUS.

[illegible][illegible]

III. Definitio; est unio duarum vel plurium ad communem finem obtinendum.

I. { Inæqualem, qualis datur inter Deum & homines.
Æqualem.
Mixtam. } Hæ inter homines obtinent.

2. { Naturalem, v. g. Nuptialis.
Arbitrariam, v. g. societas Negotiatoria.

Simplicem, qualis est { Nuptialis.
Herilis.
Paterna.

Compositam, talis } Familia,
Collegium.
Civitas.
Societas Ge

Ecclesiasticam, quæ vel { Generalis v. g. Ecclesia Catholica, Particularis.
Specialis v. g. Concilium, Consistorium, Synodus.

Politicam, { Generalis v. g. Civitas.
quæ iterum vel { Specialis v. g. Senatus.

V. Causa impellens
est partim

Inclinatio Naturalis.
Necessitas & utilitas communis.
Defensio contra Adversarios.

F. D. Alberti principis VI. Norma est { Status. } { Bellicosus. } Hobbes opinio
hac nulla est. { Naturalis } { Primævus. } Determinationem dabit discursus.
loqui & gēti. Viri hujus opi- qui est vel { Miserrimus. } Thomæ et Puffendorffii sententia. Hæc
nionē impugnant dicunt, ideo statū primævum Idem est utriusque.
non posse normam societatis esse, quia in statu
primævo non fuit societas senilis neq. civitas.
Non societas senilis, quia senex fit l. ex captivitate belli
l. ex civitate. Bellum a. om̃i ex statu corrupto. Statu
corrupto q̃traria statu primævo, quia sit incorruptus in societas senilis & p̃t. Sen-
ex a. statu primævo: p̃fecto, et a. statu miserrimo.
Non civitas quia civitas p̃cipiū ē sufficiētia. Sufficiētia a. p̃supponit
indigentiam, hæc a. in statu primævo o. fuit.

VII. Vin.

VII. Vinculum est Jus vel $\left\{ \begin{array}{l} \text{Perfectum} \\ \text{Imperfectum.} \end{array} \right\}$ *Diserimen ex societatum diversitate hauriendum.*

VIII. Oppositum est Disidium $\left\{ \begin{array}{l} 1. \text{Homon.} \\ \text{vel in sensu} \end{array} \right\}$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{famoso.} \\ \text{minus famoso.} \end{array} \right.$
 $\left. \begin{array}{l} 2. \text{Defin. est resolutio societatis.} \end{array} \right\}$

Num inter bruta dentur societates? R. N.
D. enim inter Analogum & ipsam societatem.

An omnes societates in statu integritatis, si in eo permanissemus, floruisent? R.

N. quia nonnullae perfectioni status hujus repugnant. ut Societas Gentis, Civitas

IX. Quæstion. An omnium in societate unitorum una voluntas? R. A.
Hinc una & horum actio.

An jura societatis à singulis possit vindicari? R. N.
à singulis quæ talibus.

An per successionem novorum individuorum mutetur societas? R.
N. nisi uno tempore mutatio ingruat.

Societas absque jure conservari nequit.

D. inter naturalem & Civilem.

X. Axiomata

Sola lex naturæ non sufficit ad conservandam societatem Civilem.

D. inter obligationem internam & externam.

Quo major æqualitas eo firmior societas.

D. inter perfectionem absolutam & respectivam.

Ec

TAB.

TAB. III. De SOCIETATE NUPTIALI.

		{ Matrimonium à matre ob auxilia partui ferenda. Conjugium à communi jugo s. Vinculo.		
I. Synonym.	{ Ehe vel à	{	{ foedere. Lege.	
		{ Defin. sunt Compromissiones futurarum nuptiarum.		
II. Antecedens. Spotalia.	{	{ Divis. 1.	{ de presenti de futuro	
	{	{ Clandestina Publica.	{ Priora sunt vel magis vel minus talia.	
		{ Oppositum est Repudium, ubi {	{	
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	{
		{	{	

ad in oppositione ad soci. III. Definit. est societas ^{simplex} inter maritum & uxorem legitime inita propter sobolis pro-
creationem & mutuam adiutorium.

		excluditur	{ Polygamia } { Sodomia. }	sc. Simultanea & successiva. quæ pugnant cum J.N.
IV. Subjectum.	{ Mas. Foemina. }	hinc	{ desideratur	{ Physica. Moralis.
V. Requisita Generalia.	{	{ Liber. Certus. Determinatus. Plenus.		
				Benedictio Sacerdotalis, quæ hodiè substantiale matrimonii. Eckold. ad ff. p. 38.
VI. Requisita Specialia.	{	{	{	
				Hæc in eligenda uxore probe observanda.

VII. Di-

VII. Divis. in	1.	Regulares.	<i>Irregulares quatuor. vetula cum juvene conjungitur cum J.N. non adeo conciliari possunt.</i>
		Irregulares.	
	2.	Primarias.	<i>Secundarias alias ad Morgengabam contracte perfectae sunt ac Reipubl. utiles.</i>
		Secundarias.	
	3.	Primas.	<i>Polygamia successiva non est prohibita.</i>
		Secundas.	
	4.	Magnarum.	<i>Ille (1.) pro norma saepe habent rationem status (2.) per leges fundamentales restringuntur, (3.) plane interdum prohibentur.</i>
		Privatorum.	

VIII. Officia.	Mariti	Dilectio.
		Alimentorum subministratio.
		Defensio & assistentia.
Uxoris		Gubernatio Domestica.
		Exhibitio Amoris & obedientiae.
		Mansio in Domo Mariti.
		Sobolis lactatio & conversatio.
		Cura rei domesticae.
		Grata viri defuncti memoria.

IX. Impedimenta sunt.	1. Consanguinitas.	<i>Incestus ac computationis species hic evolucunda.</i>
	2. Affinitas.	
	3. Honestas.	

X. Opposit.	Celibatus.	<i>Adjicienda divortii requisita ac divisio.</i>
	Viduitas.	
	Divortium.	

XI. Cognata.	Concubinatus.	<i>Hodie non amplius in vigore sunt.</i>
	Contubernium.	

Unde derivandum imperium marito in foeminam competens?

R. ex conventione.

An maritus salutari remedio aliarum uti possit? R. N.

nisi uxor ad correctionem usa retributione vel verbali vel reali.

Num uxor relegatum teneatur sequi maritum? R. A. si absq;
dispendio rei familiaris fieri possit.

An Amor excuset complexus illegitimos? R. N.

D. enim inter rationalem & brutalem.

An uxor liberandi mariti causa eodem consentiente adulterium com-
mittere possit? R. N.

Fides non est, quod absq; peccato fieri nequit. *et qd est facienda mala ut inde*

Num inter desponsatas personas etiam detur adulterium? R. eveniant bona.

D. inter Jus N. & Civile.

Num jure divino quis demortui fratris viduam ducere possit? R.

N. contra Bucholz, cum Gerardo & Carpzov.

XIII. Axiomata.	1. Societas Nuptialis est seminarium ceterarum.
	D. inter causam remotam & proximam.
	2. Vinculum societatis Nuptialis est individuum.
	D. inter primam intentionem & ultimam executionem.
	3. Coacta matrimonia nulla sunt.
	D. inter metum reverentialem & violentum.

TAB. IV. }
 De }
 SOCIETATE PATRIA.

I. Etymol. salutatur ita à nobiliori persona.

II. Defin. est societas simplex inter parentes & liberos educationis gratia.

III. Subjectum { Parentes { Pater } *Matri etiam f. N. diversi quomodo gradus competit*
 { Mater } *imperium.*
 { Liberi, parentibus enim Jus competit in prolem.

IV. Fundamentum { non est { Jus victoriae, ut Hobbesig. Nat. l. 2. cap. 15. est. Quia ubi o
valet pax ibi bellum.
Consensus praesumptus, quia in iis qui o habiles sunt ad consensu
enim o praesumptus est, hunc esse fundamentum so
sed generationis beneficium, ut putat Thomam in Juris. Divi.

V. Officia.

Parentum	{	Legitima generatio. <i>Q. An illegitimi succedant patri an matri.</i>
		Naturalis dilectio. <i>in. Q. matri, q. certa pater a. incertus.</i>
		Educatio ac nutritio.
		Correctio ac defensio. <i>Q. An in reatu, seculiter et in summa.</i>
Liberorum	{	Reverentia
		Patentia.
		Antipclargia.
		<i>interna. ne trahentes alienos amittant imperium in eos. Q. effusum. q. a patre n. p. et in reatu debet in pietate et in atrocitate</i>

VI. Effectus. } 1. acquirunt parentibus,
Liberi } 2. sequuntur familiam paternam.

VII. Resolutio, } cessante fine.
cessat } constituta separata oeconomia

VI. Effectus. } 1. acquirunt parentibus.
 scilicet legitimis, illegitimis etiam. Liberi } 2. sequuntur familiam paternam.
 sequuntur familiam matris.
 q. mater certa pater a. VII. Resolutio, } cessante fine.
 incerta. cessat } constituta separata oeconomia

IIX. Quæstion.

R. A. modo aequè habiles sint ad instituendam prolem.

Num J. N. liberos vendere liceat? R. A.

modo fieri possit absq^{ue} periculo vite ac anima.

An filius patrem bannitum occidere possit? R. N.

quia Jura Civilia non tollunt naturalia §. 3. J. de Legit. Agnat. Tut.

An patrem venientem ad evertendam Patriam occidere liceat? R. A

Quia salus publica poscit. quia tunc confiderat ut pater deus ut periret.

*D. inter verbera atrocita & minus talia. Inter verbera A atrocita impia
manus ei amputat. I minus talia aut castigatio aut relectio aut inder
An filius in populari officio constitutus non peccat ut rector parochus?*

R. D. inter conventus publicos & privatos.

An liberi recte pro parentibus mortem subire possint? R.

D. inter casus fortuitos & justitiæ.

1. Patria potestas non debet consistere in atrocitate, sed pietate.

D. inter moderatam & immoderatam.

IX. Axiomata.

2. Nullus est affectus, qui paternum vincat.

Valet (1.) quoad parentes genuinos. (2.) in Sphæra humana.

3. Amor magis descendit, quam ascendit.

Procedit tam ob productionem quàm clariorem notitiam.

TAB.

TAB. V. De SOCIETATE DOMINICA.

I. Etymol. Nomen accepit à nobiliori membro.

II. Defin. est societas simplex inter Dominum & servum economiæ gratia

III. Subject.	{	Dominus qui sumitur	{	Generali pro usufructuario.
		vel in sensu		Specialissimo pro Imperatore s; Domino provinciarum.
				Speciali pro eo, qui domui præest.

III. Subject.	{	{	Naturalis, qui laborat inopia mentis.
			Captivitatem.
			Venundationem.
			Nativitatem.

III. Subject.	{	{	{	Civilis per	{	in metallum.	
						Damnationem	ad bestias.
						Conductionem.	

IV. Form, consistit in consensu
includente respectu

{	Domini imperium.
	Servi subjectionem.

V. Effectus dat

{	1. Jus in personam servi. Hinc licita moderata castigatio. <i>Quia Dominus servum quem a</i>
	2. Jus in ejus acquisitionem, Hodie hujus norma est locatio, con- ductio. <i>ritabiliter delinquentem comprehensum occiden</i> <i>potest. & in servum est perij pæf.</i>

VI. Officia Dominorum sunt

{	Alimentatio, <i>qa Dominus tibi commodam ex servo & etiam debet habere</i>
	Gubernatio, <i>incommodum</i>
	Remuneratio, <i>qa opus mercede dignus est sua pronuntiant Script.</i>

VII. Officia Servorum

{	Reverentia, <i>qa Dominus est.</i>
	Obedientia, <i>in rebus tamen qd a præcepta Dei, magis tamen obedire</i>
	Fidelitas, <i>summe & Deo qd Dominus.</i>

Forma certis absolvitur requisitis.

Solennis.

Minus solennis.

A. quia destruit finem societatis. n.p. Oeconomiam.

R. inter Jus antiquum & hodiernum.

N. non adeò constans nec secura est.

Daturne inter Christianos peculiaris manumittendi modus ?

¶ An Adscriptitii sint servi? R.

*D. inter operas & personas. Opus eorum autem & personarum. Quod
a. a personis ab his liberis & homines. Nam des autem
liberis. Libere possunt
An servus leprosum dans in servitutem invitus vendi possit? R.*

N. quia in hunc, non alium consensit Dominum.

1. Servitus non est contra Jus Naturæ. Est juri Naturæ permixta
 Obj. Jur natura de summi liberi & præcepti
 D. inter Jus Naturæ & statum Naturalem liberum.

2. Servitus Naturalis nulla est.

D. inter sensum Civilem & moralem

3. Dominica potestas non est absoluta.

D. inter Jus antiquum & hodiernum.

XI. Axiomata.

THE

-

I. Defin. sunt Societates hominum propositi similitudine extra usum quotidianum conjunctorum.

II. COLLEGIA.

{ Licitia. }
{ Illicita. } Videndum num auctoritate publica constituta, nec ne,
v. g. conventicula Artistarum.

II. Divis. { Literatorum, }
{ Illiteratorum. } Opificum etiam Collegia necessaria.

{ Illustria. }
{ Communia. } Ad priora etiam spectat Collegium Electorale.

III. Forma gerendi negotia fit per suffragia.

IV. Duratio. In dubio aetatem horum 100. annos superare non praesumitur, e. g. Si Elector
Agonice collegio literatorum Lipsiens. gauderet usufructu, praedicti aliorum

V. Resolutio fit { 1. per Mortem. centum annos legasse eum praesumit.
2. Interitu Reip.
3. Voluntate unanimi Collegiarum.

Num Princeps Familiae Nobili insignia adimere alterique dare possit?

R. N. quia bene meritorum premia.

Num Nomina Gentilitia alteri dari possint?

R. N. nisi ob crimen patratum familia prior fuerit privata.

III. Quaestio.

An Collegia Canonicorum in terris Protestantium toleranda?

R. A. quia usus non tollit genuinum usum, quia tamen. Quia
multi ex eorum balneum est regium, nec non fundatores mandaverunt, n.p.
An Nobiles legitimati ad Torneamenta admittendi? Jaegering, mor agn.
R. regulariter N. ~~et al. Auditor. ad~~

1. Quo firmiter sunt pacta, eo constantior familiarum vigor.

D. an membra familiarum ea observent, animinus.

IV. Axiomata.

2. Edicta Collegiorum ex plurium Collegiorum consensu estimanda.
Modo praecunte deliberatione facta.

3. Quae per bene merita quaesita absque justa causa non sunt adimenda.
D. inter id quod sit de jure & facto.

TAB.

TAB. VII.
 De
 CIVITATE.

- I. *Causa impell.* est { *major sufficientia.*
 { *melior defensio.*
- II. *Autor est Deus, qui vult naturalem Legem, vult & Civitatem.*

III. Definitio est societas optima & perfectissima.

[*Hoc ipso non evertuntur Systemata Civitatum nec societas Gentium.*]

	{	Constituendæ sunt	{	1. Pactum de incundo perpetuo cœtu.	
		societates mino-	{	2. Decretum de eligenda optima forma.	
		res, ubi notand.	{	3. Pactum de determinando eo cui regimen conferen-	
				dum.	
IV. Materia Civitatis.	{		{	Magistratus	Jurisdictio.
				ubi	Homagium.
	{	Constitutæ sunt	{	Cives	Servitus Civilis.
				notand.	Divis. in { Nobiles. Plebejos.
		Subditi			Originarios.
		vel			Afcititios.
					Reales.
				Forenses.	Honorarios.

Def. ubi summa potestas est penes unum primario ob salutem publicam.

Monarchia, Divis. in { Voluntariam & Violentam.
Absolutam & Limitatam.
Universalem & particularem.

Cognatum est Duum-Viratus.

Opposit. Tyrannis.

V. Forma vel

Hanc formam Kemking & Kipping. triphunt boaierno

penes Imperatorem. *Imp. R. G. & c. ita probant: qd summa potestas imperij est ad sol. regem unde qd spectat ad Comit. v. g. leges, pacē*

foederat. condendi.

Hom. in { sensu famoso pro System. Civit. confederat.
minus famoso uti h. l.

Def. qua summa potestas est penes Optimates primario ob salutem publicam. *q. gen. b. l. e. om. i. n. p. d. s. f. a. n. t. e. i. n. v. e. n. i. o. n. i. p. t. m. u. d. o. d. i. c. a. m. u. a. r. e. m. p. u. b. l. i. c. a. m.*

Aristocratia {

Imper. sunt Optimates { Prudentes,
Nobiles. ob *profectionem generosi sanguinis*
Divites. ~~ob divitiarum~~
unitim.

Exercitium penes hos est { æqualiter.

6) † Hyppolitus à Lapide & Bodinus hanc formam adsignant imp. R.G.
contra LL. Imp. in favorem Agri Gallicani patrum Imperij.
G g Demo-

a) in hoc differt Aristocratia 1) à Monarchia. In monarchia una potestas è pene unum 2) à Democratia. In hac enim reipub. forma una potestas est pene populus
b) hoc argumento facile refutatur. Hypothetice à Baride et Bodino forma Aristocratia Romani Imperii tribueret: Ubique una potestas pene plures est inaequaliter ibi o est aristocratia seu Reipub. irregularis. Status enim Imperii in unum tantum Sabent potestatem quantum solus Caesar

a) in hoc differt Democratia à Monarchia.
b) ab Aristocratia.

b) hic singulis locis argumenta re-
futantur. ubi enim summa
potestas est per secl. hodie
per penes Imperatorem exha-
bita Imperij simul ibi est regu-
laris. Et proinde ob ser-
vandum est. Namq. imperij
ratio una est. Nihil imperij
subditis dici interdu-
m. hoc loc. fit improprie.

c) ex Aristocratia ex de-
mocratia
ex monarchia ex aristoc-
ratia

d) Remus. Irregularem
primi status Ludolphus Hugo.

e) Severus de Monarch. sancit
formam regis. appellet Mon-
archiam.

f) Theocratia est ubi ultima
Decisio est penes Deum.

V. Quæstion.

VI. Axiomata.

Def. ubi summa potestas est ^{a)} penes populum primario ob salutem publicam.

Democratia.

Divis. in { Politiam.
Ochlocratiam.
Oppos. est Anarchia.

† Hanc Gallicus Scriptor inperimè falso tribuit Imp. R. G. 6)

Mixta, quæ ex diversis speciebus conflata.

† Talem Corpzoy. Bæcler. Limneus Imp. R. G. assignant. Ad hæc senten-
tia valde est irregularis, quæ cum regulis politicis non adeo potest conciliari.

Hanc in Imp. R. G. dari Severinus de Monz. & cum hoc Pufen-
dorff. statueret non erubescit.

Systema Civi-
tatum
sit vel

{ Communi Rege.
Perpetuo fœdere.

Talia offendimus in Batavia & Helvetia.

An Tyrannis armata manu resistendum? R. D. (1.) inter impe-
rium absolutum & limitatum. (2.) an expresse
Jus belli defensori sibi reservaverint, an non?

Num hodiè inter Pontificios detur Theocratia? R.
N. quia Pontifex non est Vicarius Dei.

An quilibet Imperans jure fundandi Academias gaudeat? R.
N. nisi absoluta gaudeat potestate.

Num jus erigendi civitatem in Imp. R. G. competat omnibus Imp.
Statibus? R. A. restatur hoc praxis & Jus munimentorum

Num Lutherus de Magistratu Civili male senserit? R.
N. contra Fabricium & alios.

Monarchæ LL. sunt soluti.

D. (1.) inter Monarchiam absolutam & Limitatam.
(2.) in leges & conventiones.

Optima Respublica Monarchica.

D. an gepius subditorum
iam instituta svadeat, an minus. c) an adhuc sit instituenda an

Non omnis Respublica hodie ex tribus speciebus conflata.

D. inter assertionem principis Politicis conformem & in cerebro
Conzenii natam.

TAB.

MAJESTATE.

1. Erymol. à majori potentia. Nam propter Drunk et gladium non adest Superiorum.

II. Synon. summum Imperium, summa potestas.

III. Homon. { Personali s. titulari, hæc tribuitur Imperatrici, quamvis in eam (indirecte) committatur crimen læsæ majestatis.

sumitur pro Reali, hac Imperatori & Regi Rom. competit, diverso tamen modo. *Regi Romanen ante primo*

IV. Defin. est summa subique in Civitate potestas. *Alia per hunc est gradus in assensu imperatorum*
[Ubique de regalibus explicandum.] *hunc ratione loci et personae regalia Imperator enim*

V. Subjectum. { Commune est Civitas. } *Quae diviso Grotiana nec absurda nec Monarcho-*
 { Speciale verò Imperans. } *machisum sapit, modo rite explicetur.*

VI. Divisio { Absolutam, quæ nullis tenetur legibus fundamentalibus.
in { Limitatam, quæ hisce LL. adstricta.

1. Etymol. nomen habent à Rege vel Regno, quatenus sumitur pro Imperio,
uti Lex Regia idem ac Imperatoria.

VII. Partes sunt Regalia } 2. Def. sunt jura Majestatis competentia illi, qui summa gaudet potestate & cui hic vel expresse vel tacite concedere voluit.

ubi
3. Divis. in { Majora & Minora.
 { Immanentia & Transientia.
 { Reservata & Communicata.

† *In Imp. R. G. Reservata sunt, v. g. Jus Academicarum, primariorum precum, conferendi honores illustres, dandi veniam ætatis statui Imp. Sc. Communicata v. Jus Belli, Pacis, Fœderum, Collegiarum &c.*

Superioritas territorialis.

VIII. Cognatum est } Suprema territorii Jurisdictio.

IV. Confiteor: Non est Deus,

X. Caula immediata Med conventio populi.

An nexus Feudalis tollat Majestatem? R. N. *hac opinio non tenetam et primam*
D. inter obligationem personalem & realem. *discreta*

X. Quæstion.

An foedera inaequalia? R. *N. modo fiat absq; subjectione.*
Num Comitiorum convocatio? R. *N. quia in absolutis etiam vigent*
regnis.

Majestas sancta sit ac inviolabilis. *Ex legibus inviolabilibus quibus se habent esse.*

XI. Axiomata. } *Quicquid potest Imperator in toto Imperio illud potest quilibet status in suo territorio.*

D. inter Reservata & Communicata.
Lædens unum Regale lædit totam Majestatem.
D. inter id, quod sit virtualiter & formaliter.

TAB. IX. De JURE ECCLESIASTICO.

- a) Jus Episcopale dicitur a Jure Patronatus.*
Non igitur Episcopale competit habere imperii Jus a Patronatu, quod habet alij qui Ecclesie ministrum dare possunt.
b) notandum di. Jure imperij dicitur Confessio. qd. Jure Catholico habent sub Ecclesia. Atholico, sed spectat ad Imperium.
- I. Synon. dicitur ab aliis Jus Episcopale.
- II. Definit. est Judicium, quod status Imperii Aug. Confess. in personis & causis Ecclesiasticis per generales Superintendentes & Consistoria causæ cognitione adhibita exercent.
- [Definitio hæc specialis est spectans ad Jus Episcopale Protestantium.]
- III. Subjectum } non est privatus, } Alias tot religiones dari possent, quot homines.
 } sed princeps.
- IV. Modus. Potestas hæc } non interna s. Dogmatica,
 } sed externa s. Architectonica.
- V. Requisita. } 1. Jus ferendi Leges Ecclesiasticas.
 } 2. Jus mutandi religionem nisi pacta aliud velint.
 } 3. Jus Concilia indicendi, ut deliberent de rebus sacris.
 } 4. Jus ferias ordinandi.
 } 5. Jus templa adornandi.
 } 6. Jus personas Ecclesiasticas constituendi.
 } 7. Jus in res & bona Ecclesiastica.
- c) qd. h. o. digni s. habere forum Jus Canonicum distinguit inter, quæ sunt ordinis, Legis Diocesane & jurisdictionis.*
privilegium
- VI. Objectum sunt } Personæ Ecclesiasticæ s. Clerici una cum liberis (non vero famulis) spectantes ad forum Ecclesiasticum.
 } Bona Ecclesiastica } Mobilia.
 } Immobilia.
- † Hæc si acquisita in Ecclesia patrimonio existunt, quin tamen Reipubl. adhuc subjiciantur, minus est dubium.
- II. Jurisdictio } 1. ad Jus Senatus, quod cum Consistorio neutiquam confundendum.
Spectat } 2. ad Consistoria } superiora. v.g. Consistorium fidei & discipline
 } inferiora. inf. Consistorium
Def. sunt conventus solennes personarum Ecclesiasticarum ad deliberandum de rebus sacris.
- IX. Concilia. } Universalia.
 } Nationalia.
 } Provincialia.
- Quomodo controversiæ Theologicæ tractandæ? R. Amice.
Suntne Colloquia Theologica instituenda? R.
A. ut constet de mente contrahentium.
- IX. Quæstion. } An Protestantes recte novum rejecerint Calendarium?
 } R. A. quia jus eorum ledit.
 } An Imperator possit vindicare jus Ecclesiasticum?
 } R. A. quia Pontifex est in mala fide.
- X. Axiomata. } 1. Ecclesia est in Republica, non Resp. in Ecclesia.
 } D. inter terminos affines & Synonymicos.
 } 2. Religioni maxime inimica coactio. qd. Deo o cogit homines ad coelū
 } D. inter moralem & Physicam.
 } 3. Unitas religionis firmitas Reip. qd. multas evitat ipsa.
 } D. inter introductam & introducendam.

TAB. X. De MODO ACQUIRENDI IMPERIUM.

Violento, h. e. Jure belli, { modo bellum fuerit justum, *justu bellu ex causa judicij. quam autem*
justae sint causae vid. in tab. XIII n. V.
 hinc principes Christiani Barbaris sine latione bellum infe-
 rentes agunt contra J. N.

a) Majora vota ratione collegij o ratione
numeri. v. g. si tres Imperatores ab octo
electoribus essent electi, primus haberet
quatuor, secundus tria, tertius, unum.
Quem qd. praecedere debet. & nullus.
Itaq. vult esse Imperator debet habere
quatuor vota.

Antecedens est interregnum, *Interregnum quod imperio Romano admodum no-*
turnum est, erat per electionem Regis Romani. In Polonia a. 1572. im-
perio interregnum videtur, quod per mortem regni potentia cre-
definit.
 Defin. est Modus determinandi succellorem per Majora a)
 Vota.

Divis. in { Absolutam & Limitatam.
 Ordinariam & Extraordinariam.
 Vulgarem, Linealem. *b) vulgaris e. quod prius ex familia*
 Cognaticam, Agnaticam. *c) linealis quod posteri primogeniti succe-*
dunt.

Objectum est eligendus, { Generis non debet esse obicu-
 rus.
 qui ratione { Existimationis sit integer.
 Etatis non valde imbecillis. *d) cognaticum quod etiam filiarum liberi succedunt.*
e) agnaticum quod filiorum li-
berum tantum succedunt.
f) quod notitas generis pa-
rit reverentiam.
g) quod alius existimationem
debet. Quod a. 958
ut alij donare non pot.
h) ut eo melius salubrem
reipublicae praestaret.

Consequens { Acceptatio quae cum modesta recusatione de-
 bet esse conjuncta.
 Coronatio, quae est manifestatio summae pote-
 statis collata. *i) Q. etia coronatio tribuit regem an ele-*
ctio e. R. Electio, quod coronatio saltem
est manifestatio summae potestatis colla-

Jure Sanguinis { Liberi { Legitimi spuriis praefereendi. *sal*
 Primogeniti ultragenitis ac Pa-
 truis. *modo jus primogeniturae sit in-*
 Mares foeminis. *trahitur*
 Agnati { Deficientibus liberis ac nepo-
 tibus, *quod masculina dignitas e. foemi-*
 Secundum gradus praerogati-
 vam.

Jure Connubiorum, { quia dotis loco uxor in maritum trans-
 ferre potest quod in sua potestate habet.
 Caveat, ne frena gubernationis eripian-
 tur a foemina.

Jure Donationis. Modo Donans gaudeat Jure alienandi.

Jure Testamenti. Modo Testator jus plenum habeat di-
 sponendi.

Jure pactorum, per pacta Gentilitia, de quibus supra.

Acquiritur Imperium modo

Voluntario
& quid.
voluntate

Praesumpta
per Successi-
onem

A/ Queritur an Electores deponere possint Imperatorem. Hae quaestio variis vultu, latac. II. modis multi affirmativa. Imperium per habuerit sententia, exinde quod habere Imperatorem. Qui negatorem ferre pro ratione habuerunt illud, quod non est superior qui potest cognoscere an Imperator se indignum reddiderit Imperio. Et si est in potestate deponere. Sal. Coxyer. quod sit iura metuit deponit. Prus. pro. b. quod nemo est superior qui habere potest. a. forma monarchica. Nam alios facile ex et imperatorem habere mutari potest in monarchiam cum 6. Est inter magistratum imperiorum ex inferiorum, quod habere magistratus superiores reguntur, ca. III. Question.

Mortem. X. TAB
 Depositionem. p. depositionem finitum est imperium Ven. ceflei
 Voluntariam Renunciationem. v. g. Imperium Caroli V.
 Utrum praeter ambulatorios, an perpetuos habere Magistratus? R.
 D. inter [1.] Formas, [2.] Species Magistratus.
 An Electio praferenda successioni? R. A. postis ceteris.
 An per sortitionem Electio instituenda? R. A. si inter eligendos nul-
 lum plane intercedat discrimen.
 An Coronationem hodie Imperator a Papa petere necesse habeat?
 R. N. quia non spectat ad essentiam Imperatoris.
 An tempore electionis Electores hodie frequentem missam? R. A.
 D. tamen inter alium Politicum & Ecclesiasticum.

- IV. Axiomata.
1. Imperantes non sunt excepti a Lege mortalitatis.
 D. inter Imperantem in individuo & in genere ratione successio-
 nis.
 2. Eadem sunt principia resolutionis ac constitutionis.
 Modo diversa non subsistit ratio.
 3. Quod quis non habet, alteri dare non potest.
 Si nec formaliter nec virtualiter, nec unitim nec seorsim habet.

TAB. XI.

De

JURE SUMMO IN VITAM CIVIUM.

Indirectè ad defensionem Civita- tis, hinc	I. Licet Cives ad bellum justum compellere, quamvis vita periculo mortis exponatur. [Hinc preparandi exercitiis.]
	II. Civibus non licet periculi metu ad munia militaria se inutiles red- dere.
	III. Militiæ adscriptus assignatam stationem haudquaquam defere- re debet. [Nisi velit imperans, ut potius vitam quam lo- rum conservet.] <i>ga fit perjurus et per defensionem Regis ob-</i> <i>affert damnum.</i>
Directè ad conservationem Ci- vitatatis per Pœnam.	Def. est malum passionis, quod infligitur ob malum Actionis. [Actiones delinquenti imposte moraliter sunt passiones.]
	Necessitas, ut homines invicem securè vivere possint.
	ludentis seu ejus, qui peccavit.
	Finis est uti- litas { ludente. Labi, ne tale quid vel à aliis patiat.
	Objectum non sunt. { Actus interni seu cogitationes, quia nemini noxam ia- ferunt. Nec minutissimi lapsus, quia durum foret. Multo minus vitia animi ex corruptione mortalium communi resultantia.
	Æstimatio gravitatis { 1. ex objecto { nobili. pretioso. 2. ex effectu, { multum. parum damni dedit. 3. ex intentione, quæ ex circumstantiis colligenda. 4. ex circumstantiis singularibus. 5. ex modo.
	Principium definiens est summa potestas. { 1. Salus Publica. 2. Persona delinquentis.
	Norma definiendi. { ætas. sexus. 3. qualitates { status. opes. vires &c.

Concomitans est
venia ob urgen-
tem causam
danda.

1. Si finis poenæ alia via commodius obtineri possit.
2. Si allegare queat delinquens sua aut suorum eximia merita præmio digna.
3. Si insigni arte commendetur.
4. Si ignorantia intervenerit.
5. Si particularis ratio legis in aliquo facto cessavit.

Quæstion.

Quænam justitia in poenis infligendis observanda ? *Si poena Civilis est et ad interitum privatum tenet, observari debet Justitia Commutativa.*
R. D. inter poenæ determinationem et executionem.
Num delicto leviore licet imponere poenam graviores ? *criminalis distributiva.*
R. A. si salus Reipublicæ aliter obtineri non possit. *Ind. Imper. et de Justit. et Jur. &c.*
An Jus Aggratiandi competat summis Imperantibus ? *Ad.*
R. A. in delictis Jure humano punitis.

Axiomata.

1. In Viris summis poena vulgaris non habet locum.
Scil. ne bella excitentur intestina.
2. Poena non tam arbitrio magistratus quam justitiæ amore infligenda.
Ne odium incurrat subditorum.
3. Crescentibus delictis crescant poenæ.
Scil. ad impedienda delicta.

TAB.

TAB. XII.
De
JURE SUMMO IN BONA CIVITATE
CONTENTA.

I. Def, est Jus summum competens summis imperantibus in bona Civium ex indole Civitatis ad necessarium illius finem.

I. Civibus potest LL. prescribere ratione	} usus. modi possidendi. translationis.			
II. Particulas valet decerpere vel nomine	<table border="0"> <tr> <td>Tributi</td> <td rowspan="2">} Rat. quia Civitas vitam ac fortunam Civium defendit. E.</td> </tr> <tr> <td>Vectigalis.</td> </tr> </table>	Tributi	} Rat. quia Civitas vitam ac fortunam Civium defendit. E.	Vectigalis.
Tributi	} Rat. quia Civitas vitam ac fortunam Civium defendit. E.			
Vectigalis.				
	Mod. (1.) sint modica, (2.) ad genium populi temperata.			

† Adjiciantur divisiones, quin & differentie fundamenta inter Tributa & Vectigalia.

†† In Imp. R. G. Jus constituendi augendive vectigalia ad comitia spectat.

II. Requisita

III, Dominium Eminens,	Origo	<table border="0"> <tr> <td>1. ex Natura Domini.</td> </tr> <tr> <td>2. ex necessitatis qualitate.</td> </tr> </table>	1. ex Natura Domini.	2. ex necessitatis qualitate.
	1. ex Natura Domini.			
	2. ex necessitatis qualitate.			
Objectū	<table border="0"> <tr> <td>Potest occupare bona privatorum.</td> </tr> <tr> <td>Tempore obsidionis aedes dejicere ac bona diripere.</td> </tr> <tr> <td>Innocentem dedere vel deferere.</td> </tr> </table>	Potest occupare bona privatorum.	Tempore obsidionis aedes dejicere ac bona diripere.	Innocentem dedere vel deferere.
Potest occupare bona privatorum.				
Tempore obsidionis aedes dejicere ac bona diripere.				
Innocentem dedere vel deferere.				
Limit. obj.	<table border="0"> <tr> <td>1. Modo ordinaria non sufficiant media.</td> </tr> <tr> <td>2. Modo actus per se non sit malus.</td> </tr> <tr> <td>3. Necessitas adhuc duret.</td> </tr> </table>	1. Modo ordinaria non sufficiant media.	2. Modo actus per se non sit malus.	3. Necessitas adhuc duret.
1. Modo ordinaria non sufficiant media.				
2. Modo actus per se non sit malus.				
3. Necessitas adhuc duret.				

Fiscus ad principem conservandum destinatur.

Jus competens est usufructus, hinc de fructibus pro arbitrio disponere potest.

IV, Patrimonium Principatus.

Oppos. est Patrimonium civitatis s. ærarium. Hujus fructus administrator illis quibus destinati, applicare tenetur.

Effectus est alienatio consentiente populo.

An Imperans Regnum absque con sensu populi alienare possit?
R. D. inter patrimoniale & non- patrimoniale.

An membrum aliquod civitate invita se abrumpere possit?
R. N. nisi aliàs saluum esse non possit.

III. Quæstion.

Num Jus quæsitum Imperans subditis auferre possit?
R. A. urgente Reip. salute. alià non

1. Salus publica & salus privatorum est.

Scil. Effective ac Virtualiter.

2. Fiscus est nervus rerum gerendarum.

IV. Axiomata,

D. inter divitias summas & necessaria subsidia.

3. Bona Reipubl. osibus Imperantis adherent.

D. inter patrimonialia & Domanalia.

TAB.

III. Ques.

11

TAB. XIII.
De
JURE BELLI ET PACIS.

I. Etymol. Bellum à beluis dictum.

II. Definit. est actio hostilis ad injuriam propulsandam vel vindicandam.

III. Causa efficiens est is qui { summam }
 { delegatam } } habet potestatem.

IV. Divisio in ^{a)} 1. Offensivum, Defensivum, & Mixtum.
2. Iustum & Injustum.
3. Internum & Externum.
4. Publicum & Privatum.
5. Solenne & minus solenne.

a) Q. An bellum offensivum ē iustum Löff.
modo peccat aliqua offensio.

V. Cause justæ { 1. ut nos & nostra tueamur contra injustam invasionem.
2. ut quæ nobis debita asseramus aut injuriæ illatæ re-
obtimeamus.

6) Grotius dicit causas belli
triplices: Iustificas et
arationem foras. Iustificas
esse de q. 69 g. 1. et inter
rationes occ.
sunt atq. incitant ad susci-
piendum bellū

	avaritia.
aperta	ambitio. u. g. causa bellorum
	merus ex opibus & vicini potentia
VL. Causa injusta	utilitas jure destituta.
apparentes	amor sedes meliores parandi.
	cupiditas extinguendi Jus alterius
	tum, quod nobis paulo m

ia. c) Q. An potentia vicini sufficiat
causa ad responsam armam
Q. Reg. a. in rebus aliqui
hian supponere ius ad a. Societ
ita utilitas propria sufficiat causa
ad a. respondendum bellum
legitime quasi. Reg. a. id q. ubi e. p
molestius videtur. tunc est honeste

		1. hostem quovis modo ledere licet. <i>qa egit ista socialitate</i> 2. hostem interficere licet. <i>qa alia securitas publica obtinetur potest</i> 3. licita est fraus, modo fides data non ledatur. <i>qa siem lapsenti nulla fides</i> 4. rapere licet res hostiles. <i>qa qd iuris in alium petrit es ipso iure</i>
VII. Modus	{ facienda { fugienda	1. stupra inferre non licet. <i>qa moraliter turpe</i> 2. nec veneno in hostem agere. 3. multo minus immisso percussore hostem tollere.

VIII. Objectum est { Tota civitas. } modo ab injuria participant.
 { Rector civitatis. }

IX. Cognatum sunt Repressalia, ubi notand.

e) Inter moraliter venifilata est hac Quaestio: An licitum est venens in hostem agere
ubi distinguendo inter Jus Naturae et Gentium respondere. Quoad Jus Naturae
juxta hoc tenet quod jus gentium negat, ne licet hostis offendat, et ne
in copia defendendi animal. Verum contrarium est in prae-
sentia amplexu erga patibulos alienos repressaliis uti possit & affirm. modo
posita quod in prae-
sentia enim iuris ordinis reversionem ad extraordinarium
et. An statim iuris exa statu repressaliis uti possit & Neg. qd. saltem sub-
ridia ordinaria. np. Amen

Ad Evolutionem pacis facit

I. Definitio est conventio de Jure alterius non legendo.
II. Divis. in Universalem & Particularem.
III. Divis. in Honestam & Inhonestam.
IV. Divis. in Perpetuam & Temporariam.

III. Causa efficiens est Imperans, summa gaudens potestate.
† In J. R. G. spectat ad Comititia.

IV. Caus. ministr. sunt Legati.
Arbitri.
Mediatores.

V. Pacta
Amnestia.
Satisfactionis.
Inclusionis.
Restitutionis.
Inducta.
VI. Cognata sunt Armistitium.

VII. Quæstion.
Num religionis propaganda causa justum sit bellum? R.
N. quia coactio religioni inimica.
An subditus dubitans de justitia belli se subducere possit?
R. N. quia inobedientia peccatum est.
An Duella sint Licita? R.
D. inter privata & publica.
An Statibus Imperii R. G. competat Jus belli?
R. A. & offensivi & defensivi.
An populatio in bello ferenda? R. A. si brevi ad pacem per
rendam hostem subigit.
An recte urgente necessitate praesidiarii loca religiosa destru
ant? R. A. Ne hosti sint receptaculum.

VIII. Axiomata.
1. Deficiente subsidio ordinario recurrendum ad ordinarium.
2. Infida pax bello deterior.
3. Pecunia Nervus belli.
D. inter requisitum essentiale ac necessarium.

IX. Cognitionum
Tota civitas
Receptor civitatis
Divisio

TAB. XIV.

De

JURE FOEDERUM.

- I. Etymol. Foedus vel $\left\{ \begin{array}{l} \text{à fide} \\ \text{à feriendo} \end{array} \right\}$ dictum.
- II. Synon. Salutatur alias $\left\{ \begin{array}{l} \text{Liga.} \\ \text{Unio.} \\ \text{Confœderatio.} \end{array} \right\}$
- III. Definitio. Est Pactum publicum inter Personas foederum Jus habentes de mutuis auxiliis aliisque commodis sibi invicem præstandis solenniter conventum.
- IV. Causa efficiens est ille qui gaudet Majestate vel Analogo. (*Dist. inter sedus & conjunctio.* nem.)
- V. Forma $\left\{ \begin{array}{l} \text{Sanciendorum} \\ \text{Firmandorum} \end{array} \right\}$ foederum pro populorum varietate variat.
- VI. Objectum s. materia sunt $\left\{ \begin{array}{l} (1.) \text{ à fide nostra non plane alieni.} \\ (2.) \text{ potentia nobis pares vel superiores.} \\ (3.) \text{ Vicini nobis.} \end{array} \right\}$
- VII. Effectus est obligatio mutua ad ferenda auxilia.
- VIII. Divis. $\left\{ \begin{array}{l} 1. \text{ in } \left\{ \begin{array}{l} \text{Offensiva.} \\ \text{Defensiva.} \\ \text{Mixta.} \end{array} \right\} \text{ Hæc divisio à fine petita.} \\ 2. \text{ in } \left\{ \begin{array}{l} \text{æqualia} \\ \text{inæqualia} \end{array} \right\} \text{ ratione conditionis.} \\ 3. \text{ in } \left\{ \begin{array}{l} \text{Noxia, quæ imminuunt S. J.} \\ \text{æ minus talia.} \end{array} \right\} \\ 4. \text{ in } \left\{ \begin{array}{l} \text{Realia, quæ cum Imperatore regni intuitu contrahuntur.} \\ \text{Personalia, quæ cum Personis extingvuntur.} \end{array} \right\} \end{array} \right\}$
- IX. Exempl. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Hanseatium.} \\ \text{Helveticum.} \\ \text{Smalcaldicum.} \\ \text{Svevicum.} \end{array} \right\}$
- X. Cognat. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Sponsiones.} \\ \text{Conjunctiones.} \end{array} \right\}$
- XI. Quæstion. $\left\{ \begin{array}{l} \text{An cum infidelibus foedera inire liceat? R. regulariter N. nisi fiat contra infideles vel sit defensivum.} \\ \text{An pacta Jus Naturæ directe lædencia titulum foederum promereantur? R. N. nisi in sensu abusivo.} \\ \text{Num solus Imperator gaudeat Jure Comitiorum in Imp. R. G. R. N. quia inter Jura Comitiorum spectat.} \end{array} \right\}$
- XII. Axiomata. $\left\{ \begin{array}{l} 1. \text{ Potentissimus est, qui cum maximè potentibus pangit foedera. D. inter id quod verum formaliter & virtualiter.} \\ 2. \text{ Optimus quisque fidelissimus. Valet & quoad personas publicas & privatas.} \\ 3. \text{ Aliorum perfidia fidus illustratur. Valet vi oppositorum.} \end{array} \right\}$

TAB,

Kk

TAB. XV. De JURE LEGATIONUM.

*assunt inviolabiles, qd si eint violabiles
nulla pars posset obire. Defin. est jus mittendi personas inviolabiles belli pacisque tempore salutem Reipublicae pro-
nullu bellu finiri, nullu eet commerciu moventes.*

II. Causa efficiens est ille qui gaudet Majestate, vel Analogo Majestatis.

III. Objectum sunt Legati,
in quibus desideratur

1. omnigena Virtus. ut officio suo optime possint psequi.

2. exquisita Doctrina. ut sciant qd dicitur qd omittitur.

3. ut de omnibus principem certiore reddat. qd ut credat.

4. ne flagitium committat vel committi permittat. qd ut nemi expeditionem aperiat.

5. ut nemini expeditionem aperiat.

6. ne flagitium committat vel committi permittat.

7. ut nemini expeditionem aperiat.

8. ne turbas exciter.

9. fidelissime omnia renunciet. qd hoc interit principi.

10. ne turbas exciter.

11. fidelissime omnia renunciet.

12. ne turbas exciter.

13. fidelissime omnia renunciet.

14. ne turbas exciter.

15. fidelissime omnia renunciet.

16. ne turbas exciter.

17. fidelissime omnia renunciet.

18. ne turbas exciter.

19. fidelissime omnia renunciet.

20. ne turbas exciter.

21. fidelissime omnia renunciet.

22. ne turbas exciter.

23. fidelissime omnia renunciet.

24. ne turbas exciter.

25. fidelissime omnia renunciet.

26. ne turbas exciter.

27. fidelissime omnia renunciet.

28. ne turbas exciter.

29. fidelissime omnia renunciet.

30. ne turbas exciter.

31. fidelissime omnia renunciet.

32. ne turbas exciter.

33. fidelissime omnia renunciet.

34. ne turbas exciter.

35. fidelissime omnia renunciet.

36. ne turbas exciter.

37. fidelissime omnia renunciet.

38. ne turbas exciter.

39. fidelissime omnia renunciet.

40. ne turbas exciter.

41. fidelissime omnia renunciet.

42. ne turbas exciter.

43. fidelissime omnia renunciet.

44. ne turbas exciter.

45. fidelissime omnia renunciet.

46. ne turbas exciter.

47. fidelissime omnia renunciet.

48. ne turbas exciter.

*ne alia negotia legationibz im-
pescant. Hoc male observant. Ho-
propterea na coru legat. IV. Requisita
gati in legationibz sunt mercatu
nam essent
clga representat personu principis
qd secretissima legatis committunt*

in Legatione

Post Legationem

(1.) sunt inviolabiles.

(2.) non capi possunt.

(3.) Vacationem habent a muneribus.

(4.) repetere possunt sumtus erogatos.

V. Privilegia

{ primi

{ secundi

{ Ordinarios, ubi certa causa denominatur.

{ Extraordinarios.

{ Solennes.

{ Minus tales.

{ Ambassadeur.

{ Resident.

{ Envoye.

VI. Divis. in Legatos.

{ Extraordinarios.

{ Solennes.

{ Minus tales.

VII. Quaestio.

{ An successor Regni vel Principatus hereditarii Minorennis mittere possit Legatos? R. D. inter Jus & exercitium.

{ An Legatus negotio non commissio se immiscere possit? R. D. an negotium sit more impatiens an non.

{ An Legatus contra prohibitionem adveniens inviolabilitatis Lega- torum jure gaudere possit? D. an iusta adfit prohibendi causa, an non.

{ An contra Legatum Justationis locum habeat? R. N. contra Albe- ric. Gentil. & Kirchner. qd ista persona quae mittit

{ o. c. in causa, cui hoc privilegium factu est.

{ Qui summa non gaudet potestate, nec jure gaudet mittendi Legatos.

{ D. inter majestatem & analogum majestatis.

{ Legati & apud hostes sacro-sancti.

{ D. inter Jus Gentium & Naturae.

{ Jura Legatorum sunt sacra.

{ Modo illis non abutatur.

*Legati dicuntur sancti a sacris legibus
quos olim portare iux. Axiomat.
debant h. & d. i. de rer. div. et aq.
in far. dominio. & a sanctis & sancti
tunc quidam poenali a violatione sunt
immunes h. fin. de Legatione.*

TAB.

TAB.

TAB. XVI.
De
OFFICIIS IMPERANTIIUM ET
SUBDITORUM

Officia Imperantium.

Officia subditorum.

General.	Descendum id, quod ad plenam status cognitionem spectat. Salus publica præferenda privata. Proprio exemplo præluceat subditis. <i>qa exempla magis comovent qm leges</i>
Special.	Cives bonis moribus imbuendi. <i>qa hoc qservat respubl.</i> Commodæ Leges ferenda & executioni danda. <i>qa leges o datae executioni y nisi la sunt.</i> Pœnæ recte temperanda. Injuriæ Civium mutua prohibenda. <i>qa evertunt rempubl.</i> Idoneis & probis ministris utendum. Tributa recte exigenda & collocanda. Facultates Civium promovenda. Factiones prohibenda. Adversus invasiones exterorum vires parandæ.
General.	Imperantibus præsta reverentiam, fidelitatem & obsequium. <i>qa Imperantes sunt dii terrestres</i> Salute & incolumitate Reip. nihil habe carius. <i>qa es membrum Reipublicæ</i> Cum Concivibus vive pacifice & amice. <i>propter salutem Reipubl.</i>
Consiliarii	In omnes Reip. partes aciem mentis convertant, dextreque ac fideliter, quæ Reip. utilia exponant. A pravis absterneant affectibus. Exterorum corruptionibus impenetrabiles se præbeant. <i>ne suspecti se reddat</i> Illicitis absterneant coitionibus. Dicenda non dissimulent, nec tacenda eliminant.
Ministri
Ecclef.	In sacris obeundis utantur gravitate & attentione. Vera de cultu Numinis proponant dogmata. Populo conspicuum exhibeant exemplar. <i>qa exempla plus valent qm leges</i>
Doctores
Scholar.	Nihil falsi ac perniciosi doceant. <i>qa hoc est qtra qservatione Reipubl.</i> Vera firmis Auditoribus instillent rationibus. <i>ut possint contentia sua defendere</i> Dogmata societatem Civilem turbantia fugiant. <i>ne incurrant poenâ.</i>
Judices
&
Magistratus.	Omnibus facilem præbeant accessum. <i>qa hoc tollit vexellam de justitia o admini.</i> Plebem ab oppressione potentiorum protegant. <i>ut sit æqualitas in Reipubl.</i> Jus æquè pauperi ac humili quam potenti ac gratioso dicant. <i>hoc axioma pmette observant Hispan. qa hoc deq promittet.</i> A Corruptelis absterneant. <i>ne justitiam inverteant</i> Lites ultra necessitatem non protrahant. <i>qa hys nocent saluti Reipubl.</i> In cognoscendis causis diligentiam adhibeant omnesque affectus seponant. <i>q qro is q iusta causam habet, victoriam obtineat qm v. q injusta foveat qd mneho</i> Recte faciendo neminem timeant.

Ministri } Militem diligenter & tempestive exerceant ac ad tolerandos militum labo-
Bellici } res firment.
Disciplinam militarem saram rectamque habeant.
Milites hosti jugulandos temere non obiciant.
Annonam & stipendium quantum, in se, promte procurent.
Milites, semper ut Reip. faveant, curent ne eos sibi adversus Rempubl.
concilient.

Legati { Cauti sint ac circumspēcti vera à falsis discernere callidi.
 { Secretorum sint tenacissimi.
 { Adversus corruptiones obſtinati. *in debent. Adely à Dominis suo*

Collectore. } Caveant ab omni non necessaria acerbitate nec ob proprium questum
Redit. } oneris quid adjiciant.
Publici nihil intervertant.
Cura moras non necessarias satisfaciant illis, quibus de publico quid sol-
vendum, ga. bis dat. q. cito dat. m. dat. q. munera tantat

S. D. G.

bat

Fide sed cui fidas vide
Fide sed cui fidas vide

175542

AB 175542

S

Fide sed cui fidas vide

Fide sed cui fidas vide

Fa 2006

CHRISTIANI WEIDLINGI

Phil. & J. U.D.

PHILOSOPHIA JURIDICA,

PRÆC

METAPH
TICA,

Remotis otiof

DEFINIT

EXEMPLIS J

NAT

Via ad decer
Per aliquot annos

NUNC AD PETIT

Annexis ubique

OGICA,

ICA, POLI-
DI AR-

s Controversiis

MA

ISIONES

ituuntur,

PRIVATI AC

UR,

res aperitur:

Cultorum fructu

SI

UM SUORUM

ias in gratiam

De Confirm. Dig. §. sedet 16.

*Multo minus est pauca idonea effugere, quam multis inutilibus
homines prægravare.*

LIPSIAE,

Sumptibus MARTINI THEODORI HEYBEY.

Imprimebat IMMANUEL TITTIUS, A. 1696.